

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

TROBLA

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celostno podobo Troble.

Letnik 32, številka 4, 24. junij 2026.

Izhaja sedemkrat letno; gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.600 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorni urednik: Luka Jakše.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Nika Možek, Miha Andolšek in Nina Plot Fugina.

Lektoriranje: Nadja Horvat, s. p. (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Slika na naslovnici: Boštjan Podlogar

Tisk: Luart, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla,
Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70

E-pošta: trobla@velike-lasce.si.

Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 18. septembra 2026; prispevke je treba oddati do 2. septembra 2026.

ISSN 2536-4022

KAZALO

Uvodnik Dobre novice	3
Občina Velike Lašče je praznovala	4
Prejemniki občinskih priznanj za leto 2026	8
Občinske strani	13
• Naj me ocenjujejo po rezultatih	13
• Prenova Trubarjeve domačije	14
• Javorje z obnovljeno cesto in novim vodovodnim omrežjem	17
• Dnevno varstvo starejših na Karlovcih	18
Kolumna: Od sovražnikov ni nobene koristi	19
Intervju: dr. Darinka Grmek Štrukelj	20
Kultura	24
• 40 let Trubarjeve domačije – praznik kulturne dediščine in ustvarjalnosti	24
• Mednarodni dan muzejev 2026 na Trubarjevi domačiji	25
• Dan Primoža Trubarja	26
• Vabilo velikolaškim glasbenim ustvarjalcem k sodelovanju na slavnostni prireditvi	28
• Po sledih vode in lesa	29
• Knjižnica pod krošnjami	31
• Poletje na Trubarjevi domačiji	32
Adl o tem in onem	33
Berem, bereš, beremo	34
Najini recepti	36
Iz velikolaškega okraja: Trubarjeve hiše na Rašici	38
Vrtec in šola	42
• Dan sonca v vrtcu: ustvarjanje in varna igra	44
• Uspehi Mavric na velikem in malem odru	45
• Upravljalci svetovnega kapitala: miti o globalnih elitah	46
Društva	49
• Planinski tabor mladinskega odseka PD Velike Lašče	49
• Pokal Dobri sosedje 2026 na Hrustovem	50
• Aktiven zaključek šolskega leta s simultanko Laure Unuk	51
• Presenetilo nas je novo življenje	52
• Občinsko prvenstvo v namiznem tenisu in občinsko prvenstvo dvojic v badmintonu	54
• 6. Velikolaško-dobrepoljski pohod po Brodnikovi poti	55
• Upokojenski kotiček	56
• Blagoslov traktorjev pri Sv. Gregorju	59

Dobre novice

Poletje je pred vrati – čas daljših dni, toplih večerov in zasluženega oddiha. Za mnoge med nami je to tudi čas, ko si vzamemo trenutek za razmislek, pogled nazaj na opravljeno delo in načrtovanje novih korakov. Poletje pa je tudi čas druženja, srečevanj ter prireditev, ki bogatijo življenje v naši skupnosti. Prav poletni dnevi, naj bo doma ali ob morju, nam pogosto pomagajo napolniti baterije ter z novo energijo stopiti naproti izzivom, ki nas čakajo.

Za nami je praznik občine Velike Lašče, ki je tudi letos dokazal, da znamo stopiti skupaj. Dogodki od srede do ponedeljka so bili dobro obiskani, kar potrjuje, da občinski praznik ostaja pomemben del našega skupnega življenja. V petek sta nas na Slavnostni akademiji poleg dveh državnih sekretarjev obiskala tudi predsednik Državnega zbora Republike Slovenije gospod Zoran Stevanović in njegova ekipa. Veseli me, da se je odzval našemu vabilu in da je, kot je sam poudaril, začutil domačnost in povezanost med občani naše občine.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujem vsem posameznikom, društvom, zavodom in drugim sodelujočim, ki ste s svojim delom, časom in energijo omogočili izvedbo prazničnih dogodkov. Iskrene čestitke tudi vsem letošnjim prejemnikom občinskih priznanj in nagrad. Vaše delo, predanost in dosežki bogatijo našo skupnost ter predstavljajo zgled prihodnjim generacijam.

Posebno leto je tudi za Trubarjevo domačijo, saj letos obeležujemo 40 let njenega delovanja. Že danes vas vabim na osrednjo prireditev, ki bo v septembru posvečena tej pomembni obletnici. Veseli me tudi, da smo skupaj s partnerji uspešno pridobili sredstva na 3. javnem pozivu LAS, kar bo omogočilo prenovo okolice Trubarjeve domačije v prihodnjem letu.

Po občini trenutno poteka več pomembnih del. Nadaljujejo se dela na vodovodnem omrežju, v zaključni fazi pa so celostne obnove treh cestnih odsekov. V Poslovni coni Ločica na Turjaku komunalno opremljamo drugi del cone, hkrati pa je odprt tudi javni razpis za prodajo preostalih zemljišč. Dela bodo zaključena predvidoma do konca avgusta.

Največja naložba pa trenutno poteka ob Osnovni šoli Primoža Trubarja v Velikih Laščah. Gradnja prizidka nove šolske kuhinje z ureditvijo dodatnih prostorov za učence, učitelje in strokovne delavce napreduje skladno z načrti. Naš cilj ostaja, da bodo učenci novo šolsko leto začeli v prenovljenih prostorih. Ob tej priložnosti se zahvaljujem vodstvu šole, učiteljem, staršem in učencem za razumevanje ter potrpežljivost v času gradnje.

Pričakujemo tudi pozitiven odgovor o sofinanciranju prenovne športnega igrišča na Turjaku. V primeru pozitivne odločbe bomo z deli pričeli takoj po prejemu odločbe.

Pomemben korak smo naredili tudi na področju zdravstva. Uspešno smo pridobili gradbeno dovoljenje za prenovo Zdravstvene postaje Velike Lašče. Kmalu bomo objavili javno naročilo za izbiro izvajalca gradbenih del. Projekt bo prinesel sodobne prostore za fizioterapijo v zgornjem nadstropju, več prostora za zdravstveno dejavnost v pritličju ter novo izolacijsko sobo. Pri njegovi izvedbi bo pomembno finančno podporo zagotovilo tudi Ministrstvo za zdravje.

Posebej ponosen sem tudi na dejstvo, da so Velike Lašče prvič od obstoja občine dobile svojega poslanca v Državnem zboru Republike Slovenije. To je naš podžupan Dejan Zakrajšek, ki zaradi nezdružljivosti funkcij žal ne more več opravljati te funkcije, ostaja pa član občinskega sveta. Dejan, iskrene čestitke in uspešno na novi poti. Prepričan sem, da boš svoje delo opravljal odgovorno, predano in v dobro vseh nas.

Spoštovane občanke in občani,

Velike Lašče niso velike po številu prebivalcev. So pa velike po ljudeh. Po prostovoljstvu, ki povezuje našo skupnost. Po kulturi, ki ohranja našo identiteto. Po gasilstvu, ki je nepogrešljiv del našega vsakdana. Po podjetnosti, delavnosti in medsebojni pomoči. Predvsem pa po pripadnosti kraju, v katerem živimo in ustvarjamo.

Prav zato verjamem, da bomo tudi v prihodnje znali stopiti skupaj, premagati izzive in soustvarjati občino, na katero bomo ponosni tako mi kot prihodnje generacije.

Ob koncu šolskega leta vsem otrokom želim brezskrbne, igrive in varne počitnice. Naj jih izkoristijo za nova doživetja, raziskovanje, druženja s prijatelji ter ustvarjanje lepih spominov.

Vsem občankam in občanom pa želim prijetno poletje, veliko preživetega časa z družino in prijatelji, dovolj trenutkov za oddih ter veliko lepih doživetij, ki nam bodo dali novo energijo za izzive, ki nas čakajo jeseni.

Jesen bo ponovno delovna in pestra, zato si vzemimo čas tudi zase.

Lepo poletje vam želim.
Župan Matjaž Hočevar

OBČINA VELIKE LAŠČE

je praznovala

Ko človek stopi na ta tla, stopi v prostor, kjer zgodovina ne govori le iz knjig, ampak odmeva iz pokrajine same. Pred skoraj petimi stoletji je prav iz teh krajev v svet odšla beseda, ki nas je utemeljila kot narod. In prav na tem mestu je prav, da se spomnimo tistega temeljnega nagovora, s katerim se je naš rojak zapisal v večnost. Primož Trubar nas je prvi imenoval za Slovence in svojemu ljudstvu zaželel nekaj najpreprostejšega in hkrati najbolj globokega: »Vsem Slovincem gnado, mir, milost.« Mir in milost. Ti dve besedi nista le želji iz preteklosti. Sta okvir, znotraj katerega lahko neka skupnost raste, ustvarja in se povezuje. In da znamo to dediščino spoštovati in jo prenašati naprej, dokazuje tudi dejstvo, da letos ponosno obeležujemo pomemben mejnik – 40 let Trubarjeve domačije, ki kot svetilnik kulture opominja na naše korenine.

NINA PLOT FUGINA, OBČINSKA UPRAVA FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

V okviru občinskega praznika Občine Velike Lašče, ki je bil prežet s sodelovanjem Občine, društev ter posameznikov, je v petek, 5. junija 2026, potekal osrednji dogodek Slavnostna akademija s podelitvijo občinskih priznanj in koncertom priljubljene slovenske pevke Nike Zorjan.

V športni dvorani Osnovne šole Primoža Trubarja se je zbralo veliko število občanov in občanov ter številni gostje iz političnega in javnega življenja. Med njimi so bili predsednik Državnega zbora Zoran Stevanović, poslanca Alenka Jeraj in Vinko Levstek, državna sekretarja Peter Lovšin in Barbara Levstik Šega, direktorica Direktorije Republike Slovenije za vode Lidija Kegljjevič Zagorc, župani občin Škofljica, Ribnica, Sodražica, Ig, Loški Potok in Loška Dolina, podžupana občin Grosuplje in Kočevje, občinski svetniki, častni občani ter številni predstavniki društev in organizacij Občine Velike Lašče.

Slovesnost se je pričela s sprevodom praporščakov gasilskih in drugih društev. Predstavili so se Gasilska društva Velike Lašče, Rašča, Turjak, Veliki Osolnik, Dolnje Retje, Dvorska vas, Karlovica in Škrlova, Lovski družini Velike Lašče in Turjak, Društvo podeželskih žena Velike Lašče, Čebelarstvo društvo Velike Lašče, Konjerejsko društvo Velike Lašče in Društvo Zarja spominov.

Po častnem pozdravu se je slovesnost nadaljevala z državno himno v izvedbi vokalne skupine Marlenke. Sledil je govor župana Matjaža Hočvarja, kjer je med drugim iskreno čestital vsem letošnjim prejemnikom občinskih priznanj in nagrad ter svoj govor zaključil z besedami:

»Pred nami je še veliko dela. Čakajo nas novi projekti, nove ideje in novi izzivi. Včasih nas pri njihovem urešničevanju upočasnjujejo birokratski postopki, drugič finančne omejitve, tretjič druge okoliščine. A če smo v teh letih dokazali kaj, smo dokazali predvsem to, da znamo stopiti skupaj, sodelovati in poiskati rešitve.«

40 LET TRUBARJEVE DOMAČIJE 2026

Letošnje praznovanje zaznamuje 40-letnica Trubarjeve domačije, ki ostaja eno najpomembnejših središč slovenske kulturne dediščine.

Predsednik Državnega zbora Zoran Stevanović je ob tem izpostavil, da si Trubarjeva domačija zaradi svoje zgodovinske, kulturne in narodotvorne vloge zasluži pridobitev statusa spomenika državnega pomena. V osrednjem govoru je spomnil tudi na njeno pomembno mesto v slovenski zgodovini in kulturi ter poudaril, da njena vrednost daleč presega meje lokalnega okolja.

Slavnostna akademija je vsako leto namenjena podelitvi občinskih priznanj posameznikom, društvom in organizacijam, ki s svojim delom, predanostjo, ustvarjalnostjo in uspehi pomembno prispevajo k razvoju občine ter bogatijo življenje lokalne skupnosti. Gre za eno najpomembnejših priložnosti, ko Občina izreče priznanje in zahvalo tistim, ki s svojim delovanjem puščajo trajen pečat v domačem okolju ter s svojim zgledom povezujejo in krepijo skupnost. Podeljene so bile štiri pohvale župana, dve priznanji občine, dve zlati plaketi ter eno častno občanstvo.

Kulturni program dogodka so soustvarili Otroški pevski zbor Osnovne šole Primoža Trubarja s kar 50 pevci, pod vodstvom Vite Mekinda in ob spremljavi Lenarta Podobnika, Tamburaški orkester Glasbene šole Ribnica z 9 učenci pod vodstvom Emine Kuhar, Vokalna skupina Marlenke iz Društva upokojencev Velike Lašče ter Citariska skupina Citrin, ki deluje pod okriljem Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Ribnica. Pod vodstvom profesorice Damjane Praprotnik so nam pričarali pri-

jetno domačnost, pridružila pa se jim je tudi violinistka Ksenija Abramović Grom. Dogodek je povezovala Klara Eva Kukovičič.

Slovesno vzdušje se je po zaključku akademije nadaljevalo s pogostitvijo s strani Gusto catering.a, za pijačo pa so poskrbeli gasilci PGD Turjak. V glasbeni zaključek prireditve nas je popeljala energična pevka Nika Zorjan.

Občina Velike Lašče se ob izvedbi Slavnostne akademije ob občinskem prazniku iskreno zahvaljuje vsem nastopajočim, sodelujočim in prostovoljcem, ki so s pripravljenostjo za sodelovanje prispevali k uspešni izvedbi dogodka.

Posebna zahvala gre Glasbeni šoli Ribnica in Tamburaškemu orkestru, Osnovni šoli Primoža Trubarja Velike Lašče in otroškemu šolskemu zboru, Vokalni skupini Marlenke ter Citrarski skupini Citrin in Kseniji Abramović Grom, ki so s svojimi nastopi obogatili program.

Za pomoč pri organizaciji, izvedbi in nemotenem poteku dogodka se iskreno zahvaljujemo tudi Režijskemu obratu Velike Lašče, Andreju Miheliču in Prostovoljnima gasilskima društvoma Turjak in Rašca.

Posebno zahvalo namenjamo tudi društvom s prapori, ki so se odzvala našemu povabilu in s svojo prisotnostjo prispevala k slovesnosti dogodka, ter Silvu Možku za organizacijo in vodenje spreveda praporščakov.

PREJEMNIKI OBČINSKIH PRIZNANJ ZA LETO 2026

V skladu z občinskim odlokom o priznanjih in nagradah je občinski svet Občine Velike Lašče na 24. redni seji, 21. maja 2026, sprejel odločitev o letošnjih dobitnikih priznanj.

Pohvalo župana je prejel mladinski odsek Planinskega društva Velike Lašče za srčno in predano delo z otroki.

Mladinski odsek v okviru Planinskega društva Velike Lašče predstavlja veliko več kot le organizirane pohode za otroke; predstavlja skupnost, ki s srčnostjo, prostovoljstvom in predanostjo povezuje mlade, naravo in medsebojno povezanost. Po obdobju, ko je delo z mladimi v društvu zamrlo, so pred nekaj leti mladinski odsek ponovno oživili in mu vrnili pomembno mesto v društvu ter lokalnem okolju. Danes so ponosni, da odsek iz leta v leto raste, da se jim pridružuje vedno več otrok in da med mladimi ponovno živi pristna planinska povezanost. Vodniki in mentorji mladinskega odseka so izkušeni planinci **Vesna Gruden**, **Matjaž Klančar**, **Anamarija Rigler** in **Matjaž Rigler**, ki je tudi strokovno usposobljen vodnik PZS, na naših poteh pa jih vedno spremlja srčna učiteljica **Simona Bavdek**. Že več kot tri leta otroke redno vodijo na pohode, večdnevne tabore ter druge aktivnosti v naravi. Skupaj hodijo v soncu, vetru, mrazu in snegu. Otrokom približujejo lepote narave, planinsko kulturo ter spoštljiv odnos do okolja in gora. Učijo jih varnega gibanja v naravi, orientacije, pravilne uporabe opreme ter razumevanja vremenskih razmer in nevarnosti v gorah. Ob tem otroci razvijajo vztrajnost, odgovornost, sodelovanje in medsebojno pomoč. Posebna vrednost njihovega odseka pa so odnosi. Otroci različnih

starosti se med seboj povezujejo, si pomagajo, se sprejemajo in ustvarjajo iskrena prijateljstva. Da delajo dobro, jim največ povedo prav otroci, ki se na pohode vedno znova vračajo. Veliko pa jim pomeni tudi zaupanje staršev, ki jih pri njihovem delu močno podpirajo. Z njihovim prostovoljnim delom mladim predajajo vrednote, ki jih danes še posebej potrebujejo: povezanost, spoštovanje, pomoč sočloveku, ljubezen do narave in občutek, da nekam pripadaš. Verjamejo, da bodo prav ti otroci nekoč stopili v njihove čevlje ter s ponosom in enako srčnostjo nadaljevali zgodbo društva tudi v prihodnosti.

Pohvalo župana je na predlog Osnovne šole Primoža Trubarja Velike Lašče prejel Boštjan Škulj za dolgoletno predano delo z najmlajšimi ter pomemben prispevek pri organizaciji aktivnosti na Karlovinci.

Boštjan Škulj že vrsto let prostovoljno sodeluje z učiteljicami prvega razreda pri izvedbi dvodnevne bivanja na Karlovinci. Organizira delavnice, pohode, športne aktivnosti ter z učenci vsako leto posadi drevo generacije s sporočilom. S svojo družino skrbi tudi za pogostitev udeležencev, sodeluje pri prevozih otrok s kočijami ter zagotavlja podporo pri različnih šolskih projektih, kot sta projekta **Inovativnost** ter **Trubarjev vrtiček**.

Njegova predanost, pripravljenost pomagati in dolgoletno prostovoljno delo pomembno bogatijo življenje in dejavnosti naše šole ter ustvarjajo nepozabne izkušnje za učence.

Pohvalo župana je na predlog Osnovne šole Primoža Trubarja Velike Lašče prejel Lovro Logar, učenec 9. c razreda, za številne dosežke na tekmovanjih ter zgledno predstavitev šole.

Lovro Logar se ves čas šolanja na OŠ Primoža Trubarja redno udeležuje tekmovanj na šolski in državni ravni. Udeležuje se tekmovanj s področja matematike, fizike, kemije, računalništva, tujih jezikov in drugih. Pri tem je zelo uspešen, saj je samo v zadnjih dveh letih osvojil več zlatih in srebrnih priznanj na državni ravni, med njimi zlato priznanje iz razvedrilne matematike, zlato priznanje na računalniškem tekmovanju Bober, zlato priznanje iz logike in zlato priznanje na tekmovanju Logična pošast. Srebrna priznanja je osvojil še na tekmovanjih iz fizike, angleščine, kemije, na tekmovanju Matemček itd. Osvojil je tudi več bronastih priznanj, v sklopu šole pa se Lovro vsako leto udeleži tudi Ljubljanskega maratona.

Pohvalo župana je prejela Sofija Mikša za odlične dosežke na tekmovanjih v judu.

Sofija se z judom ukvarja že od prvega razreda osnovne šole. Svojo športno pot je začela v Judo klubu Sankaku Ljubljana, kjer je trenirala pod vodstvom trenerke Viktorije Pečnikar Oblak. Tam je pridobila prve izkušnje, razvila osnovno znanje juda in začela nastopati na tekmovanjih. Na tekmovalno pot se je podala leta 2018, ko je na državnem prvenstvu v katah osvojila 1. mesto. Leta 2025 je postala državna prvakinja v katah do 14 let in osvojila 3. mesto na mednarodnem tekmovanju, v letošnjem letu pa niz uspehov nadaljuje s prvimi mesti na Paljevem memorialu in ponovnim naslovom državne prvakinja v katah v kategoriji do 14 let. S svojimi nastopi kaže borbenost in spoštovanje, ki sta temeljni vrednoti juda.

Priznanje Občine Velike Lašče so na predlog občinskega sveta in župana prejeli organizatorji Pizziade Lasis za izjemen prispevek k družbenemu življenju, povezovanju skupnosti ter prepoznavnosti občine Velike Lašče.

Pizziada Lasis se je letos odvila že drugič. Po lanskem izjemno dobrem odzivu in obisku, ko je bil narejen pomemben prvi korak, so organizatorji letos vsebino še nadgradili. Posebno pozornost so namenili tudi najmlajšim z Mini Pizziado, celotna prireditev pa je presegla vsa pričakovanja in privabila več kot 3000 obiskovalcev iz vseh koncev Slovenije, ki so uživali ob kot 1000 spečenih picah in ustvarili nešteto okusnih spominov.

Pizziada pa ni bila le peka, ampak vsak nasmeh in trenutek povezovanja skupnosti, pri čemer so ključno vlogo odigrali Luka Jakše, Marjana Dolšina Delač, Zoran Klarič, Tadej Bavdek, Saša Škulj, Alja Novak, Mitja Kaplan, Mladinsko društvo Vrt ter številni drugi prostovoljci.

Zlato plaketo Občine Velike Lašče so na predlog Andreje Novak in Mihe Mihiča prejeli osnovnošolska košarkarska ekipa 8. in 9. razreda, vodji ekipe in trenerji za osvojeno izjemno 3. mesto na državnem prvenstvu tekmovanja Košarkarske zveze Slovenije Superšolar.

Finalni turnir je marca letos potekal prav v domači telovadnici OŠ Primoža Trubarja. Po izjemno napeti končnici in polfinalnem boju z Radovljico, ki je pozneje postala državni prvak, so naši fantje strnili vrste. V borbi za tretje mesto so pokazali neverjetno željo in prepričljivo premagali ekipo iz Maribora, kapetan **Luka Cukrov** pa je bil izbran celo v najboljšo peterko turnirja! Za tem zgodovinskim uspehom stoji uigrana ekipa. **Bojan Novak** se je izjemno zavzel, da so vsi turnirji potekali doma v Velikih Laščah, in to na vrhunski organizacijski ravni. Trenerja **Martin Lovšin** in **Bojan Zidar** sta fante odlično pripravljala skozi celo sezono, neprecenljiv pečat pa je s svojim košarkarskim znanjem pustil tudi **Slavko Duščak**, po zaslugi katerega velikolaška košarka dosega same vrhunske državne rezultate.

Priznanje Občine Velike Lašče je na predlog Gasilske zveze Velike Lašče prejelo Prostovoljno gasilsko društvo Rob na Dolenjskem ob 100-letnici delovanja.

Prostovoljno gasilsko društvo Rob na Dolenjskem že polno stoletje, vse od leta 1926, predstavlja nepogrešljiv steber varnosti in družbenega življenja v naši občini. Skozi zgodovino so člani premagovali številne težke izzive, vključno z uničenjem gasilskega doma med drugo svetovno vojno, a so z izjemno vztrajnostjo, lastnim delom in podporo lokalne skupnosti društvo vedno znova razvijali in posodabljali. V zadnjih letih med njihovimi dosežki izstopata izgradnja gasilskega orodišča v Mohorjih leta 2010 ter posodobitev opreme z nabavo sodobnega gasilskega vozila in ureditvijo garažnega prizidka. Danes društvo združuje 147 članov, ki ne opravljajo le zahtevnih intervencij, temveč aktivno skrbijo za preventivo, izobraževanje in medsebojno povezovanje krajanov.

Zlato plaketo Občine Velike Lašče je na predlog župana prejelo Telesno vzgojno društvo Partizan Velike Lašče ob 50-letnici delovanja.

TVD Partizan Velike Lašče že vrsto let predstavlja enega ključnih nosilcev športnega dogajanja v občini Velike Lašče. Društvo je organiziralo številna občinska in medobčinska tekmovanja v različnih športnih panogah, med drugim v veleslalomu, smučarskih skokih, teku na smučeh, badmintonu, odbojki, kegljanju, namiznem tenisu, streljanju z zračno puško ter kolesarstvu. Poleg tega je uspešno izvajalo tudi državna tekmovanja v kickboxu in namiznem tenisu ter mednarodna tekmovanja v namiznem tenisu.

Posebej izstopa organizacija mednarodnega turnirja v namiznem tenisu za veterane in rekreativce, znanega kot Cenetov memorial, ki je bil izveden že dvajsetkrat. V vseh teh letih je na turnirju sodelovalo več kot 1200 igralk in igralcev iz številnih držav. Turnir je gostil tudi nekdanje svetovne in evropske dobitnike medalj, kar dodatno potrjuje njegovo kakovost in ugled. S tem dogodkom društvo pomembno prispeva k mednarodni prepoznavnosti občine.

Velik pomen ima tudi tradicionalna kolesarska prireditelva kronometer Knej–Karlovica, ki vsako leto privabi vse več udeležencev, zlasti mladih in družin. Društvo se aktivno posveča tudi rekreativni vadbi za vse starostne skupine. V okviru društva delujejo različne sekcije, kot so odbojka, badminton, kineziotit, metabolični funkcionalni trening in namizni tenis, s čimer društvo pomembno prispeva k zdravju, gibanju in kakovosti življenja občanov.

Najvišje priznanje večera je priznanje za življenjsko delo, ki se podeli nekomu, čigar ime je v Velikih Laščah postalo sopomenka za predanost, skrb in človečnost.

Na predlog občinskega sveta in župana občine Velike Lašče je naziv častne občanke občine Velike Lašče prejela dr. Darinka Grmek Štrukelj za življenjsko delo na področju zdravstva v občini Velike Lašče.

Dr. Darinka Grmek Štrukelj je z dolgoletnim življenjskim delom kot specialistka splošne oz. družinske medicine v Velikih Laščah pustila neizbrisen pečat na področju zdravstva v naši občini. Odločno je prispevala k izgradnji nove zdravstvene postaje v Velikih Laščah ter se uveljavila kot vseslovensko ena najbolj poznanih zdravnic splošne medicine. Z delom je v Velikih Laščah pričela v novembru 1974 in ga opravljala polnih 32 let, vse do upokojitve novembra 2006. Bila je pobudnica za izgradnjo nove zdravstvene postaje in predsednica gradbenega odbora za gradnjo zdravstvene postaje v Velikih Laščah. K vidni promociji občine je prispevala z več kot desetletnim svetovanjem v priljubljeni rubriki »ni ga čez dober nasvet« revije Jana ter s prispevki za TV Slovenija, s čimer je postala ena najbolj prepoznavnih zdravnic pri nas. Združenje zdravnikov družinske medicine jo šteje med zaslužne zdravnike v Sloveniji, je pa tudi prejemnica priznanja zaslužni član niške zbornice. Svoje znanje je predano delila na predavanjih za šolarje in civilno zaščito, po upokojitvi pa ostaja izjemno aktivna v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje ter skozi ustvarjanje na področju likovne umetnosti in objavljanje svoje poezije.

Trški dan 2026 znova navdušil

Središče Velikih Lašč je na letošnjem Trškem dnevu znova zaživel v znamenju druženja, domače obrti, kulture, glasbe in predstavitve dejavnosti številnih društev ter posameznikov. Med 8. in 13. uro se je na stojnicah in prireditvenem prostoru zvrstilo veliko zanimivih vsebin za vse generacije.

JZTK FOTO: **TADEJ BAVDEK**

Obiskovalce je že od jutranjih ur spremljala prijetna glasba harmonikarja Domna Indiharja, za dobro voljo pa je poskrbel tudi tradicionalni izziv zabijanja žeblicev, ki ga je vodil Jože Starič. Ob 10. uri so nastopili učenci Glasbene šole Ribnica s programom za klarinet, violino, trobento in harmoniko. Takoj za njimi je sledila otroška predstava Regec in Kvaček, ki je skozi prisrčno zgodbo o prijateljstvu, vztrajnosti in dobroti navdušila najmlajše obiskovalce in njihove spremljevalce. Nastopila sta Uršula Vratuša in Ivan Gorbunov.

Dopoldanski program so obogatili še nastop mažoret, skavtske delavnice in igre za otroke ter voden ogled razstave Kako je Vatikan postal Levstikov dom, ki ga je vodila Mija Starc. Posebno zanimanje je vzbudil tudi turnir v metanju na koš, ki ga je pripravila Knjižnica Frana Levstika.

Na stojnicah se je predstavilo šestnajst ponudnikov in društev. Društvo gojiteljev malih pasemskih živali je pripravilo razstavo malih živali, Govedorejsko društvo pa je poskrbelo za prehrano

in promocijo velikolaške zorjene govedine. Obiskovalci so lahko kupili ekološke mlečne izdelke Ekološke sirarne Kocjančič, čebelarje pridelke Čebelarstva Knejaš ter si ogledali žive čebele v oglednem panju. Zavod Prizma Ponikve je predstavil izdelke iz delovne terapije, DOD Gradež pa izdelke iz suhega sadja in ročno izdelane zobotrebce ter izvedel prikaz različnih starih opravil.

Svoje izdelke in dejavnosti so predstavili tudi Tadeja Nemček z unikatnimi izdelki iz taljenega stekla, Društvo podeželskih žena, Skavti Škocjan, študentje medicine s predstavitvijo humanitarne odprave v Kenijo, Kmetija Hrovat z Velike Gore, Barbara Zagorjan s testeninami in marmeladami brez sladkorja, Marija Žuk in Boris Škulj z izdelki domače obrti ter Društvo upokojencev z razstavo pred Knjižnico Frana Levstika.

Za nemoten potek prireditve je skrbela številna organizacijska ekipa. Ozvočenje sta zagotovila Zdenko Samsa in Drejc Gruden iz KUD Primož Trubar, program je povezoval Jože Starič, za električno napeljavo pa je skrbel Boštjan Kastelic. Za red in varnost so poskrbeli člani PGD Karlovica ter Borut Jani Škulj, zdravstveno pripravljenost pa sta zagotavljali gasilki bolničarki Dominika Dolšak in Jana Zakrajšek Pugelj.

Posebna zahvala gre ekipi režijskega obrata Občine Velike Lašče (Marko Rigler in Tomaž Indihar) ter občinski upravi za hitro in ažurno podporo pri pripravi neskončne dokumentacije za uradno prijavo in izvedbo prireditve.

Trški dan je tudi letos dokazal, da imajo Velike Lašče bogato društveno življenje, ustvarjalne posameznike in številne prostovoljce, ki s svojim delom soustvarjajo prijetno in povezano lokalno skupnost. Iskrena zahvala vsem sodelujočim, nastopajočim, razstavljalcem, prostovoljcem in obiskovalcem, ki so prispevali k uspešni izvedbi letošnjega dogodka.

Sprejem odličnih devetošolcev pri županu

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA FOTO: KLARA VARGA

Ob zaključku šolskega leta 2025/2026 je župan Matjaž Hočevnar v sejni sobi Občine Velike Lašče sprejel najuspešnejše devetošolce, ki so letos zaključili šolanje na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče. Sprejema so se poleg učencev udeležile tudi pomočnica ravnateljica Nika Petelin ter razredničarke Maja Mugerle, Katja Grintal in Nataša Turšič. Župan je najboljšim devetošolcem iskreno čestital za njihov trud in uspehe, ki so jih dosegli v času osnovnošolskega izobraževanja. Ob tej priložnosti jim je izročil majhno pozornost za njihovo vztrajnost. Spodbudil jih je k aktivnemu udejstvovanju v lokalnem okolju, kolikor jim bodo šolske obveznosti to dopuščale. Najuspešnejši učenci, ki so letos zaključili šolanje na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče so: Ela Gradišar, Aljaž Čampa, Lara Širaj, Tia Skubin, Aljaž Jakič, Živa Purkart, Filip Starič, Patrik Zabukovec, Filip Debeljak, Svit Drmota, Kristjan Jaklič, Žan Peterlin, Enej Bor Pogorelec, Maks Sedevčič Pečnik ter Lovro Logar in Luka Cukrov, ki sta se vpisala tudi v Zlato knjigo. Iskrene čestitke odličnjakom ter vsem učencem, ki ste uspešno zaključili šolanje na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče!

Naj me ocenjujejo po rezultatih

DEJAN ZAKRAJŠEK FOTO: OSEBNI ARHIV

V zadnjih dneh sem zaradi prevzema poslanske funkcije v Državnem zboru Republike Slovenije podal odstop z mesta podžupana občine Velike Lašče, saj zakon opravljanja obeh funkcij ne dopušča.

Po dobrih treh letih dela v občinski politiki to zame pomeni pomembno spremembo, ne pomeni pa oddaljevanja od domačega okolja. Ostajam občinski svetnik in ostajam dostopen vsem. Velike Lašče so moj dom in nova funkcija tega ne spreminja.

Novo o prevzemu poslanske funkcije sem sprejel predvsem z občutkom odgovornosti. Seveda sem vesel zaupanja, ki sem ga bil deležen, hkrati pa se dobro zavedam, da je pred menoj veliko dela. Ko sem kandidiral, sem večkrat poudaril, da me ne zanima funkcija sama po sebi, temveč delo, ki ga lahko opraviš za ljudi, zato sem si zastavil več jasnih ciljev za naš okraj in regijo. Ne kot velikih obljub, temveč kot smer, po kateri želim meriti svoje delo.

Med najpomembnejšimi ostajajo izboljšanje prometne infrastrukture, pomoč občinam pri razvoju projektov, učinkovitejša in ljudem prijaznejša uprava ter reden stik z ljudmi, podjetji in lokalnimi skupnostmi. Verjamem, da mora biti poslanec predvsem povezovalac – nekdo, ki zna odpreti vrata, povezati prave ljudi in pomagati pri iskanju rešitev.

Velik del svoje poklicne poti sem preživel v gospodarstvu. Tam sem se naučil, da na koncu štejejo predvsem re-

zultati. Prav zato želim, da me ljudje čez eno leto, dve leti ali ob koncu mandata ocenjujejo po tem, kaj je bilo narejenega. Ne po besedah, ampak po konkretnih premikih in rešitvah.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujem županu Matjažu Hočevnarju, občinski upravi, občinskim svetnikom, društvom, podjetnikom ter vsem občankam in občanom za sodelovanje, zaupanje, pobude in tudi kritične poglede. Prav iz takšnih pogovorov sem se največ naučil.

Pred menoj je nova odgovornost, načelo pa ostaja enako kot doslej: biti prisoten, poslušati in po svojih najboljših močeh pomagati tam, kjer lahko. Velike Lašče bodo vedno moj dom, zato se bom vedno trudil, da bo glas našega kraja slšan in upoštevan.

Prenova zunanje ureditve in sanitarij na Trubarjevi domačiji

NIKA PEROVŠEK, OBČINSKA UPRAVA FOTO: PETER CENTA

Trubarjeva domačija že več kot 30 let predstavlja osrednje mesto ohranjanja spomina na Primoža Trubarja, očeta slovenskega jezika in prve knjige v slovenskem jeziku. Sestavljajo jo spominska hiša z mlinom, žaga venecijanka, gospodarsko poslopje in kozolec. Objekti so vpeti v idilično naravno okolje, kjer se odraža tudi sodelovanje Trubarjeve domačije in lokalnih umetnikov. Letos mineva 40 let od začetka prenove domačije in njenega delovanja v obliki, kot jo poznamo danes. V tem času je domačija pridobila veliko posodobitev in prenov, izvedenih fazno, v posameznih delih. Po 40 letih je čas za analizo stanja ter celovito prenovo, ki bo izboljšala dostopnost, funkcionalnost in vizualni vtis domačije za večjo reprezentativnost spomenika lokalnega pomena.

Občina je leta 2024 pričela z izdelavo projektne naloge za celovito prenovo osrednjega dvorišča z zunanjo ureditvijo. Območje z visokim reprezentativnim in protokolarnim statusom zahteva premišljen pristop, rešitve, usklajene z deležniki in prilagojene namembnosti prostora.

V letu 2025 je bil izbran arhitekturni biro ATELIERarhitekti, ki pripravlja projektno dokumentacijo v več fazah, posebej za prenovo zunanje ureditve in posebej za stavbo sanitarij. Prvi projekt obsega prenovo dvorišča, vključno z odvodnjavanjem meteorne vode in manjšimi sanacijskimi posegi na območju domačije ter posegi za izboljšanje dostopa ranljivih skupin (gibalno ovirani, slepi in slabovidni).

1. faza projekta obsega:

- prenovo tlakovanja dvorišča, dovoznih, povezovalnih poti,
- namestitev rampe nad dovozom na dvorišče,
- ureditev odvodnjavanja meteornih voda,

- preveritev lokacije manjšega otroškega igrišča ob gostinskem lokalu,
- umestitev vinske trte v kontekst celovite zunanje ureditve,
- zasnovo in umestitev nove zunanje urbane in gostinske opreme (koši, klopi, mize, stojala za kolesa in polnilnica za e-kolesa ...),
- izbor in umestitev novih zunanjih svetil,
- prilagoditev oziroma nadgradnjo opreme ter nekaterih dostopov za obiskovalce z omejitvami (gibalno ovirani, slabovidni ...),
- dela v območju vodotoka: poglobitev mlinščice v delu ob otoku in prenova rak.

Gre za obsežna vzdrževalna dela na podlagi obstoječega gradbenega dovoljenja iz leta 1985.

2. faza projekta obravnava stavbo sanitarij, za katero je posebej izdelana projektna dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja. Ker je stavba v slabem stanju, je naprej predvidena odstranitev, nato pa izgradnja nove stavbe podobnih dimenzij, ustrezno odmaknjene od varovalnega pasu vode. Funkcija stavbe ostaja enaka, vendar izboljšana: v pritličju previjalnica in sanitarije za obiskovalce, deloma prilagojene za osebe na invalidskem vozičku. V nadstropju in podstrešju ostaja večnamenski prostor z različnimi možnostmi uporabe. Projektna dokumentacija (DGD) za izgradnjo nove stavbe sanitarij je že vložena na upravni enoti in je tik pred izdajo gradbenega dovoljenja.

Poleg nove zunanje ureditve je na Trubarjevi domačiji predvidena tudi zamenjava vira ogrevanja. Osrednja stavba se ogreva na utekočinjen naftni plin (UNP), spominska soba pa s klimatskimi napravami. V izdelavi je projekt za prenovo sistema ogrevanja s pripravo inštalacij

za prehod na bolj trajnostni vir ogrevanja.

Območje Trubarjeve domačije je za-varovano z različnimi varstvenimi režimi s področja kulturne in naravne dediščine. Smernice in projektni pogoji, podani s strani nosilcev varstvenih režimov (ZVKDS, ZRSVN, DRSV), pomembno vplivajo na način in obseg prenove ter nenazadnje tudi na končni videz. Občina v sodelovanju s projektanti sledi smernicam in načrtuje prenovo tako, da se izboljša in nadgradi zunanja ureditev domačije. Za sidrišče kulturnega dogajanja v občini je prav, da domačija pridobi funkcijo protokolarnega objekta in dvorišče, ki bo z odprtim, praznim prostorom (reprezentativno praznino) poudarilo pomen objektov. Nova ureditev zato ukinja parkiranje na dvorišču (med kozolcem in lokalom) ter s tem izpostavlja pomen celotne Trubarjeve domačije že ob prvem stiku, pogledu obiskovalca.

Začetek prenove je predviden v letu 2027, dokončanje v letu 2029. Finančna konstrukcija poleg lastnih sredstev predvideva sofinancerska sredstva iz različnih virov:

- izvedena prijava na 4. javni poziv za izbor projektov za uresničevanje ukrepov Strategije lokalnega razvoja LAS Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe: pridobljen Sklep o izboru projekta »Prenova Trubarjeve domačije« v znesku 79.968,00 EUR (skupaj s partnerji),
- predvidena prijava na razpis Eko sklada za pridobitev nepovratnih sredstev za spremembo vira in sistema ogrevanja domačije: nepovratna sredstva v višini 40 % upravičenih stroškov,
- predvidena prijava na naslednji javni poziv LAS in
- pridobivanje sredstev Ministrstva za kulturo.

Ob pristopu k urejanju zunanjih prostorov kompleksa je bilo seveda naša vodilo seznam želja oziroma zahtev naročnika, vendar pa se je kmalu izluščila zahteva po iskanju najbolj funkcionalne ureditve tega pomembnega kulturnega središča, zato smo najprej pristopili k reševanju dostopnosti posameznih programov čim širšega kroga obiskovalcev. Nesprejemljivo nam je bilo dejstvo, da sta gibalno oviranim nedostopna tako Trubarjeva rojstna hiša s spominsko sobo kot Galerija Skedenj, ki pravzaprav predstavljata najpomembnejši stik s Trubarjevim življenjem tako v pomenu informacij kot v občutju vzdušja njegovega časa.

V ta namen je bilo treba najprej ponekod precej radikalno dopolniti obstoječo konfiguracijo terena. Posledično smo na območju intimnejšega prizorišča (Trga) med Domačijo in Skednjem zasukali mesti občinstva in nastopajočih tako, da je nastopajočim namenjeno mesto ob Mlinščici, občinstvu pa kaskade – preoblikovano dosedanje sestopno stopnišče. Sedanji nivojski greben v središču tega prostora namenoma spustimo, da lahko vstop v gostilno ustrezno razširimo in ublažimo klančino do vhoda.

Iz istega razloga – da bi zmanjšali naklon sestopne poti s ceste – se je nivojsko dvignila tudi severna stran prostora (Dvorišče) med Skednjem in Kozolcem, ki mu severno stranico ščiti daljša klop s pergolo, ki jo senči »hči« najstarejše trte.

Nivojsko spremembo smo predlagali tudi pri severnem delu klančine proti Mlinu – do višine njenega južnega dela. Tako smo – preko mostička – omogočili dostop do zelene livade zahodno od domačije tudi gibalno oviranim, s čimer tudi njim omogočimo dostop do povsem novega objekta. V pritličju so umeščeni sodobne sanitarije s previjalnico ter dodatni prostor za shrambo čistil. Nadstropje obsega prostore, ki so izobraževalnega namena – tu gostuje ribiško društvo ali pa se izvajajo razne delavnice za potrebe Trubarjeve domačije. Delno se izkoristi tudi prostor v mansardi za shrambo opreme.

ATELIERarhitekti:

- prof. Jurij Kobe, u.d.i.a.
- Nataša Blažko, m.i.a.
- Maja Kovačič, m.i.a.
- Ina Radšel, m.i.a.
- Nejc Lebar, u.d.i.a.

Viri: projektna dokumentacija in spletna stran Trubarjeve domačije

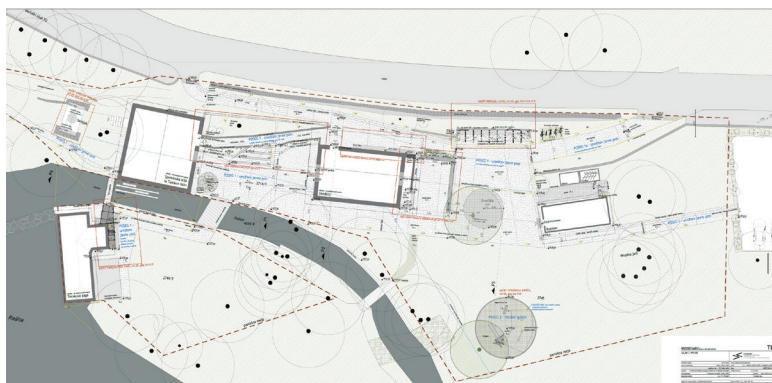
NOV OBJEKT SANITARIJ (AVTOR: ATERIERARHITEKTI)

TRG MED SKEDNJEM IN SPOMINSKO HIŠO (AVTOR: ATERIERARHITEKTI)

DVORIŠČE MED SKEDNJEM IN KOZOLCEM (AVTOR: ATERIERARHITEKTI)

Sofinancira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

Občinske seje

MARUŠA HRIBAR, OBČINSKA UPRAVA

S 24. redne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče se je 21. maja 2026 sestel na 24. redni seji. Na dnevnem redu je bilo enajst točk. Po potrditvi zapisnikov 23. redne seje in 26. dopisne seje so se svetniki seznanili s poročili delovnih teles občinskega sveta.

V nadaljevanju so obravnavali analizo varnostnih razmer na območju Občine Velike Lašče za leto 2025.

Občinski svet je nato sprejel Sklep o imenovanju Občinske volilne komisije Občine Velike Lašče, Sklep št. 5 o spremembi proračuna za leto 2026 in načrta razvojnih programov za obdobje 2026–2029 ter Odlok o občinskih cestah v Občini Velike Lašče.

Sledilo je glasovanje o kandidatih za prejemnike priznanj Občine Velike Lašče. Svetniki so odločili, da se Častno občanstvo Občine Velike Lašče v letu 2026 podeli Darinki Grmek Štrukelj. Priznanje Občine Velike Lašče prejmeta Prostovoljno gasilsko društvo Rob na Dolenjskem in organizatorji Pizziade Lasis, Zlata plaketa Občine Velike Lašče pa se podeli osnovnošolski košarkarski ekipi.

Občinski svet je nato sprejel še Načrt usposabljanja in izpolnjevanja funkcionarjev Občine Velike Lašče za leto 2026 ter Sklep o ukinitvi javnega dobra.

Sejo je župan zaključil s poročilom o tekočih dogodkih.

S 27. dopisne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče je na 27. dopisni seji sprejel Sklep o izločitvi župana Matjaža Hočevarja iz postopka lokacijske preveritve za enoto urejanja DV_9, za zemljišča parc. št. 518/1 in 521/1, obe k.o. 1718 Dvorska vas in postopka sklenitve darilne pogodbe s Petrom Hočevarjem za parcele, ki v naravi predstavljajo javno pot v naselju Velika Slevica ter za oba postopka pooblastil Dejana Zakrajška.

Zapisniki sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani:

<https://obcina.velike-lasce.si/mandat-2022-2026/>

Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij javnega značaja:

http://www.lex-localis.info/Iskalnik.aspx?IskalniNiz=%&NacinIskanja=0&Obcina=aa1b19c7-d462-4ccd-920d-9df4f1095f04&VrstaDokumenta=SEJE_OBCINSKEGA_SVETA

Najava Javnih razpisov za podelitev štipendij v občini Velike Lašče

Občina Velike Lašče bo podeljevala štipendije tudi v šolskem letu 2026/2027. V mesecu avgustu bosta objavljena dva razpisa:

- Razpis za podelitev štipendij za nadarjene dijake in študente, ki so namenjene spodbujanju izobraževanja nadarjenih dijakov in študentov do višje ravni izobraževanja, spodbujanju pridobivanja dodatnih znanj in kompetenc na različnih področjih ter izboljšanju zaposljivosti in aktivnemu vključevanju mladih v lokalno okolje.
- Razpis za podelitev štipendij za deficitarne poklice, ki se podeljujejo posameznikom z namenom zagotavljanja ustreznega kadra na trgu dela glede na povpraševanje delodajalcev ter spodbujanja vpisa v vrste in področja izobraževanja, ki pospešujejo gospodarski razvoj in izboljšujejo zaposljivost v lokalnem okolju, ter tista področja izobraževanja, za katera ni dovolj zanimanja.

Višina posamezne štipendije znaša 100,00 EUR na upravičenca mesečno. Javna razpisa bosta objavljena na spletnem mestu Občine Velike Lašče. Dodatne informacije o štipendijah lahko dobite na telefonski številki: 01 7810 377 ali po e-pošti: klara.varga@velike-lasce.si.

**Obveščamo vas,
da bo Občina
Velike Lašče dne
26. 6. ne bo obratovala.**

**Ponovno bomo z vami
od 29. 6. dalje v času
uradnih ur.**

Hvala za razumevanje.
Občina Velike Lašče

Javorje z obnovljeno cesto in novim vodovodnim omrežjem

ROMAN VIRŠEK, OBČINSKA UPRAVA FOTO: ROMAN VIRŠEK

Občina Velike Lašče tudi letos nadaljuje z vlaganji v izboljšanje prometne in druge komunalne infrastrukture. Prva izmed letošnjih naložb je bila obnova cestnega odseka v naselju Javorje, kjer je bilo treba zaradi dotrajanosti vozišča nujno pristopiti k celoviti sanaciji.

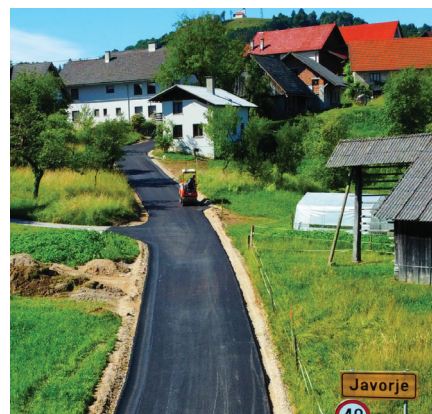
V sklopu projekta smo obnovili dobrih 300 metrov ceste. Poleg cestne in-

frastrukture smo uredili tudi vodovodno omrežje v dolžini približno 100 metrov. Obstoječa cev zaradi premajhne dimenzije namreč ni zagotavljala napajanja hidrantnega omrežja in s tem požarne varnosti območja.

Skupna ponudbena vrednost naložbe je znašala 87.841 EUR, končni obračun pa še ni izveden.

Posebej velja izpostaviti zelo dobro sodelovanje krajanov, ki so v času priprave in izvedbe projekta pokazali veliko razumevanja ter konstruktiven pristop pri reševanju posameznih izzivov na terenu. Prav zaradi njihove pripravljenosti za sodelovanje je projekt potekal brez večjih zapletov in bil uspešno zaključen v predvidenem roku. Hvala vsem.

Z izvedeno naložbo smo izboljšali prometno varnost, vozne pogoje ter zanesljivost oskrbe z vodo, hkrati pa izboljšali požarno varnost naselja.

Poskrbimo za vegetacijo ob javnih cestah

MARIJA AJDIČ FRANCELJ

S ciljem zagotovitve čim večje varnosti udeležencev v prometu vas želimo opozoriti na obvezno obrezovanje in vzdrževanje živih mej, grmičevja, dreves in ostale vegetacije na površinah ob cesti tako, da sta zagotovljena preglednost ceste in prost profil ceste ter je vidna in dostopna prometna signalizacija. Prav tako je treba obrezati vegetacijo ob pločnikih, saj le-ta velikokrat zaradi razraščенosti ovira varnost pešcev in drugih udeležencev v prometu.

Ker je osnovni namen tega članka preventivne narave, vam v nadaljevanju posredujemo nekaj praktičnih napotkov, kako pravilno vzdrževati vegetacijo, da bo zadoščeno določbam cestnih predpisov, predvsem pa da bo zagotovljena varnost udeležencev v cestnem prometu:

- Pred zasaditvijo vegetacije ob cesti (ali tudi če ste jo že zasadili, pa tega

soglasja še nimate) upravljavca ceste z vlogo zaprosite za soglasje za poseg v varovalni pas ceste, kjer vam bo za vašo konkretno lokacijo predpisal pogoje glede zasaditve in vzdrževanja vegetacije.

- Zaradi zagotavljanja preglednosti naj višina vaše sajene žive meje ob cesti v preglednem polju križišča javnih cest in na notranji strani zavojev ne presega višine 75 cm od nivoja vozišča.
- Drevesa, ki rastejo ob cestah, naj bodo obrezana tako, da je prosta višina nad cesto najmanj 7 m.

- Vegetacija ne sme zakrivati prometne signalizacije v križiščih in na cestnih priključkih. Udeleženec v prometu mora prometno signalizacijo pravočasno opaziti, da se lahko ravna po njej.
- Pri križanju ceste in železnice upoštevajte, da vlak potrebuje veliko večjo razdaljo, da se ustavi, kot pa avto, zato mora biti temu primerna tudi preglednost, zlasti na pasivno varovanih železniških prehodih.
- Vegetacija naj se ne vrašča v zračni prostor pločnikov in kolesarskih poti.

Poskrbimo za vegetacijo ob javnih cestah, saj se bomo s tem izognili marsikateri nevarnosti in slabi volji. Za kršitve in neupoštevanje navedenih pravil je namreč predpisana kazen, ki vas lahko doleti v primeru zaznanih nepravilnosti s strani inspekcije.

Sprememba odpiralnega časa lekarniške podružnice Velike Lašče

Lekarna Ljubljana obvešča, da bo lekarniška podružnica Velike Lašče v poletnem času zaradi koriščenja letnih dopustov delovala po spremenjenem odpiralnem času in sicer:
26. 6. 2026 bo podružnica zaprta.

V času od 22. 6. do 24. 7. 2026 bo odprta:

- ob ponedeljkih: 7.30 – 15.00
- ob sredah: 12.00 – 19.00
- ob petkih: 7.30 – 14.30.

Dnevno varstvo starejših na Karlovici

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA FOTO: KLARA VARGA

Dnevno varstvo predstavlja pomembno pomoč tako starejšim kot njihovim svojcem, saj omogoča aktivno preživljanje časa, druženje in strokovno podporo, hkrati pa prispeva k večji varnosti in zmanjšanju osamljenosti.

Storitev v prostorih Dnevnega varstvenega centra na Karlovici izvaja Dom starejših občanov Grosuplje. Na voljo so zajtrk, kosilo in malica. Izvajalec poskrbi za različne ustvarjalne in gibalne aktivnosti, delavnice, izobraževanja, medgeneracijska srečanja ter možnost počitka v za to namenjenih prostorih.

Delovni čas centra je od ponedeljka do petka med 7. in 15. uro. Urnik se lahko prilagodi glede na potrebe uporabnikov, ki se lahko vključijo tudi le na posamezne dneve, in sicer od štiri do osem ur dnevno. Vlogo za vključitev v storitev dnevnega varstva za starejše je treba oddati v DSO Grosuplje. Tistim, ki nimajo možnosti lastnega prevoza, je po predhodnem dogovoru na voljo prevoz preko sistema Prostofer.

*Dan je lepši
v dobri družbi.*

Cene (cenik DSO Grosuplje):

- Oskrba I: 3,34 €/ura | 26,72 €/8 ur
- Oskrba II: 3,88 €/ura | 31,04 €/8 ur
- Oskrba III a: 4,42 €/ura | 35,36 €/8 ur
- Oskrba III b: 4,90 €/ura | 39,20 €/8 ur
- Oskrba IV: 4,95 €/ura | 39,60 €/8 ur
- Dodatne informacije:

Občina Velike Lašče: tel. št. 01 7810 377,
e-naslov: klara.varga@velike-lasce.si,
Dom starejših občanov Grosuplje: tel. št. 01 7810 702, e-naslov: grosuplje@ssz-slo.si.

Posamezne aktivnosti že potekajo

V četrtek, 28. maja, smo v Dnevno varstvenem centru za starejše na Karlovici izvedli kuharsko delavnico in skupaj z otroki iz vrtca Sončni žarek pripravljali sladke in slane kvašene rogljičke. Starejši in mlajši udeleženci so aktivno sodelovali pri pripravi rogljičkov, ki smo jih z veseljem tudi poskusili. V petek, 12. junija, pa so v Dnevno varstvenem centru potekala predavanja na temo urinske inkontinence, preventive pred padci pri starejših ter sproščanja, ki so bila namenjena starejšim in njihovim svojcem.

Partnerji projekta: Občina Velike Lašče, DU Velike Lašče, Andreja Novak s.p.

Prijazno vabljeni!

Od sovražnikov ni nobene koristi

Vsak hobi zgodovinar vam bo znal povedati, da so si vsi totalitarni režimi ob svojem vzponu določili nekaj sovražnikov, proti katerim so poenotili »ljudstvo«. Nekaj »njihovih«, da so »naši« stopili bolj trdno in prepričano skupaj. Za marksiste/komuniste so bili to »razredni sovražniki«, za nacionalsocialiste »manjvredne rase«, za fašiste »sovražniki naroda«. Tudi kakšen hobi poznavalec politike vam bo hitel razlagati, da v politiki potrebuješ sovražnika, da svoje prikleneš bolj trdno nase. Pa je res tako?

MARKO GRUDEN FOTO: FREEOIK

Odvisno od tvojega cilja v politiki. In tu ni razlike med politiko znotraj športnega društva, občinsko politiko ali državno politiko. Imeti sovražnika, proti kateremu se boriš, se sliši dobro. Ni enostavno, je pa lažje. Proti sovražniku se lahko boriš na več načinov, tudi z udarci pod pasom. Dovoljeno je več. Tudi ljudi je lažje motivirati, da se borijo proti nekomu kot za nekaj. Še posebej, če imajo občutek, da jih ta nekdo ogroža.

Hobi politični poznavalci pa pozabljajo, da je v strategiji »iskanja sovražnika« manjši problem. Ko najdeš sovražnika in svoje podpornike spraviš na noge ter si pridobiš dovolj moči, je edino, kar ti preostane, da sovražnika uničiš. Uničiti se sliši zelo močno, ampak načinov, da sovražnika uničiš, je precej. V športnem društvu je uničen tako, da nasprotnik in njegovi podporniki utihnejo ali odidejo iz društva. V občini se oseba umakne iz javnega življenja, zadrži svoje mnenje zase, svoj talent pa namesto za skupnost porabi kje drugje. V državi lahko tak boj za uničenje traja precej dlje ali pa se celo nikoli ne konča. V totalitarni državi se uničenje

konča v Auschwitzu, Gonarsu ali v jami pod Macesnovo gorico.

Vseeno pa imam toliko zaupanja v ljudi, ki stopijo v vodstva društev, lokalno ali državno politiko, da jim verjamem, da niso šli v to zato, da bodo koga uničili, ampak da bodo kaj dosegli. In kadar hočeš kaj zgraditi, ne iščeš sovražnikov. Iščeš partnerje, svetovalce, pomočnike, mnenja ... Okrog sebe, tudi med tistimi, ki mislijo drugače, iščeš ljudi, ki kaj znajo, ki morda koga poznajo, ki imajo izkušnje. Iščeš drugo mnenje, da ga soočiš s svojim in preveriš, če imaš res tako zelo prav. Iščeš ljudi, ki imajo energijo in voljo, da se nekaj premakne naprej. Zbiraš na kup, da bi le kaj uspelo. To pa zahteva ogromno volje, energije, celo nekaj odpuščanja.

Med trendi v globalni politiki zadnjih 10 let je največkrat omenjena prav polarizacija. Razdelitev na dva pola, vmes pa želimo čim globlje brezno. Ljudje se morajo odločiti, ali so za nas ali proti nam. Težko je reči, kje se to bolj vidi – na svetovnem ali slovenskem zemljevidu. A kraljestvo, ki je samo proti sebi razdeljeno, ne more obstati (Mr 3,24). Vsa energija,

vložena v iskanje sovražnikov in v boj z njimi, je izgubljena na račun razvoja. Tako po vsem svetu kot v Sloveniji in v Velikih Laščah. Tega bi se morali bolj zavedati.

In kakšne skupnosti, društva, občine, države imajo tu prednost? Take, ki iščejo partnerje, ki k sodelovanju pritegnejo čim več ljudi, ki izkoriščajo vse znanje, izkušnje, povezave in energijo svojih »članov«. To bi nam moralo biti vodilo tudi v naših društvih, organizacijah, vaseh in občini.

V iskreno veselje mi je ob koncu kolumne čestitati novemu veliko-laskemu poslancu. Z Dejanom sva se sicer pomerila na dveh volitvah. S to razliko, da je njemu uspelo biti izvoljen za svetnika in nadomestnega poslanca. Verjamem, da je šel v politiko zato, da bi gradil in ustvarjal, ne pa iskal sovražnikov. Vesel sem, da sva se pred, med in po kampanji večkrat slišala in korektno sodelovala. Verjamem, da bo znal v Laščah in Ljubljani povezovati vse, ki bodo lahko kaj pripomogli, da nam bo vsem bolje. In pri tem mu obljubljam tudi svojo pomoč. Parlamentarne hodnike kar dobro poznam.

Kolumna je članek z izrazito poudarjenim osebnim stališčem avtorja. Tega avtor ne skriva.

Dr. Darinka Grmek Štrukelj častna občanka Občine Velike Lašče

»Nikoli nisem zdravila le bolezni,
vedno sem zdravila človeka.«

Dr. Darinka Grmek Štrukelj je kot družinska zdravnica zaznamovala življenje številnih prebivalcev Velikih Lašč in okoliških hribovskih vasi, kjer je bila v osemdesetih letih več kot deset let edina zdravnica družinske medicine.

Rodila se je na Krasu kot trinajsti otrok, otroštvo pa jo je naučilo skromnosti in ustvarjalnosti, čutnosti pri zdravniškem poslanstvu ter vztrajnosti in trme, ki jo je uporabila v boju za izgradnjo zdravstvene postaje z lekarno v Velikih Laščah. Je pesnica in slikarka in danes tudi častna občanka občine Velike Lašče.

DRAGICA HERIC FOTO: DRAGICA HERIC

Prejeli ste naziv častne občanke občine Velike Lašče. Kako doživljate to priznanje?

Ne vem, ali bi rekla, da sem počaščena. Seveda mi priznanje nekaj pomeni, vendar mi veliko več pomeni priznanje ljudi. Ko danes srečam nekdanje paciente in me objamejo ter z veliko mero iskrenosti povedo, kaj in koliko jim je pomenilo moje delo, je to zame največje priznanje. Ta sprejetost in bližina z ljudmi sta zame neprecenljivi.

Rojeni ste na Krasu. Kako se spominjate otroštva?

Sem Kraševka in na to sem vedno bila in bom ponosna. Rodila sem se v Kobjeglavi kot trinajsti, najmlajši otrok. Takrat je bilo življenje povsem drugačno od današnjega. Ostali so mi spomini na kamen, gmajno, ruj, brin in borovce. Velikokrat sem razmišljala, da smo živeli zato, da smo delali, in delali zato, da smo živeli. Seveda je bila takrat revščina, a prav ta revščina nas je izklesala v trdne ljudi, ki se ne pustimo kar tako premakniti.

Kamen omenjate kot simbol svojega otroštva.

Kamen je bil vse. Bil je moja šolska tabla, moja igrača in celo moja punčka. Ko sem pasla živino, sem na ploščati kamen pisala z drugim kamnom. Danes se

Dr. Darinka Grmek Štrukelj je z delom v Velikih Laščah pričela v novembru 1974 in ga opravlja polnih 32 let, vse do upokojitve novembra 2006.

to sliši smešno, ampak takrat nismo imeli igrač – igre in igrače smo si ustvarjali sami. Prav zato smo razvijali domišljijo in ustvarjalnost.

Je to otroštvo vplivalo na vaš značaj?

Zagotovo. Še danes nosim v sebi to ustvarjalnost, domiselnost in vztrajnost, ki smo se je naučili kot otroci.

Kdaj in zakaj ste se odločili za študij medicine in poklic družinske zdravnice?

Tega si še danes ne znam povsem razložiti. Spomnim se dogodka iz otroštva, ko je mama hudo zbolela in nas je vse bilo zelo strah zanjo. Imeli smo odličnega zdravnika, ki ni le zdravil, ampak je znal pomiriti celo družino. Takrat se je v meni oblikovala podoba zdravnika kot človeka, ki pride k družini, pozdravi bolnika in ob tem pomiri še vso družino ter ji odvzame del bremena. Šele pozneje sem spoznala, da to breme zdravnik

v resnici vzame nase. Kakorkoli – takrat se je v meni zbudila želja, da bi postala zdravnica. Ko je mama ozdravela, sem bila o tem še bolj prepričana. Po osnovni šoli sem končala gimnazijo v Novi Gorici in se brez razmisleka odločila za študij medicine.

Ste imeli podporo družine pri odločitvi, da postanete zdravnica?

Časi niso bili zlati in marsikomu ni bilo omogočeno, da bi šel študirat v Ljubljano. Sem vztrajna in odločna, predvsem pa je prevladala moja velika želja, da postanem zdravnica. Ves čas študija sem se preživljala sama, delala sem v počitnicah in med študijem in si tako sama, tudi finančno, omogočala študij in življenje v Ljubljani. Pomagala pa mi je tudi družina, predvsem moje sestre.

Ste med študijem razmišljali še o kakšni drugi smeri ali ste že na začetku vedeli, da želite postati družinska zdravnica?

Mogoče sem za kratek čas razmišljala o psihiatriji, vendar sem si hitro rekla: »Saj sem že dovolj nora, ne potrebujem še psihiatrije.« (smeh) Zelo hitro sem se odločila in ta odločitev, da želim postati družinska zdravnica, je bila dokončna.

Kako se je začela poklicna pot?

Najprej sem kot pripravnica začela

Prvih enajst let poklicne poti je v Zdravstveni postaji Velike Lašče delala kot edina družinska zdravnica za 3.600 prebivalcev na širšem območju Velikih Lašč z več kot 80 zaselki. Ni bilo urnika, delala je od jutra do večera, pogosto tudi ponoči.

pa sta bila mož in nekaj mesecev star sin, kar je bilo zelo naporno. Z možem sva se odločila, da se preselimo v Velike Lašče. Sprva smo živeli v bloku, pozneje sva zgradila hišo v Malih Laščah. Moram povedati, da mi je bil mož Andrej vedno v veliko oporo in pomoč. Veliko je bil sam s sinovoma, prevzel je vsa družinska dela in vsi trije so živeli z mojo službo in se podrejali mojim službenim obveznostim, za kar sem jim neizmerno hvaležna. Brez njihove podpore mi vse to, kar mi je, ne bi uspelo.

la delo v Zdravstvenem domu na Viču v Ljubljani. Ker me je vedno bolj vleklo delo na terenu, na podeželju, sem oddala prošnjo za delovno mesto v zunanji ambulanti. Razpisani sta bili dve delovni mesti zdravnice, in sicer v Velikih Laščah in Horjulu. In tako sem 4. novembra 1974 prišla v Velike Lašče.

Prva leta ste bili več ali manj sami za vse in tudi pogoji za delo so bili slabi.

Ja, res je. Prvo leto sem še živela v Ljubljani in se vsak dan s prvim avtobusom odpeljala v Velike Lašče ter z zadnjim nazaj v Ljubljano. Dopoldne sem sprejemala paciente, ki so vsak dan napolnili majhno čakalnico, ki je bila kot predsoba ordinacije. Takrat je bila ambulanta v dveh stanovanjih v enem od blokov v Velikih Laščah. V enem stanovanju je bila zobna ordinacija, v drugem pa zdravstvena ambulanta. Nosi na primer ni bilo mogoče prinesiti v ambulanto, ker je bil prostor, ki je vodil od čakalnice – predsobe do ordinacije, preozek. Zagotovo se starejši krajani še spomnijo teh skromnih prostorov. Ni bilo enostavno, pogoji so bili težki, a delala sem. Vsako dopoldne sem sprejemala paciente v ambulanti, popoldne pa šla na teren. Le enkrat na teden je prišel v Velike Lašče še en zdravnik, pediater.

Kako veliko je bilo območje, ki ste ga pokrivali?

Takrat so bile to tri krajevne skupnosti: Velike Lašče, Rob in Turjak, nekaj pacientov je bilo še iz ribniških in

dobropoljskih vasi, skupaj okrog 3.600 pacientov. Dnevno je bilo 50 do 100 pacientov od jutra do večera in pogosto seveda tudi ponoči. Skrbela sem za vse – od rojstva do smrti.

Tudi za porode?

Ja, dvakrat sem bila tudi pri porodu, enkrat sem porod vodila sama. Sicer pa so ženske večinoma odhajale rojevati v Ljubljano. Predvsem sem na terenu na obisku pregledala vso družino, stare starše, starše in otroke. Na terenu delaš z vsemi generacijami, posameznega družinskega člana spremljaš skozi različna obdobja, jih spoznaš, spoznaš tudi njihove sorodnike in sosedo. Poznaš njihovo življenje, njihovo okolje in jih lažje razumeš.

Kmalu ste se preselili v Velike Lašče.

Ja, dobro leto dni sem od doma iz Ljubljane v Velike Lašče odhajala zgodaj zjutraj in se vračala pozno zvečer, doma

Kako je bilo v tistih časih delati na terenu?

Ni bilo enostavno. Ceste so bile slabe, pozimi je bilo veliko snega, družine so živele tudi daleč stran, odmaknjene od naselja. Telefona ni bilo, prevozov pa prav tako ne. Pogosto me je na terensko delo peljala tudi policija ali pa so me prišli družinski člani sami iskat, in to ne z avtomobilom, saj avtomobilov takrat številne družine še niso imele. Pozneje sem dobila službeni avto, to je bil fičo v odpisu. Najprej sem ga peljala k mehaniku, ki je popravil zavore in še kaj drugega, da je bil avto varen. Seveda sem v avtu v zimskih mesecih imela vedno s sabo lopato za kidanje snega. No, je pa ta fičo

enkrat doživel svoj konec. Spomnim se, da so me klicali na kraj prometne nesreče, ki se je zgodila na cesti med Rašico in Turjakom. Šlo je za tujo delegacijo, ki se je udeležila slovesnosti na Trubarjevi. Mudilo se jim je nazaj na ljubljansko letališče, cesta je bila spolzka ali celo ledena in avto je začelo zanašati, dokler ni trčil v tovornjak, ki je v tistem trenutku pripeljal iz nasprotni smeri. Na kraju nesreče, v kateri so žal umrli trije mladi fantje, je v času mojega prihoda že bilo več policijskih avtomobilov in drugih udeležencev v prometu, zato sem svojega fičota pustila kar ob robu ceste in hitela pomagat ponesrečencem. Žal je bil moj fičo ovira za voznika, ki ni začel pravočasno zavirati in je trčil vanj tako močno, da je fičotu odtrgalo kolo in avto ni bil več vozen.

In potem se je začela borba za izgradnjo zdravstvenega doma v Velikih Laščah.

Res je. Nisem mogla več gledati, kako ljudje ostajajo brez osnovne zdravstvene oskrbe. Videla sem, da v takih delovnih pogojih, v katerih sem delala, ne bo šlo. Čeprav so prišli trenutki, ko sem se vprašala, ali bom zmogla, sem si rekla, da vseh teh ljudi ne morem pustiti na cedilu. Enostavno so mi zlezli pod kožo. Odločila sem se za boj. Bilo je veliko razgovorov, poganjanj, argumentiranj na vseh mogočih ravneh, zakaj kraj potrebuje nove prostore in dodatne kadre za zdravstveno oskrbo ljudi. Velika borba je bila tudi za izgradnjo lekarne ob novi zdravstveni postaji. Ves čas sem poudarjala, da brez lekarne ljudem ne bomo veliko pomagali, če bodo morali po zdravila v Ljubljano ali drugi oddaljen kraj, ko pa že do Velikih Lašč težko pridejo. Verjela sem, da Laščani potrebujejo novo zdravstveno postajo in lekarno. Verjela pa sem tudi, da mi bo uspelo. Z vztrajanjem in trmo mi je res in leta 1985 smo po petih ali šestih letih težke borbe začeli z delom v novi, sodobni zdravstveni postaji s še eno ekipo družinske medicine.

Medicina je od takrat zelo napredovala in način dela se je zelo spremenil, kajne?

Neprimerljivo. Ko sem začela delati, smo imeli predvsem svoje oči, ušesa in roke. Kar si videl, slišal in potipal, je bilo tvoje glavno diagnostično orodje. Danes je diagnostika zelo napredovala, zdravljenje prav tako. A če ni ljudi, ki bi to znali uporabljati, napredek nima velike vrednosti.

Za izgradnjo nove zdravstvene postaje z lekarno v Veliki Laščah se je na vse mogoče načine borila več kot pet let in bila uspešna – leta 1985 je zdravstvena postaja Velike Lašče začela delovati v novih sodobnih prostorih z dodatno ekipo za družinsko medicino in lekarno

Ves čas ste se tudi dodatno izobraževali in bili v več stanovskih organizacijah in društvih.

Hodila sem na seminarje, bila mentorica številnim študentom in specialistom družinske medicine. Zdravnik se mora učiti vse življenje. Bila sem med ustanovitelji Zdravniške zbornice Slovenije. Namen zbornice je vzpostaviti most med zdravniki in politiko – zbornica je dialog med zdravniki in politiko. Bila sem tudi v Zdravniškem društvu, v času od ideje do izgradnje nove zdravstvene postaje sem bila v najrazličnejših lokalnih, regionalnih in tudi državnih zdravstvenih organih. Veliko sem predavala raznim društvom, učencem v osnovni šoli in prvo pomoč za Civilno zaščito.

Slovenska javnost vas je spoznala v rubriki »Ni ga čez dober nasvet« v reviji Jana in v prispevkih za oddajo »Da ne bi bolelo« na TV Slovenija. Kakšne teme ste predstavljali?

V reviji Jana so bralci postavljali najrazličnejša vprašanja, jaz pa sem pripravila odgovor oziroma jim svetovala, kako in s čim si lahko pomagajo. Med vprašanji so bila tako medicinska kot tudi splošna, življenjska vprašanja. Medtem ko je pri oddaji šlo za vnaprej pripravljeno oddajo na določeno temo iz medicine.

Kaj se vam zdi zelo pomembno ali najpomembneje pri opravljanju na-

log zdravnice družinske medicine? Kaj je pomembno pri sprejemu ali pregledu pacienta?

Celostni pristop do pacienta, človeka. Vedno pravim: k meni ni prišla še nobena angina, vedno je prišel človek z angino. Zdravnik ne sme zdraviti samo bolezni, saj ima pred seboj človeka, človeka s svojim življenjem, stiskami, odnosi ... Pri svojih obiskih družin sem pogosto prepoznala kakšno bolezen, ko sem slišala glas nekoga v družini, ne da bi on sam vedel, da je bolan. Včasih sem po obnašanju prepoznala duševno stisko nekoga, ki je sam ni želel izraziti.

Je danes odnos med zdravnikom in pacientom drugačen?

Ja, celoten sistem, življenje, vse je drugačno. Najbolj me boli, da je med človeka – pacienta in zdravnika stopil računalnik. Nekoč sem prebrala misel, da si bo človek, ko bo zdravnika zamenjal stroj, zaželel starega sivobraodega zdravnika, ki se bo z njim pogovoril. Mislim, da smo že zelo blizu temu. Telefoni zvonijo, a se nihče ne oglasi. Neposredni stik med zdravnikom in pacientom se izgublja.

Kaj bi svetovali mladim zdravnikom?

Temelj celotnega medicinskega ali zdravstvenega sistema je družinska medicina. Družinski zdravnik mora pravočasno prepoznati težavo, se odločiti, ali jo lahko reši sam, ali pa bolnika napotiti naprej k

specialistu. Specialist ima poglobljeno znanje za posamezno področje, družinski zdravnik pa mora biti odličen diagnostik in predvsem dober triažer.

Ste zagovornica javnega zdravstva?

Absolutno. Zelo mi je žal, ko vidim, kako ga razgrajujemo. Tak sistem se ne zgradi čez noč in medicinska pomoč ne sme biti privilegij samo tistih, ki jo lahko plačajo.

Zagotovo so vas v času vašega službovanja vabili nazaj v Ljubljano. Zakaj ste ostali v Velikih Laščah?

Vabili so me pogosto, celo na vodstvena mesta. Nikoli nisem rekla »ne« na prvo žogo, a sem vedno vedela, da to ni moja pot. Funkcije me niso zanimale. Želela sem delati z ljudmi in delati in živeti z družino na podežlju.

So Velike Lašče vaš dom?

Dom ni samo kraj, ni samo prostor, ki nas varuje pred neprijetnimi zunanjimi vplivi. Dom je skupnost ljudi, ki so si blizu in se spoštujejo. Je skupnost, v kateri lahko ostane vsak posameznik samostojna osebnost in hkrati pripada, kjer se počuti sprejet in varen. Dom je občutenje zavetja. Tak dom sva si z Andrejem uspela ustvariti v Malih Laščah na robu gozda, kjer sva lahko blizu naravi in kulturi.

V življenju vas spremlja poezija.

Pišem že od otroštva, odkar pomnim. Že v osnovni šoli in gimnaziji sem ustvarjala pesmi. Spomnim se, da sem pri slovenščini namesto šolske naloge oddala kar svojo pesem. Še danes ne vem, zakaj pišem. Zjutraj pogledam skozi okno, opazujem naravo in besede pridejo same od sebe. Najprej pride navdih. Včasih si zapišem samo prvi verz in potem razmišljam, kako naprej. Nadaljujem lahko čez teden dni, mesec ali pol leta, ko natančno vem, kaj želim povedati. Besede morajo biti izbrane, zelo premišljene, pomemben je ritem, notranja melodija. Pesem mora zveneti.

Za tiste, ki mogoče ne vedo: kaj pomeni naslov vaše edine zbirke Gorečke z borjačem?

Borjač je kraško obzidano dvorišče, gorečke pa so pelargonije. To je poklon mojemu Krasu in mojemu kraškemu svetu.

O čem govori vaša poezija?

O človeku, Krasu in kamnu, naravi, življenju, smrti ...

Ste težko sprejeli upokojitev?

Ne, bila sem neskončno utrujena. Na terenu sem doživljala vse: prometne nesreče, nesreče v gozdu, na travnikih, vse tragedije ljudi. Dolga leta sem bila pogumna, potem pa je bilo enostavno preveč, zato sem bila zelo vesela upokojitve. Najbolj sem se veselila tega, da bo zvonil telefon in ne bom ob vsakem zvonjenju pomislila, da me nekdo kliče na nujno pomoč.

Kaj danes najraje počnete?

Živim veliko mirneje. Še vedno zelo ustvarjalno. Pišem, rišem, imam vrt, sodelujem na Univerzi za tretje življenjsko obdobje, kjer vodim pogovorni krožek. Na začetku sem teme krožka pripravljala sama, danes jih predlagajo udeleženci in skupaj razpravljamo o njih, jaz pa pri tem dodam še svojo strokovno znanje. Tako so naše teme zelo različne – od številnih kroničnih bolezni do prehranskih dodatkov, jeze in podobnega. Mnogi pravijo, da je za dobro življenje potreben zdrav duh v zdravem telesu.

Mnogi pravijo, da je za dobro življenje potreben zdrav duh v zdravem telesu. Kakšen je vaš recept za to?

Biti spravljen sam s sabo, Bogom in ljudmi.

Odkar je od leta 2006 upokojena, aktivno sodeluje v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje, piše poezijo in se preizkuša tudi v likovnem ustvarjanju.

Govor dr. Darinke Štrukelj ob podelitvi naziva častne občanke:

*Dragi občani!
Spomini so sledi
prehojenih poti,
ostanki gazi
v plundri pozabe,
utrujene sanje,
hrepenenja s pretečenim rokom uporabe.*

*Spomini so vonjave
prazničnih dni,
sveže zorane prsti spomladi,
so okusi jedi po delu v ogradi.*

*Spomini so zvoki
poletne vročine,
regljanje pri štirni in kalu,
ječanje in stoki burje v kamniti razpoki,
odmevi joka in smeha
in krik tišine.*

*Spomini so zbledele slike ljudi,
obrušeni drobcji bolečine,
odtisi dotikov v zatokih topline.*

*Spomini so večni mlini preteklosti,
zajezeni čas
in nikoli postarani jaz.*

»Prvotno besedilo našega otroštva nas spremlja do smrti,« je povedal Ivan Cankar. Moje je bilo napisano v kraški vasi (Kobjeglava), kjer sem se rodila in odrasčala. Prepričana sem, da je bila že v tem besedilu zasnovana odločitev, da bom življenje posvetila delu na podežlju.

Na delovno mesto v Velike Lašče me je pospremil dr. Hodalič, moj takratni šef na Viču. Močno začuden nad mojo odločitvijo mi je zastavil dve vprašanji: "Punca, ali si ti normalna? Ali se zavedaš, kakšen teren si izbrala?"

Kot trmasta Kraševka sem na obe odgovorila pritrdilno, čeprav terena takrat še nisem poznala in če sem normalna, še danes ne vem. Pustil me je z besedami:

"Zavedaj se, da je Bog visoko, cesar pa daleč. Znajdi se." In sem se.

Med vami in z vami sem že 50 let. Hvala, da ste me sprejeli in priznali moje delo. Hvala tudi mojim sodelavcem v Zdravstveni postaji Velike Lašče in moji družini. Ves čas so bili močna opora mojemu delu.

Hvala vsem. Ostanite zdravi in srečni.»

40 let Trubarjeve domačije – praznik kulturne dediščine in ustvarjalnosti

Leto 2026 je v občini Velike Lašče posvečeno pomembnemu jubileju, 40-letnici Trubarjeve domačije na Rašici. Osrednje praznovanje bo potekalo v soboto, 12. septembra 2026, ko bo Trubarjeva domačija zaživela v znamenju kulture, ustvarjalnosti, glasbe in spominov na štiri desetletja njenega delovanja.

MATJAŽ GRUDEN, JZTK FOTO: ARHIV JZTK

Trubarjeva domačija je bila slovesno odprta leta 1986 ob 400-letnici smrti Primoža Trubarja. Nastala je kot eden najpomembnejših kulturnih projektov svojega časa in postala osrednji prostor ohranjanja spomina na slovenskega reformatorja, avtorja prvih slovenskih knjig ter eno najpomembnejših osebnosti slovenske zgodovine. Njena ustanovitev je bila tesno povezana s prizadevanji številnih posameznikov in ustanov, med katerimi je imel posebno vlogo Anton Vratusa, predsednik republiškega odbora za počastitev Trubarjeve obletnice. Ob odprtju se je na Rašici zbral takratni politični in kulturni vrh Slovenije in Jugoslavije, dogodek pa je ostal zapisan tudi kot simbolni trenutek prebujanja slovenske narodne zavesti.

Štirideset let pozneje ostaja Trubarjeva domačija pomembno kulturno, izobra-

ževalno in turistično središče, ki obiskovalcem približuje Trubarjevo dediščino ter bogato ustvarjalnost velikolaškega prostora. Jubilej bo zato priložnost za pogled nazaj, hkrati pa tudi za razmislek o njenem pomenu za prihodnje rodove.

Praznovanje bo potekalo ves dan. Obiskovalci bodo lahko sodelovali v različnih ustvarjalnih, izobraževalnih in predstavitvenih delavnicah, namenjenih vsem generacijam. Posebna pozornost bo namenjena predstavitvi kulturne dediščine, knjig, jezika in življenja v Trubarjevem času.

Osrednja slavnostna prireditev bo v večernih urah. V sklopu programa bodo nastopili domači velikolaški glasbeni ustvarjalci, kulturni program pa bodo povezovala interpretacije del in misli Primoža Trubarja, Frana Levstika, Josipa Stritar-

ja, Jožeta Javorška ter drugih sodobnih velikolaških literatov. Ob tej priložnosti bo predstavljen tudi avtorski dokumentarni film o nastanku spominske muzejske sobe na Trubarjevi domačiji in o pomembni poti, ki jo je domačija prehodila v štirih desetletjih svojega delovanja.

Po uradnem delu se bo praznovanje nadaljevalo z dogodkom »Noč na Trubarjevi domačiji«, ko se bo Rašica spremenila v odprto kulturno prizorišče pod zvezdami. Obiskovalce bodo skozi večer spremljali nastopi različnih glasbenikov in glasbenih skupin, ki bodo poskrbeli za sproščeno druženje ter praznično vzdušje.

Jubilejna 40-letnica Trubarjeve domačije ni zgolj obletnica ustanove, temveč praznik celotne občine in vseh, ki verjamejo v pomen slovenske besede, kulture in dediščine. Trubarjeva domačija je v štirih desetletjih postala prepoznaven simbol Velikih Lašč in pomemben del slovenskega kulturnega prostora, zato bo letošnje praznovanje priložnost, da se skupaj poklonimo njeni bogati preteklosti ter optimistično pogledamo v njeno prihodnost.

Lepo vabljeni, da se nam pridružite v soboto, 12. septembra 2026, na Trubarjevi domačiji!

 40 LET
TRUBARJEVE
DOMAČIJE
2026

Mednarodni dan muzejev na Trubarjevi domačiji

ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: ARHIV JZTK

Mednarodni dan muzejev, ki ga vsako leto 18. maja obeležujemo po vsem svetu pod okriljem organizacije International Council of Museums (ICOM), opozarja na pomembno vlogo muzejev pri ohranjanju kulturne dediščine, izobraževanju in povezovanju skupnosti. Letošnja tema »Muzeji povezujejo razdeljeni svet« je poudarjala moč muzejev kot prostorov dialoga, razumevanja in medkulturnega povezovanja. Ob tej priložnosti številni muzeji in kulturne ustanove pripravljajo posebne programe, vodstva, predavanja in druge dogodke, s katerimi obiskovalcem približajo svoje poslanstvo in bogastvo kulturne dediščine.

Letos je 18. maj padel na ponedeljek, zato smo, da bi omogočili udeležbo čim širšemu krogu obiskovalcev, dogajanje na Trubarjevi domačiji na Rašici pripravili v nedeljo, 17. maja 2026.

Trubarjeva domačija je v sončnem

dnevu zaživela v prijetnem in živahnem vzdušju številnih obiskovalcev, ki so skozi različne vsebine odkrivali bogato kulturno dediščino. Obiskovalci so si lahko skozi ves dan ogledali Trubarjevo domačijo v sklopu brezplačnih vodstev, uživali v njenem edinstvenem ambientu ter spoznavali zgodbe, ki jih skriva ta pomemben prostor.

V sklopu programa je potekalo tudi vodstvo po Levstikovem domu in razstavi Kako je Vatikan postal Levstikov dom, ki je obiskovalcem približalo bogato zgodovino doma in njegovih prostorov. Niko Samsa nas je popeljal po prostorih doma ter na zanimiv in slikovit način predstavil,

kako so posamezni prostori nekoč izgledali in kakšna sta bila njihov namen ter vsakdanja uporaba, soavtorica razstave Mija Starič pa nam je približala stavbno zgodovino doma ter razkrila številne zanimive podrobnosti in zgodbe, ki jih skriva ta pomemben kulturni prostor.

Obiskovalci so lahko v Trubarjevi spominski sobi na Rašici prisluhnili tudi navdihujočemu predavanju Brede Dvořák Drašler na temo letošnjega Mednarodnega dneva muzejev »Muzeji povezujejo razdeljeni svet«, ki je skozi širši pogled na kulturno dediščino osvetlilo tudi povezavo s Primožem Trubarjem, njegovim življenjem in vplivom.

Lepo doživetje je bil tudi sprehod Vse Trubarjeve hiše – sprehod po Rašici, kjer smo se skupaj z lokalno vodnico Metko Starič sprehodili po vasi Rašica, odkrivali manj znane kotičke ter spoznavali številne zanimive zgodbe in posebnosti, povezane s Primožem Trubarjem in njegovo zapuščino.

Dan Primoža Trubarja

ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

Osmega junija, na dan rojstva Primoža Trubarja, v občini Velike Lašče praznujemo občinski praznik, dan Primoža Trubarja. Ob tej priložnosti smo se tudi letos na Trubarjevi domačiji poklonili spominu na moža, ki je s svojim delom odločilno zaznamoval razvoj slovenskega jezika in narodne zavesti. Tradicionalni dogodki, ki jih ob tej priložnosti pripravljamo že vrsto let, ohranjajo živ spomin na njegovo dediščino ter poudarjajo pomen slovenskega jezika, kulture in literature.

Tudi letos je praznovanje zaznamoval 13. tradicionalni literarni večer Dom v jeziku na Slovenski pisateljski poti. Čeprav nam je vreme nekoliko ponagajalo in dogodek preselilo v Trubarjevo

spominsko sobo, so se v ponedeljek, 8. junija, ob 18. uri tam zbrali aktualni dobitniki slovenskih literarnih nagrad in priznanj ter s svojimi deli soustvarili navdihujoč večer literature in jezika.

Zbrane so uvodoma nagovorili župan občine Velike Lašče Matjaž Hočevar, predsednik Društva slovenskih pisateljev Marij Čuk in odgovorna urednica programa Ars Ingrid Kovač Brus.

V nadaljevanju so se predstavili lankoletni prejemniki najpomembnejših slovenskih literarnih nagrad. Svoja dela so predstavili Brane Senegačnik, prejemnik Jenkove nagrade za pesniško zbirko Prosojnosti, Barbara Korun, dobitnica Cankarjeve nagrade za pesniško zbirko Vnazaj,

Natalija Milovanović, prejemnica Veronikine nagrade za pesniško zbirko Tuja mehkoba, ter Helena Pirih Rosa, zmagovalka nacionalnega literarnega natečaja Mentorjev feferon 2025 s pesmijo Prazniki.

Nekateri nagrajenci se dogodka niso mogli udeležiti, zato je odlomke iz njihovih nagrajenih del interpretiral dramski igralec Timotej Novakovič. Občinstvo je tako slišalo odlomek iz romana September Ane Schnabl, letošnje kresnikove nagrajenke, odlomek iz knjige Lahko bi umrl na tem kavču z mano Andreja E. Skubica, prejemnika desetnice, ter kratko zgodbo Svilna pot iz zbirke Steklene stene Ane Svetel, prejemnice nagrad Kritiško sito in Maruše Krese.

Dogodek sta povezovala Maja Moll in Igor Velše, scenarij zanj pa je napisal podpredsednik Društva slovenskih pisateljev mag. Matej Krajnc. Režijo je vodila Špela Kravogel, za glasbeno podobo prireditve pa je poskrbela Darja Hlavka Godina. Za tehnično izvedbo zvoka so zaslužni Urban Gruden, Matjaž Miklič, Gašper Vodlan in Jaka Škof.

Po zaključku literarne akademije je sledilo odprtje 44. likovne razstave Trubarjevi kraji v galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji. Letošnje likovno srečanje je bilo posvečeno 40-letnici Trubarjeve domačije, ki že od leta 1986 predstavlja prostor ustvarjanja, ohranjanja kulturne dediščine ter srečevanja umetnikov in obiskovalcev.

Zbrane je uvodoma nagovoril direktor Javnega zavoda Trubarjevi kraji

Matjaž Gruden, ki je izpostavil pomen slovenskega jezika kot enega ključnih temeljev narodne identitete ter poudaril vlogo Trubarjeve domačije pri ohranjanju in aktualizaciji Trubarjeve dediščine.

O razstavi in pomenu likovnega srečanja je spregovorila kuratorka razstave in vodja srečanja dr. Marjana Dolšina Delač. Spomnila je, da se je v štirinštridesetih letih na Trubarjevi Rašici zvrstilo veliko umetnic in umetnikov, med njimi tudi nekateri pomembni ustvarjalci slovenskega likovnega prostora. Srečanje, ki ga je v začetku osemdesetih let zasnoval Jože Centa, je skozi desetletja preraslo okvir tradicionalne slikarske kolonije in postalo pomemben dejavnik kulturnega življenja v Velikih Laščah.

Po besedah dr. Marjane Dolšina De-

lač se je skozi leta oblikovala ustvarjalna skupnost, ki vsako leto znova premišljuje velikolaški prostor in ga interpretira skozi različne likovne pristope. Odkar srečanje poteka v dvodnevni obliki, umetniki v skupno velikolaško likovno zbirko prispevajo po eno delo, s čimer nastaja dragocena zbirka, namenjena tudi prihodnjim generacijam.

Letošnja razstava na različne načine odseva Trubarjevo domačijo kot prostor kulture, besede in ustvarjalnosti. Nekatera dela se teme lotevajo neposredno, druga jo interpretirajo bolj konceptualno, nekaj pa jih izhaja tudi iz lika Primoža Trubarja. Ob tem razstava vključuje krajine, tihožitja in druga dela, ki pričajo o raznolikosti likovnih pristopov sodelujočih umetnic in umetnikov. Dr. Marjana Dolšina Delač je ob odprtju poudarila, da razstava ne predstavlja le umetniškega odziva na jubilej Trubarjeve domačije, temveč tudi dokaz, da ta prostor ostaja živ kulturni organizem. V njem se srečujeta beseda in podoba, dva temeljna načina človekovega izražanja in dojemanja sveta, ter skupaj soustvarjata kulturni prostor, ki pomembno prispeva k ohranjanju slovenske identitete.

Dogodek so z glasbenimi nastopi obogatile sestre Kovačič – Meta, Vida in Mima, ob zaključku pa je navzoče nagovoril še župan občine Velike Lašče Matjaž Hočevnar.

Razstava bo v galeriji Skedenj na ogled do konca avgusta 2026.

Pravljíčna urica s slikanico Vidrin rojstni dan ob svetovnem dnevu vidre

ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: JZTK

V torek, 27. maja, smo na Trubarjevi domačiji obeležili svetovni dan vidre s pravljíčno urico, posvečeno slikanici Vidrin rojstni dan. Čeprav smo zaradi deževnega vremena dogodek preselili v galerijo Ske-denj, to ni zmanjšalo navdušenja obiskovalcev. Galerija je bila polna otrok in staršev, ki so skupaj uživali v prijetnem pravljíčnem popoldnevu.

Osrednja gostja dogodka je bila avtorica slikanice Metka Mehlin, ki je otrokom predstavila zgodbo o prijazni vidri, ki v skrivnem rovu ob potoku pripravlja posebno rojstnodnevno presenečenje za svoje gozdne prijatelje. Ko prijatelj ni od nikoder, se odpravi na pot, polno skrbi, poguma in prijateljstva. Otroci so zgodbi z zanimanjem prisluhnili, posebno čarobnost pa so ustvarili tudi zvočni učinki, ki so pripoved še dodatno oživili.

Na dogodku sta bili prisotni tudi ilustratorica Ana Gregorič, ki je s svojimi ilustracijami soustvarila pravljíčni svet slikanice, ter Katja Šavara iz založbe Kate. Obiskovalci so imeli priložnost slikanico kupiti ter prejeti podpis in osebno posvetilo avtorice.

Za prav poseben in sladek zaključek je poskrbela Metka Mehlin, ki je vse razveselila z domačimi piškotki, pripravljenimi po pravem vidrinem receptu iz slikanice.

Hvala vsem otrokom, staršem in gostjam, ki ste z nami soustvarili prijetno pravljíčno popoldne v družbi vider, zgodb in narave.

 40 LET
2026 TRUBARJEVE
DOMAČIJE

VABILO VELIKOLAŠKIM GLASBENIM USTVARJALCEM K SODELOVANJU NA SLAVNOSTNI PRIREDITVI OB 40-LETNICI TRUBARJEVE DOMAČIJE

Spoštovani, v soboto, 12. septembra 2026, bomo v organizaciji Javnega zavoda Trubarjevi kraji s celodnevним prazničnim programom obeležili 40-letnico Trubarjeve domačije na Rašici.

Vrhunec praznovanja bo slavnostna prireditev, predvidoma ob 20. uri, na kateri želimo predstaviti tudi bogato ustvarjalnost domačih velikolaških glasbenikov in glasbenih skupin.

Naša zamisel je, da bi glasbene nastope povezovala interpretacije misli in besedil Primoža Trubarja, Frana Levstika, Josipa Stritarja, Jožeta Javorška ter sodobnih velikolaških literarnih ustvarjalcev. Besedila bodo interpretirali člani KUD Primož Trubar, kjer bo mogoče, pa tudi avtorji sami.

Ker v naši občini deluje veliko kakovostnih glasbenih ustvarjalcev, vas vljudno vabimo k sodelovanju. **Prosimo vas, da za nastop predlagate svojo najbolj prepoznavno glasbeno točko, po možnosti pa tudi eno dodatno skladbo oziroma nastop za morebitno prilagoditev programa.** Število skladb posameznega izvajalca bo namreč odvisno od števila sodelujočih.

Kulturni ustvarjalci v naši občini imamo ob tej pomembni obletnici lepo priložnost, da se predstavimo širši slovenski javnosti ter pokažemo, kako živo in ustvarjalno se nadaljuje bogata kulturna tradicija naših krajev.

Veseli bomo vašega sodelovanja in soustvarjanja praznika Trubarjeve domačije. **V pričakovanju vašega odgovora na info@trubarjevi-kraji.si vas lepo pozdravljamo.**

JAVNI ZAVOD
TRUBARJEVI KRAJI

Po sledih vode inu lesa

ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: DIFFERENT ANGLES

V nedeljo, 14. junija, je na Trubarjevi domačiji potekal dogodek *Po sledih vode inu lesa*, ki je obiskovalce vseh generacij popeljal v svet naravne in kulturne dediščine, povezane z vodo, lesom in življenjem tamkajšnjih ljudi. Dan je bil prežet z raziskovanjem, učenjem, druženjem in odkrivanjem zgodb, ki jih že stoletja pišeta voda in les.

Dopoldanski program je bil namenjen predvsem otrokom in družinam. Trubarjevo domačijo je obiskalo veliko mladih raziskovalcev, ki so se podali na raziskovalno pot ter skozi igro in doživetja spoznavali bogato dediščino Cerknškega jezera in Rašice.

Na različnih postajah so spoznavali notranjski drevak oziroma tradicionalni leseni čoln s Cerknškega jezera, lesene drsalke, stare načine ribolova, delovanje žage venecijanke in mlina, si ogledali Interpretacijski center v kozolčku ter prisluhnili pripovedi o legendi o nastanku Cerknškega jezera. Posebno doživetje je predstavljal tudi sprehod po Poti modrega bleščavca, kjer jih je Metka Starič iz Zavoda Parnas popeljala v svet mokrišč in njihove izjemne naravne pestrosti. Otroci so lahko opazovali številne modre bleščavce ter odkrivali skrivnosti tega posebnega življenjskega prostora.

Skozi celotno raziskovalno pot so otroci zbirali nalepke, ob obisku vseh postaj pa jih je čakalo še posebno presenečenje – zavrteli so kolo sreče in prejeli simbolično nagrado za uspešno opravljeno raziskovalno nalogo.

Popoldanski del programa je bil namenjen predvsem odraslim obiskovalcem. Začel se je z ogledom žagarske zbirke na Temkovi žagi na Trubarjevi domačiji. Obiskovalci so spoznali pomen potoka Rašica, ki je stoletja pomembno zaznamoval življenje v Velikolaški pokrajini. Čeprav danes deluje kot miren in ne preveč velik vodotok, je v preteklosti predstavljal pomemben gospodarski vir. V svojih najboljših časih je pogajal kar 18 mlinov in 25 žag, ob njegovem toku pa so nastajala delovna mesta in se razvijale številne gospodarske dejavnosti. Posebna pozornost je bila namenjena Temkovi žagi, ki je edina ohranjena v prvotni obliki. Obiskovalci so si ogledali njeno notranjost, žagarsko zbirko z maketami različnih razvojnih stopenj žag venecijank ter pečnico, kjer so žagarji nekoč preživljali dolge delovne dni.

Po ogledu Temkove žage se je program nadaljeval v Gale-riji Skedenj, kjer je sledila predstavitev knjige *Prisluhni zgodbi o lesenem čolnu*. V zanimivem pogovoru so sodelovali avtor knjige Vekoslav Kebe, nosilec dediščine izdelave notranjskega drevaka, urednik knjige dr. Peter Skoberne in moderator pogovora Jože Starič. Obiskovalci so prisluhnili številnim zgodbam o nastanku knjige, tradiciji izdelovanja drevakov ter pomenu ohranjanja rokodelskega znanja, ki je stoletja omogočalo življenje na območju Cerknškega jezera. Za zaključek smo si ogledali dokumentarni film režiserja Roka Borštnika o izdelavi notranjskega drevaka.

Program je nastal v sodelovanju z gostujočim programom Muzeja Cerknško jezero, Zavodom za ohranjanje naravne in kulturne dediščine Jezerski hram.

Dogodek je skozi raznolike vsebine, raziskovanje, pripovedovanje zgodb in srečevanje različnih dediščinskih praks uspešno povezal naravno in kulturno dediščino ter obiskovalcem vseh generacij pokazal, kako pomembno vlogo sta voda in les skozi stoletja igrala pri oblikovanju življenja, dela in identitete naših krajev. Posebno vrednost dogodku je dala vsebinska povezava med območjem Cerknškega jezera in dolino potoka Rašice. Čeprav gre za dva različna prostora, ju povezuje skupna zgodba človekovega sobivanja z naravo, v kateri sta bila prav voda in les temelj vsakdanjega življenja.

Iskrena hvala vsem sodelujočim, ki so soustvarili bogat in vsebinsko pester program.

Zahvaljujemo se tudi vsem obiskovalcem, ki ste s svojo prisotnostjo, radovednostjo in zanimanjem soustvarili prijetno vzdušje ter prispevali k uspešni izvedbi dogodka.

Dogodek je bil izveden v okviru Javnega poziva za kroženje kulturnih projektov v letu 2026, ki ga financira Ministrstvo za kulturo, na katerem je Javni zavod Trubarjevi kraji uspešno kandidiral. Veseli nas, da lahko s tovrstnimi dogodki ohranjamo, predstavljamo in povezujemo bogato naravno ter kulturno dediščino našega prostora ter jo približujemo novim generacijam.

Večer romantične glasbe

5. julij ob 19. uri,
Trubarjeva domačija,
Rašica

Mlade glasbenice iz naše občine, ki so nadaljevale šolanje tudi na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana, se bodo prvič skupaj predstavile na koncertu. Na violini in violončelu bodo izvedle klasične romantične skladbe ter priredbe sodobne filmske in druge glasbe.

Lepo vabljeni med romantične melodije,
vstop je prost.

Nastopajo:

Eva Pečnik, Špela Kokošinek,
Vida Novina Kurir

POLETNA LIKOVNA ŠOLA Z AKADEMSKIM SLIKARJEM VELJKOM TOMANOM

Vabimo vas na
POLETNO LIKOVNO ŠOLO ZA ODRASLE,
ki bo potekala v okolici domačije, v primeru slabega
vremena pav galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji.

Letošnja tema likovne šole je 40 let Trubarjeve domačije. Delavnico bo vodil akademski slikar Veljko Toman, ki je s Trubarjevo domačijo tesno povezan, saj je avtor stenskih poslikav v Trubarjevi spominski sobi. S svojim umetniškim delom je pomembno prispeval k vizualni podobi in pripovedi tega kulturnega prostora.

9-urni tečaj bo obsegal:
slikanje krajine in/ali tihožitja ter
spoznavanje tehnike olja

Za tečaj potrebujete:
akrilne barve, platno (ne večje od 40 x 50 cm),
čopiče, stojalo.
Oljne barve in potrebna razkrečila
bo prinesel mentor.

Termini:

četrtek, 9. julij, od 16. do 19. ure,
petek, 10. julij, od 16. do 19. ure,
sobota, 11. julij, od 16. do 19. ure.

Največje število prijav: 8

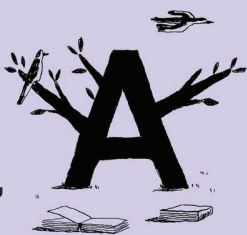
Cena tečaja: 45,00 €
Prijave in dodatne informacije:
01 7881 006 ali 040 505 960,
info@trubarjevi-kraji.si.

Prijave sprejemamo do zasedbe mest oziroma
najpozneje do 3. julija 2026.

Knjižnica pod krošnjami

Trubarjeva domačija
21. junij–30. avgust 2026

Čas za listanje:
nedelje, od 21. junija dalje,
med 10. in 17. uro

40 let Trubarjeve domačije skozi objektiv Nikolaja Samse (Niko Samsa) 12. julij, ob 18. uri

Ob 40-letnici Trubarjeve domačije bo fotograf in snemalec Nikolaj Samsa predstavil bogat fotografski in video arhiv, ki je nastajal vse od začetkov delovanja domačije. Skozi podobe, ujete v štirih desetletjih, bomo obudili dogodke, ljudi in trenutke, ki so zaznamovali življenje in razvoj Trubarjeve domačije.

Po sledih Trubarjeve domačije/literarno snovanje na prostem
26. julij in 16. avgust ob 16. uri

Z mentorico mag. Ano Porenta se boste sprehodili po skritih kotičkih Trubarjeve domačije in ustvarjali kratke in daljše pesmi ali druge vrste zapisov, obarvane z vašimi spomini in lepoto zavetij ob Rašici. Spoznali boste tudi kak odlomek iz del Kosovele, Cankarja, Stritarja, Levstika, ki se dotikajo Trubarja in njegovega izročila. Potrebovali boste stolček ali blazino za posedanje in pisanje ob Rašici. Literarna skupina KUD Primož Trubar Velike Lašče

Ustvarjalna delavnica z društvom Finta
2. avgust, od 10. do 12. ure

Animatorka na srečanju otrokom prebere pravljico. Nato otroci ustvarjajo na temo pravljice. Izdelke ustvarjajo iz recikliranih materialov

Glasbena pravljica z Belo kačo
Jurčičeva domačija – zavod Prijetno domače
23. avgust, ob 10. uri

Vabljeni na posebno glasbeno-pravljico doživetje Glasbena pravljica z Belo kačo, kjer bomo skozi pripoved, glasbo in domišljijo obudili eno najlepših slovenskih pripovedk. Pripovedka o beli kači je prva literarna objava Josipa Jurčiča, ki jo je napisal kot sedemnajstletnik. Delo danes velja za pomemben del slovenske literarne dediščine in še vedno navdušuje s svojo skrivnostnostjo, modrostjo ter pravljicnim svetom.

Pravljico-ustvarjalna delavnica:
Trubarjeva skrivnost črk
30. avgust, ob 15. uri

Na zaključnem srečanju Knjižnice pod krošnjami na Trubarjevi domačiji se otroci podajo na prav posebno pustolovščino, kjer skozi pravljico spoznajo življenje Primoža Trubarja. Zgodba jih popelje skozi njegovo življenje in se zaključi z odprto skrivnostjo – razkropljenimi črkami, brez katerih je ni mogoče dokončati. Otroci nato postanejo mali raziskovalci in Trubarjevi pomočniki. Po prostoru in naravi iščejo skrite črke, simbole in namige, ki jih vodijo do rešitve. Vsaka najdena črka je del večje uganke, ki jo na koncu skupaj sestavijo v besedo ali sporočilo. Skozi igro, gibanje in ustvarjanje otroci pomagajo dokončati zgodbo, ki se začne v pravljici in zaključí v njihovih rokah.

Izmenjevalnica knjig
Spremljajte naš
program na spletni
in FB-strani
Trubarjeve domačije.

Javni zavod
Trubarjevi kraji v
sodelovanju
z Zavodom
Divja misel

DUO CLARIPIANO
vabi na koncert
»Varen v naročju«,
ki bo v nedeljo, 9. avgusta
2026, ob 18. uri v župnijski
cerkvi Marijinega rojstva v Robu

Pianistka Tatjana Kaučič in klarinetist Dušan Sodja nas bosta s čudovito glasbo popeljala v mladost in varno mamino naročje. Program bodo popestrile recitacije Anje Centa.

Koncert je dobrodelen – prostovoljni prispevki bodo namenjeni obnovi Marijine kapelice Bavdki – Gradišče.

POLETJE

LET
TRUBARJEVE
DOMAČIJE

NA TRUBARJEVI DOMAČIJI

Poletje prinaša nepozabne večere v prijetnem ambientu Trubarjeve domačije. Vabljeni, da skupaj uživamo ob glasbi in dobri družbi! **Vstop je prost.**

Petek, 17. julij, ob 20.uri **ARTISTIK – Akustična zasedba**

Skupina ARTISTIK je sestavljena iz petih akademskih glasbenikov v zasedbi Flavta, Violina, Violončelo, Klavir in Cajon. Igrajo popularno in avtorsko glasbo, pripravljeno na njihov poseben, unikaten način. Nastopajo na samostojnih koncertih, poslovnih dogodkih, cerkvenih in civilnih porokah ter raznoraznih ostalih prireditvah. Z njihovo glasbo raznoliki dogodki pridobijo dodaten čar in kvaliteto. Sodelujejo tudi z odličnimi pevkami in pevci.

Člani skupine so:

flavta - Annemari Glavič, violina - Mateja Ulaga, violončelo - Monika Tekavčič, klavir - Marko Stajanko, Cajon - Klemen Flego

Petek, 31. julij, ob 20. uri **KočevSKA orkestra – ska** **/ reggae večer**

KočevSKA Orkestra je Ska, Reggae, Rocksteady skupina iz Kočevja, ki preigrava legendarne pesmi teh žanrov. Skupina svojo glasbeno noto vodi pod vplivom zgodnje ska, reggae in rude boy subkulture ter izvajalcev kot so Toots and the Maytals, The Skatalites, Desmond Dekker, Jimmy Cliff, The Specials....

Člani skupine so:

Semo - lead vocal, Kris - kitara, Gagi - kitara, Ige - bas, Maks - saksofon, Dule - boben

Petek, 14. avgust, ob 20.uri **ANA IN POTNIKI**

ANA – glasbeni projekt, ki sta ga v duetu začela Ana Šimenc in Enos Kugler. Ana kot idejna vodja, avtorica besedil in glasbe ter vokalistka, Enos kot producent, aranžer, instrumentalist in slikar zvočne slike Anine podobe. Ana je profesorica glasbe in akademska saksofonistka, Enos pa bobnar, ki trenutno sodeluje z različnimi zasedbami in je domač v najrazličnejših glasbenih stilih.

Petek, 28. avgust, ob 20. uri **KOMBINAT** **– ženski pevski zbor**

Kombinat je ženski pevski zbor, znan po svojem izrazito družbenokritičnem in angažiranem repertoarju. Deluje že polnih 18 let in izvaja pesmi upora z vsega sveta ter iz različnih zgodovinskih obdobj. Njihov slog odlikujejo močna energija, skupnostni duh in jasna sporočilnost.

Adl o tem in onem

JOŽE STARIČ FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

O vojnah

Vsi spopadi v zadnjih letih so na nek način spopadi v isti vojni. Gre za spopad med t.i. odprtimi in zaprtimi družbami oziroma med demokratičnimi in avtoritativnimi sistemi. Na eni strani so torej odprte oziroma liberalne družbe, na drugi pa zaprte oziroma konservativne družbe. Nekateri temu rečejo tudi spopad med globalisti in suverenisti. Na nek način je tak primer Rusija, ki hoče biti suverena, Zahod pa bi rad globalno urejal svet. Tudi Iran hoče biti suveren, Zahod pa skuša že od osamosvojitve leta 1953 to preprečiti. Ta »vojna« se vleče od druge svetovne vojne naprej. Tudi ameriški poseg v Venezueli in zdajšnje grožnje Kubi so del te vojne. Kuba je bila pred revolucijo ameriški vazal, bila je raj za mafijo, za pranje denarja in za zahodne obveščevalne družbe. Socialistično oblast so Američani onemogočili s popolno blokado, zaradi česar je Kuba popolnoma obubožala. Donald Trump je s svojo obsesivno narcisoidnostjo prava oseba za vodenje te vojne: živi v svojem svetu, okrog sebe pa ima zbrane ljudi, ki mu kimajo in mu ne upajo ugovarjati. Na Floridi so mu celo postavili zlat kip, ki ga je blagoslovil evangeličanski pastor.

V zadnjih spopadih se kaže, da je zahodna vojaška tehnika kljub svoji superiornosti nemočna proti dronom. Na Bližnjem vzhodu se z neznansko dragimi sistemi Patriot borijo proti cenanim iranskim dronom, ob čemer je cena rakete, s katero sestrelijo dron, neprimerno višja od cene drona.

O korupciji

Demokracija je sistem, ki je po svojem ustroju zelo primeren za korupcijo. Skorumpirana demokracija je seveda demokracija samo formalno, ampak tako je. V Evropi so leglo korupcije agencije, fondi in razne konvencije, ki jih ustanavlja in financira EU, za katere pa nihče ne ve, kam

odteka denar. Enkrat letno objavijo seznam najbolj »neumnih« projektov, ki jih financira EU in ob katerih se sprašujejo, koga se s sredstvi plačuje. Če se korupcija pojavi v avtoritarnem sistemu, to kaže na to, da vladar nima popolne oblasti.

O učinkovitosti

Velike t.i. demokratične družbe niso učinkovite, ker je v sistem odločanja vključenih preveč ljudi. Učinkovite so lahko manjše družbe, v katerih se lahko odločitve sprejemajo hitro. Učinkovit je kitajski sistem s petletnimi plani. Kitajcem to zavida ves svet. Kitajci se, na primer, odločijo, da bodo razvijali Ul in potem vsi delajo na tem, da se plan izvede, država pa to podpira. V demokratičnih sistemih pa se ministri iste vlade med seboj prepirajo za proračun, kar je popolnoma neučinkovito. Na Kitajskem so na čelu ljudje, ki so izobraženi, imajo znanje in so usposobljeni za vodenje. Zato lahko sprejemajo prave odločitve, kar se zadnjem času odraža v njihovem skokovitem gospodarskem napredku. In pridni so. Tak sistem ni kompatibilen z našim karakterjem in ga seveda ne bi mogli enostavno prenesti v naše okolje.

Vsi t.i. demokratični voditelji zavidajo Vladimirju Putinu, ki ima vso oblast v Rusiji, še bolj pa zavidajo kitajskemu predsedniku Ši Džinpingu. Tehnokratskim krogom (Peter Thiel, Bill Gates, ...) je Kitajska vzor, kar pa je nevarno, saj imajo ti ljudje vpliv, denar in dostop do najmodernejših tehnologij.

Sistemi in države ne propadejo, ker so nedemokratične ali nasilne ali fašistične,

ne, propadejo zaradi neučinkovitosti.

O Afriki

Afrika se skuša dokončno izviti iz kolonializma. V Maliju, Nigeriji in Burkini Faso so oblast prevzeli mlajši voditelji, ki jih podpira prebivalstvo. Malijski predsednik Ibrahim Traore je ena od vzhajajočih političnih zvezd v Afriki. Na proslavi ob 80. obletnici konca druge svetovne vojne, je na vojaški paradi v Kremlju stal v prvih vrstah. Voditelji skušajo postati suvereni, podpora iščejo v Rusiji, Zahod pa jih skuša zrušiti. V Maliju se je spet pojavila Al Kaida, ki je, tako kot druge militantne skupine, na »plačilni listi« Zahoda. Jasno se da videti, da se militantne skupine pojavijo »na poziv«. To niso avtohtone skupine, ampak se pojavijo, ko se Zahod čuti ogroženega. Francozi so imeli privilegiran dostop do izredno poceni urana v Nigru, kar pa so jim z nacionalizacijo rudnikov vzeli – zdaj ga morajo plačevati po tržnih cenah. Francija vpliva na monetarno politiko štirinajstih afriških držav, ki uporabljajo zahodnoafriški frank (CFA* Franc) – valuto, ki je vezana na evro in katerega konvertibilnost zagotavlja Francija. Mlajšim voditeljem takšna odvisnost ni všeč in iščejo podporo pri Rusih in Kitajcih, ki jo z veseljem nudijo. Za razliko od Zahoda Kitajci za svojo pomoč v zameno ne zahtevajo sprememb režima. Gradijo infrastrukturo in si tako zagotovijo trg za svoje izdelke. Kitajski način pridobivanja novih trgov ni krvav in ni prevratniški.

*CFA - Communauté Financière Africaine, Afriška finančna skupnost.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za zapisano.

Berem, bereš, beremo

NAJ
POLETAVCI

V Mestni knjižnici Ljubljana tudi letos od 10. 6. do 10. 9. pripravljamo poletne bralne projekte, s katerimi otroke in mladostnike spodbujamo k rednemu branju med poletnimi počitnicami ter razvijanju bralnih navad: miniPoletavci, Poletavci in NajPoletavci.

Poletavci vabijo otroke od sedmega do dvanajstega leta, da trideset dni berejo po pol ure na dan. Slogan »Pol ure branja na dan prežene dolgčas stran« spodbuja samostojno izbiro kakovostnega čtiva ter utrjevanje bralne tehnike in veselja do knjig.

NajPoletavci nagovarjajo mladostnike med trinajstim in petnajstim letom, da preberejo tri obsežnejše knjige po lastnem izboru ter na spletni strani oddajo svoje mnenje o prebranem.

Letos se Poletavcem in NajPoletavcem prvič pridružujejo tudi miniPoletavci. To so predšolski otroci do šestega leta starosti, ki skupaj s starši, starimi starši ali drugimi bližnjimi vsak dan poslušajo zgodbe, pesmice in druge knjižne vsebine.

MAJA SMOLE. MKL

Mladinski oddelek – Resničnost
Hanzade Servi: Bulidabu – kako se postavimo zase
Pipinova knjiga, 2026

Glavna junakinja Dora Fahir je 11-letnica, ki se znajde pod pritiskom vrstnika, ki mu pravi »Bulidabu«. Sooča se s strahom, da bo s prijavo nasilja postala »špeckahla«, kar je v šolskem okolju pogosto največja ovira za ukrepanje. Zgodba med drugim subtilno opozarja na vpliv preveč zaščitniških staršev na otrokovo sposobnost samostojnega reševanja konfliktov, nas pa hkrati uči, da nasilnež izgubi svojo moč, ko se prenehamo odzivati s strahom. Dora namreč s pomočjo zabavnih pesmi in preobratov razoroži svojega nasprotnika.

Viri: pipinova-knjiga.si, sodobnost.com,
miszalozba.com, zalozba-pivec.com, sanje.si,
bukla.si

Mladinski oddelek – Zbirke pravljic
Na svetli jasi v temnem gozdu
KUD Sodobnost International, 2026

Velja prepričanje, da pravljice opogumljajo le majhne otroke. Ne, ne. Dobrodejne so za vse ljudi. V tej knjigi zbrane pravljice so povedane z mislijo na mlade odrasle. Naj najdejo tistega, ki jih potrebuje. Ljudske pravljice in motive je premislila in po svoje napisala Slavica Remškar, ki je lektorica in nekdanja odgovorna urednica revij Ciciban in Cicido.

Mladinski oddelek – Šport za mladino
Irina Taranenko, Marija Vorobjova, Andrija Stoljarčuk: Velika knjiga o svetovnih prvenstvih v nogometu
Miš, 2026

Knjiga prinaša izbrane in bogato ilustrirane zanimivosti z vseh preteklih svetovnih prvenstev. V njej ne boste izvedeli le najpomembnejših dejstev o največjih zvezdnikih nogometa, temveč tudi, kako se je postopoma skupaj z opremo in pravili razvijala sama igra in kako se je na velikih svetovnih dogodkih, kakršna so svetovna prvenstva, zrcalilo sočasno družbeno-politično dogajanje. Izbrana statistika vključuje dejstva z vseh svetovnih prvenstev v nogometu – od prvega, ki je potekalo leta 1930 v Urugvaju, do zadnjega leta 2022 v Katarju. Knjiga za vso družino, ki lahko združi navdušence nad nogometom z navdušenci nad zgodovino. Slovensko izdajo je strokovno skrbno pregledal športni novinar Slavko Jerič.

Knjižnica Frana Levstika
Velike Lašče

Poletni obratovalni čas

ponedeljek: 13:30–19:00

torek: zaprto

sreda: zaprto

četrtek: 13:30–19:00

petek: 8:00–13:30

sobota in nedelja: zaprto

Radi bi brali, a zaradi stopnic ne morete v knjižnico? Stopite v stik z nami na telefonsko številko (01) 308 57 50 ali nam pišite na e-naslov frana.levstika@mklj.si in bomo skupaj našli rešitev.

Odrasli oddelek – Družbeni romani
Marko Gregur: Lahko bi ji bilo ime Leda
Pivec, 2026

Roman o paru, ki si želi tisto, kar se drugim zdi samoumevno – otroka, družino, prihodnost. Zgodba o upanju, ki se vztrajno vrača, tudi ko se zdi, da je vse že izgubljeno. O ljubezni, ki se uči potrpežljivosti. O krhkosti telesa in trdnosti srca. Pripovedovalec, ki je tokrat moški, nas popelje skozi svoje otroštvo, družinske legende, izgube, rituale in drobne spomine, ki sestavljajo človeka. V ospredju pa je pot do starševstva: zdravniške sobe in čakalnice, testi in izvidi, razpoke, ki jih odpre nemoč, ter tišina, ki jo lahko prebije le nežnost med dvema. Ko se možnost lastnega otroka počasi oddaljuje, se začne druga pot – pot posvojitve. Ta razkrije nova vprašanja, predsodke, strahove in globoko željo, da bi nekomu postala dom.

Odrasli oddelek – Biografski romani
Isabel Allende: Inés, duša moja
Sanje, 2026

Bila je trdoživa, ognjevit, neustrašna, polna hrepenenja po ljubezni. Bila je edina ženska med moškimi v času zavojevanja Amerik. Bila je Inés Suárez. Piše se 16. stoletje, začetek španskega osvajanja obeh Amerik. Šivilja Inés Suárez, rojena v skromni družini v Španiji, je obsojena na trdo delo brez upanja v boljšo prihodnost. Ko njen vetrnjaški mož z glavo, polno sanj o slavi in obljubljenem El Doradu, pobegne v Novi svet, se Inés odloči, da bo izkoristila priložnost, se izvila konvencionalnim okovom in se za njim podala na pot pustolovščin.

Odrasli oddelek – Kolesarjenje in motošport
Geraint Thomas: Prosto po G-ju – o dirkah, padcih in rumeni majici
Aktivni mediji, 2026

V avtobiografiji Prosto po G-ju Geraint Thomas odkrito in brez olepševanja pripoveduje o poti od odrasčanja v Cardiffu do največjih zmag v svetovnem kolesarstvu. O letih, ko je rasel iz talentiranega mladeniča v vrhunskega tekmovalca. O zlatih olimpijskih medaljah, o neizprosni življenju v profesionalnem pelotonu, o padcih, bolečinah, dvomih in o nepozabnem trenutku, ko je leta 2018 osvojil Dirko po Franciji. To ni le knjiga o zmagah. To je knjiga o ceni uspeha. O letih zvestobe športu, ekipnemu delu in iskanju pravega trenutka. O kolesarju, ki je skoraj dve desetletji ostal v vrhu, osvojil dve olimpijski zlati medalji in stopil na vse tri stopničke Dirke po Franciji.

MIJA IN JURE STARIČ FOTO: MIJA IN JURE STARIČ, FREEPIK

Rabarbarin galette s frangipane in kremo

Testo

- 170 g navadne bele moko
- 113 g hladnega masla, narezanega na kocke
- 1 žlica sladkorja
- 1/2 žličke soli
- 2 žlici mrzle vode
- 1 rumenjaki
- sok 1/2 pomaranče

V večji posodi zmešaj moko, sladkor in sol. Dodaj hladno maslo in ga s pomočjo multipraktika zmešaj z moko, da nastane zmes, podobna grobim drobtinam. Nato dodaj rumenjaki, ledeno vodo in pomarančni sok. Testo zgneti v kompaktno maso. Pomembno je, da ga ne mešiš predolgo, saj mora ostati krhko. Nato oblikuj ploščat disk, ga zavij v folijo in postavi v hladilnik za vsaj pol ure.

Frangipane

- 100 g mehkega masla
- 100 g sladkorja
- 100 g mletih mandljev
- 2 jajci
- 1/2 žličke vanilijevega ekstrakta
- lupinica ene pomaranče

Mehko maslo in sladkor stepaj toliko časa, da postane masa svetla in puhasta. Primešaj jajci, nato dodaj mlete mandlje, vanilijo in pomarančno lupinico. Mešaj le toliko časa, da masa postane enotna in gladka. Masa mora biti gosta, a lepo mazljiva.

Krema

- 60 g mascarponeja
- 120 ml sladke smetane
- 1 vaniljev sladkor
- 1 žlica sladkorja

Hladno sladko smetano, mascarpone in vaniljev sladkor stepaj do mehke, rahlo čvrste strukture. Do serviranja jo hrani v hladilniku.

Rabarbara

- 5 stebel rabarbare
- 1–2 žlici sladkorja za posip
- rjavi sladkor za rob testa

Pečico segrej na 190 °C. Ohlajeno testo razvaljaj v večji krog na rahlo pomokani površini in ga prenesi na pekač, obložen s papirjem za peko. Na sredino namaži frangipane maso, pri robu pa pusti približno 4 centimetre praznega prostora. Rabarbaro operi in cela stebela nareži na kose, tako da bodo lepo sestavljali krog. Položi jih po vrhu frangipane mase v poljubnem vzorcu. Ko je rabarbara razporejena, jo enakomerno posuj s sladkorjem in malo pomarančne lupinice. Robove testa prepogni navznoter čez nadev in jih posuj z malo rjavega sladkorja. Galette peci približno 40–50 minut, dokler testo ni zlato zapečeno, frangipane rahlo napihnen, rabarbara pa mehka in sijoča. Pečeno sladico pusti počivati še nekaj minut, nato jo postreži še rahlo toplo skupaj z ohlajeno smetano.

Pohano s pomladno solato

Piščanec

- 4 piščančja stegna brez kosti
- sol in poper
- navadna moka
- 2 jajci
- panko drobtine
- 4 vejice svežega peteršilja
- 2 lista žajblja
- lupinica ene limone
- parmezan

Piščančja stegna dobro osuši s papirnato brisačo. Z vseh strani jih obilno začini s soljo in poprom. Medtem pripravi tri posode, v katerih boš piščanca paniral. V prvo posodo dodaj navadno moko s soljo in poprom. V drugo dodaj jajci, ki ju le posoli in dobro premešaj. V tretjo posodo dodaj panko drobtine, v katere vmešaj parmezan, limonino lupinico in nasekljana sveža zelišča. Nato se loti paniranja. Pomembno je, da eno roko uporabljaš za suhe sestavine, drugo pa za mokre. Paniranega piščanca pohaj v olju, segretem na 160 °C. Če nisi prepričan, ali je piščanec dovolj pečen, mu lahko izmeriš notranjo temperaturo, ki mora biti vsaj 75 °C. Ko je piščanec pečen, ga takoj posuj z malo grobe soli.

Pomladna solata

- 250 g stročjega graha
- 5 redkvic
- 3 mlade čebule
- sveža meta
- olivno olje
- 1/2 limone
- 1 žlička dijonske gorčice

Stročji grah in zelene dele mlade čebule nareži na zelo tanke trakove in jih daj v večjo posodo. Redkvice z mandolino nareži na tanke lističe, nato jih namoči v mešanico kisa in vode v razmerju ena proti ena, tako da so popolnoma prekrite. Pusti stati vsaj pol ure. Nato okisane redkvice dodaj v posodo z grahom in mlado čebulo. Zmešaj sok polovice limone, olivno olje in žličko dijonske gorčice. Dodaj še nekaj listov mete in vse skupaj dobro premešaj. Za piko na i lahko dodaš tudi vložene čemaževe popke, za katere recept najdeš spodaj. Solato serviraj ob pohanem piščancu.

Vloženi čemaževi popki

- čemaževi popki
- 3 deli vode
- 2 dela kisa
- 1 del sladkorja
- malo soli

Naberi še zaprte čemaževe cvetne popke. Težko jih zamešaš za kaj drugega, saj jih med nabiranjem čemaža zelo hitro opaziš. Dobro jih operi, vendar jih ne puščaj stati v vodi, saj jo vpijejo. Mešanico vode, kisa in sladkorja kuhaj, dokler ne zavre. Nato dodaj malo soli in čemaževe popke. Ko tekočina s popki ponovno zavre, odstavi posodo z ognja. Popke razporedi v kozarce in jih prelij z vročo tekočino, tako da so popolnoma prekriti. Kozarce zapri in jih hrani na sobni temperaturi do odprtja, nato jih prestavi v hladilnik.

Trubarjeve hiše na Rašici

Na stari fotografiji Raščanov iz leta 1931, ki jo je zgodovinarica Barbara Pečnik za eno od razstav izbrskala iz arhivov svojih prednikov, je lepo viden Temkov mlin s hišo, žago, skednjem in kozolcem. V njem je danes urejena Trubarjeva domačija, ki kot spominski kompleks letos praznuje 40 let. Dr. Golec je leta 2008 dokazal, da se je Trubar v resnici rodil v sosednjem Šklopovem mlinu, a ime Trubarjeva domačija je bilo zelo smiselno izbrano, pogledjmo zakaj.

METKA STARIČ

Dolga leta je bila za ljudi neznanka, kje na Rašici se je rodil Trubar. Kar nekaj lokacij je, ki so tako ali drugače povezane s Trubarjem in razmišljanje, kje bi lahko Trubarju tekla zibelka, se je že večkrat spremenilo. Takole pravi Trubar v svojih zapisih iz leta 1577: »Rodil sem se v deželi Kranjski na Rašici, ki pripada baronom Turjaškim, po Kristusovem rojstvu leta 1508, ko so Benečani v vojski proti velikemu vrlemu cesarju Maksimiljanu I. zavzeli Trst in ga držali eno leto.« Zapiše tudi: »Blizi mujga rojstniga doma PER Rašici ...,« torej pri in ne na Rašici.

V letu 2008 so bile ob 500. obletnici rojstva Primoža Trubarja objavljene raziskave dr. Borisa Golca, ki je natančno pregledal turjaške urbarje. Ugotovil je, da se je oče slovenskega jezika in prve slovenske knjige rodil leta 1508 v Zgornjem oz. Šklopovem mlinu pod Kukma-

ko. (V nadaljevanju mojega poljudnega podlistka se opiram na ugotovitve dr. Golca, zahtevnejšim bralcem pa predlagam originalne Golčeve zapise, ki so dostopni tudi na internetu).

V Trubarjevem času je imela Rašica 13 kmetij (hub) in tri mline in je ves čas od zemljiške odveze pripadala graščini Turjak. Nič lažjega, boste rekli, saj bi zgodovinarji lahko pogledali v graščinske urbarje, v katerih so zapisane dajatve podložnikov. Zakaj smo potem za to izvedeli šele tako pozno? »Velika večina turjaških urbarjev je bila že od 19. stoletja naprej v Avstriji, po drugi svetovni vojni pa je bila skoraj povsem zaprtih za slovenske raziskovalce,« pojasni dr. Golec.

Pa si pogledjmo situacijo z mlini na Rašici v 16. stoletju:

- Zgornji mlin ali Šklopov mlin pod Kukmako,
- Srednji mlin ali Temkov mlin pod vasjo,
- Spodnji mlin ali Mustarjev mlin na Logi/u.

Vsi trije mlini so bili v lasti širše Trubarjeve družine – po mami Jeri. Primož Trubar je bil po zadnjih dognanjih rojen v Zgornjem mlinu (400 m od Trubarjeve domačije ob vodi navzgor). Očetu je bilo ime Mihelj, pisal se je Muller - Malnar, mama je bila Jera (Gera). Poročena sta bila že leta 1499, imela tri otroke, to so bili Andrej, Jurko, (morda Jurko, Andrej) in Primož (1508), ki torej najverjetneje ni bil prvi otrok. Mihelj Malnar in njegovi potomci so gospodarili v Zgornjem mlinu, priimek Trubar pa naj bi mladi Primož prevzel po materi Jeri.

Mlin je stal prislonjen v breg pod Kukmako in na tem mestu datira vsaj v sredino 15. stoletja. Na vzpetini nad Zgornjim mlinom se nahaja vasica Kukmaka in Trubarjev oče Mihelj je poleg mlina posedoval tudi kmetijo oz. hubo

ŠIMENOVA HIŠA NA RAZGLEDNICI-VIR DEBELJAK

na Kukmaki. (Že od nekdanj me nagovarja stara hiša Kukmaka 1, a o tem, ali je bila nekdanj res Trubarjeva, bodo presojali zgodovinarji.) Trubarjev oče Mihelj je kupil mlin od Petermana leta 1501 in je na njem naveden kot gospodar vse do leta 1529/30. Nasledil ga je potem sin oz. Primožev starejši brat Jurko, na kmetiji na Kukmaki pa je gospodaril Primožev brat Andrej. Šklopova domačija danes ne kaže več podobe mlina, nahajal se je v podkletenem delu zidane hiše. Današnja stanovanjska hiša ima debele zidove, ki pričajo, da je bila zgrajena pred 18. stoletjem. Žago so postavili na novo po požaru leta 1905, takrat so bili osmojeni tudi tramovi v hiši, a so stene zdržale, hiša ni zgorela, da so stavbo lahko obnovili. V začetku 80-ih let so jo dvignili za eno nadstropje, danes je v zasebni lasti potomke zadnjega mlinarja Zadnika.

Vsi trije mlini so bili v Trubarjevi lasti

Prvi Trubar je na Rašici omenjen v srednjem veku, v drugi polovici 15. stoletja, še brez osebnega imena. To je bilo med leti 1467-1482, konkretno v 1482/83, saj so vmes nekateri urbarji izgubljeni. Priimek bi lahko prihajal iz besede trobar, tako se je imenoval graščinski klicar. Dr. Golec ugotavlja, da bi bil ta prvi Trubar lahko Primožev ded in velika verjetnost torej je, da se je v Temkovem mlinu pred letom 1483 rodila tudi Primoževa mama Jera (Gera) Trubar.

Ta neimenovani Trubar je imel sina Lenarta, ki je potem gospodaril v Spodnjem mlinu v letih 1492-1511, nekaj časa pa je Lenart omenjen tudi kot gospodar v Srednjem mlinu (1517). Po letih je moral biti precej starejši od svoje sestre Jere. Lenart je imel dva sinova. Prvi je bil Gregor, ki je gospodaril najprej v Srednjem,

nato v Spodnjem mlinu (1517-1524). Trubar ga omenja kot »muj stric Gregor« v povezavi s predvideno gradnjo samostana na Veliki Slevici. Po omenjeni sorodstveni povezavi bi moral biti sicer Gregor Primožev bratranec, ne stric. A ker naj bi bila razlika v letih očitna, naj bi ga Primož dojemal kot strica, pojasni dr. Golec. Drugi Lenartov sin Simon je gospodaril v Temkovem mlinu v letih 1517/19.

V 16. stoletju je bila Rašica med turškimi vpadi požgana, zgorele so vse hiše. Ni pa dokazov, da je zgorel tudi zgornji mlin pod Kukmako, v katerem sta gospodarila najprej Trubarjev oče Mihelj in kasneje Primožev brat Jurko, še zapiše dr. Golec.

Šimenova oz. Virantova hiša

Okrogle obletnice vedno pomagajo, da se ljudje začnemo bolj zavedati pomembnih osebnosti. Podobno je bilo s Trubarjem. Na Rašici so se domačini Trubarja spominjali predvsem kot cerkvene-

ga odpadnika, imenovali so ga »Ta Lutriš Martin« ali pa Jurij Kobila, kot nekoga, ki se ga je treba sramovati. Zato tudi imena Primož na Rašici dolgo niso dajali otrokom, piše Janez Debeljak.

Da je kulturna javnost postala bolj pozorni na Primoža Trubarja, je pripomogel Fran Levstik ob Trubarjevi 350. obletnici rojstva. V svojem delu Napake slovenskega pisanja (1858) pravi takole: »Prvi pisatelj našega jezika je bil Dolenjec, doma z Rašice blizu Turjaka. Njegovo ime, kolikor jaz vem, tamkaj ne živi v nobeni rodovini več, le pripoveduje se, da je bil Luter Martin na Rašici rojen in sicer v sedmi številki, to je gotovo Trubar.« Fran Levec je 15 let kasneje zapisal: »Narod okoli Velikih Lašč pripoveduje, da je bil Luter Martin na Rašici na hišni številki 8 rojen.«

Za Trubarjev dom sta se torej pogosto šteli številki 7 in 8. Zgodovinarji pojasnjujejo, da že v Levstikovih časih številke 7 ni bilo, in je zato zmagala 8, ki je na tem mestu še danes. Vendar pa nam sprehod skozi Rašico pokaže, da hiša s številko 7 danes še obstaja — malo nižje v vasi. Čeprav je današnja hiša s št. 7 stara in prazna, je njena okolica skrbno urejena in pokošena, podoben izgled nudijo tudi ostale prazne hiše po Rašici, kar še — zlasti pri obiskovalcih od drugod — vedno vzbuja viden val občudovanja.

Leta 1889, dve leti po Levstikovi smrti, so v Laščah pred cerkvijo odkrili Levstikov spomenik. Takrat so se z vozovi trume obiskovalcev valile proti Velikim Laščam, na Rašici pa so imeli prvi postanek. Pozdravil jih je slavalok »Srčno pozdravljeni« in množica domačinov. Obiskovalce je nagovorila Hočevanjeva z Rašice, nato sta s sestro okrasili zastave Sokola, Slavca in Čitalnice, prvim slovenskim kolesarjem pa sta poklonili lep šopek. Goste je ta lep sprejem močno presenetil. Časnik Slovenski narod je poročal: »Nato smo šli po klanecu skozi Rašico, da si ogledamo Trubarjevo rojstno vas, njegovo rojstno hišo. Rašica je bila vsa slavnostno opravljena, vsaka hiša je imela po eno ali več zastav, pred nekdanjim Trubarjevim domom pa je stal slavalok. Hiša, v kateri je bil rojen prvi slovenski pisatelj, je pritlična, večinoma že predelana, od nekdanjega poslopja je menda ostala samo še ena stena.«

Vendar pa je ob 400 letnici Trubarjevega rojstva (1908) domači zgodovinar Leopold Podlogar zapisal: »Kot rojstno hišo njegovo smatrajo sedmo številko, kjer gospodari rodbina Virantova, hišno

Pozdrav z Rašice.

RAŠČANI PRED TRUBARJEVO DOMAČIJO 1931

ime Šimnova,« (v resnici je imela številko 8). Nadaljuje, da Trubarjevo ime ne živi v nobeni rodovini več, le med ljudstvom še živi spomin, da je bil na Rašici rojen Jurij Kobila, Luter. Obenem Podlogar postavi pravilno izhodišče za iskanje Trubarjeve rojstne hiše: »Oče ni stanoval v vasi, ampak prejkone v grajskem mlinu pod vasjo.«

Takratnim kulturnim zanesenjakom predvideni izlet na Rašico (8.6.1908) zaradi slabega vremena ni uspel in Slovenski narod je poročal, da bo izlet prestavljen in da bo najbrž takrat vzdana v hišo spominska plošča, ter da se bo ob tej priložnosti na Rašici odvila narodna slovesnost.

Ob tej priložnosti je Franc Dolšak, trgovec na Rašici izdal spominsko razglednico, na kateri je Trubarjeva slika in Šimanova hiša, krita s slamo. Razglednica prikazuje Šimenovo hišo, ki je bila še krita s slamo. Kako je hiša zgledala okrog leta 1970, je razvidno s fotografije, ki jo hrani Vera Gorjup iz Roba. Danes sta od stare Šimenove hiše ohranjena lepo obnovljena klet, na pokošenem travniku so vidne linije hišnih temeljev, še vedno uporabljajo tudi vodo iz nekdanje štirne, dodali pa so nov zgornji del vodnjaka, so mi povedali pri Virantovih.

Pa se še malo vrnimo v leto 1908. Tedanji gospodar Janez Virant je že dal dovoljenje za postavitev spominske plošče na Šimenovi hiši. Župnik Ramovš

postavitve plošče ni podpiral in mu je takole svetoval: »Če ste dali dovoljenje, prekličite, ker ta človek je bil ničvreden!« Virant se mu sicer ni pustil prepričati, o čemer je deset let kasneje pripovedoval Ivanu Prijatelju, a akcija je vseeno zapala. Ponovna pobuda je prišla malo pred 2. svetovno vojno (pripovedoval France Škulj 2008), a je isti župnik ponovno nasprotoval.

Kasnejša lastnika domačije Ivan Virant in Milan Virant (današnji gospodar) kasneje nista bila več tako navdušena nad postavitvijo plošče – obiskovali so jih številni šolarji, obiski so postali množični, povzročali so tudi škodo. Tudi strokovnjaki so se začeli bolj nagibati k lokacijam ob vodi. Zgodovinar France Kidrič je leta 1920 zapisal, da bi lahko šlo za mlin pod vasjo. Zanimivo, da je imel v svojih skicah sprva označen Šklopov mlin, nato pa ga je prečrtal in s puščico usmeril na Temkov mlin. Ob 400. obletnici Trubarjeve smrti so potem domačijo odkupili in pričeli urejati Trubarjevo domačijo pod vasjo.

Še marsikatero zanimivost o Trubarjevi Rašici lahko izveste, če berete Popotovanje k Levstiku avtorja Janeza Debeljaka, ali pa se po Trubarjevi vasi Rašica odpravite s katerim od lokalnih vodnikov. Spodnji mlin (Mustarjev) na Logu nas spomni na zanimive zgodbe o »turškem« obleganju in taborjenju res številčne osmanske vojske, ki je svoje

napade od tu širila po okolici. Drugi raje prisluhnejo današnji zgodbi narave in poplavnih travnikov ob Rašici; po cvetočih mokrotnih travnikih se je za podobnimi metulji zagotovo podil že mladi Trubar. Nagovarja nas Trubarjev spomenik pod vasjo, ki so ga postavili ob 400-letnici prve slovenske knjige, in tudi ob njegovi postavitvi v letu 1951 so se izognili natančni opredelitvi lokacije rojstva: V tej vasi se je rodil ... Trubar v zapisih, ki jih mora danes poznati vsak osnovnošolec, omenja cerkev sv. Jerneja na Rašici. Nanjo se navezuje zgodba o skupini hrvaških slikarjev, o Trubarjevih krovaških malarjih, ki so poslikali tudi podružnične cerkve v Krvavi Peči, na Maršičih, pri Sv. Tomažu na Velikih Poljanah in še kje. V lepo obnovljeni »tavelki hiši« so živeli zadnji Trubarji na Rašici ...

Vse to je prepleteno z vsakodnevnim življenjem in sporočili Trubarjeve domačije, ki je tudi meni v zadnjega četrtnoletja precej zlezla pod kožo. Ja, Trubar na Rašici še danes deluje, bi rekla odlična Trubarjeva poznavalka, teologinja Breda Dvořak Drašler, ki je na domačiji nasledila dolgoletnega vodnika Andreja Perhaja. Ta je vedno zagovarjal, da je bolj od tega, kje se je Trubar v resnici rodil, pomembna njegova zapuščina – da je oče slovenskega jezika, prve knjige in naroda. In da se je Trubar zgodil ravno nam – ja, tudi o tem še danes govori Trubarjeva domačija na Rašici.

Pa ga imamo

INŠPEKTOR MUKI

»Pa jo imamo,« je bojda nekega mrzlega zimskega večera leta 1984, ko je Jure Franko, ki s(m)o ga imeli rajši od bureka, Jugoslaviji prismočal prvo kolajno na zimskih olimpijskih igrah, ob večernih poročilih dejal legendarni Tomaž Terček.

»Pa ga imamo,« je nekega toplega junijskega večera dejala ena izmed lokalnih šankovskih legend. Imamo prvega poslanca iz naših krajev, iz naše občine. Dejan je po obvoznici le prišel do parlamenta, čestitke in dobre želje pa so ob tem deževale z vseh strani. Bržkone je prejel precej več teh »iskrenih čestitk od srca«, kot pa dejanskih glasov na obeh velikolaških voliščih. Teh je bilo 189, kar je precej manj, kot jih je denimo prejela njegova nova kolegica Alenka Jeraj (531). Na volišču v Robu je med drugim več glasov prejela tudi kandidatka stranke RESNI.CA.

Kakorkoli že, tudi na tem mestu čestitke in srečno, Dejan. Potreboval bo srečo v tej mali kaluži, polni krokodilov. Vsekakor se pričakuje, da bo v hramu demokracije bolje zastopal velikolaške interese, kot jih je večna zastopnica teh krajev, ki ji je bilo za Velike Lašče mar približno toliko, kot je avtorju teh vrstic za Festival idrijske čipke. Razen seveda v tistih nekaj dneh ali tednih na vsake štiri leta, ko velikih obljub in kitenja s tujim perjem ni manjkalo.

Pred dobrimi štirimi leti si je med drugim pripela zasluge za obnovo turjaškega gradu. No, grad je zdaj obnovljen, nališpan, treba pa je »le« še najti junaka, ki ga bo pripravljen vzeti v najem. Tudi pri tem iskanju – srečno. Potrebovali jo bodo.

Mimogrede, v parlamentu bo naslednja štiri leta sedel tudi neki Nedeljko Todorović, ki je na volitvah skupaj prejel vsega dobrih 700 glasov. Povedano drugače: če imate veliko žlahto in med seboj niste skregani, ste že na pol poti do Šubičeve 4.

Bodi dovolj politike. Pred nami je dolgo vroče poletje. No, nekaj vročih dni je že za nami, skozi katere smo se prebijali z različnimi metodami. Sosed, ki je spet oziroma še vedno na bolniški, se

na enega izmed teh vročih dni nikakor ni uspel odžejati, nato pa je mašina zaradi prevelikega vnosa goriva pregorela, tako da ga je bilo treba zalivati z vodo. Dobesedno.

Nasploh je v naši gasi precej pestro in lepo skrbimo za dobro obiskanost urgence. Nek priletni gospod je denimo po tem, ko je pokosil po njivi, zaoral še po asfaltu.

Občinski praznik z vsem spremljevalnim programom je mimo, kulturni pohod z nekoliko manj kulturnim zaključkom tudi, pred nami pa so gasilske veselice, ki si bodo sledile v ritmu, ki mu bo težko slediti. Kruha in iger oziroma harmonike, piva in čevapčičev.

»To je rop,« boste pomislili ob pogledu na cene in na bebaste pogruntavščine, kakršna je štiridecilitrski kozarec za pivo. »To je rop!« je tudi naslov filma, ki ste si ga lahko konec maja ogledali v velikolaškem kinu. Kot režiser se je pod njega podpisal Gregor Andolšek, naše gore list. Inšpektorjeva žlahta, predvsem pa dober prijatelj

iz otroških let, ki je v otroštvu in mladosti veliko časa preživel tudi v Velikih Laščah, še danes pa ga pot pogosto zanese v drugi dom pod laško šolo. Eden tistih, za katere bi lahko zapisali: lahko gre Laščan iz Lašč, a Lašče iz Laščana nikoli.

Tudi o tistih mladostniških dneh bi lahko posnel zanimiv film. Erotično komedijo denimo. Kritiko črne komedije *To je rop!* pa bom zaradi družinskih in prijateljskih vezi ter s tem povezane potencialne neobjektivnosti raje prepustil drugim. Naj zgolj dodam, da je s tem, ko je iz končne različice filma izrezal inšpektorja, storil veliko napako.

Inšpektor je namreč prekaljeni statist, ki je nazadnje statiral v filmu *Petelinji zajtrk*. Dvanajst sekund v kadru je bilo povsem dovolj, da je film postal eden najbolj gledanih v samostojni Sloveniji. Ni jih malo, ki pravijo, da sem zasenčil celo Severino. V *Petelinjem zajtrku*, ne v tistem njenem drugem »filmu«, ki je bržkone podrl vse rekorde gledanosti.

Ob dnevu državnosti vam iskreno čestitamo in želimo ponosno praznovanje v spomin na dan, ko smo Slovenci uresničili željo po samostojni in neodvisni državi.

Ob zaključku šolskega leta želimo učencem in staršem vesele, brezskrbne in varne poletne počitnice, polne novih doživetij in lepih spominov. Učiteljem in vsem zaposlenim pa zaslužen oddih, sprostitev ter nabiranje novih moči za prihodnje izzive.

Župan
s sodelavci občinske uprave

POEZIJA

Čudovita deklica

Predavnimi, davnimi časi
je v najlepšem kraju – v Dvorski vasi,
pred širnim svetom malo skrita,
živela deklica čudovita.

Vendar ne, ne, ni živela sama
z njo sta bila tati in mama.
Vesela in rada sta jo imela,
z njo sta pesmice pela.

Deklica je imela kocke, igrače,
kratko majico, dolge hlače
in pa žoge zelene, rdeče
v sobi pa zvezdice svetleče.

Zvečer, ko se je sonce skrilo
In zemljo s temo pokrilo,
se je deklica odpravila pod zvezdnato nebo,
kjer je zapela pesmico tako:

*»Skačemo, pojemo, rišemo, se igramo,
majhni smo, pa drugega ne znamo.
Rastemo, plešemo, jemo le banano
včasih pašto, svedre, polžke, tati pa salamo«.*

Še enkrat se je proti največji zvezdi ozrla,
nato pa je počasi zaprla
in se zazibala v prijetne sanje,
vse do jutra najlepše potovanje.

Za najbolj čudovito deklico na svetu, Glorio
Miha Indihar

Čarobne kapljice iz vodnjaka, bajerja, slapu in potočka na Turjaku

MARTA ŠKULJ IN NATAŠA HEYBAL FOTO: ARHIV VRTCA

Namen našega projekta je bil seznaniti se z različnimi oblikami voda v naši okolici, spoznati, kako pomembna je voda v našem življenju in zakaj jo moramo varovati ter ceniti.

Različne vrste voda smo v skupini Mavrice na Turjaku opazovali skozi celo leto.

Projekt smo pričeli z opazovanjem voda v naši okolici in ugotovili, da imamo na Turjaku zelo veliko možnosti – od skakanja po lužah do sprehodov do bajerja potočka in Bajdinškega slapu. Opazovali smo jo v vseh letnih ča-

sih in ob njej izvajali vaje za sproščanje, kar je bila naša glavna nit raziskovanja voda in igre ob njej. Do vseh voda smo tekli, se sprehodili in telovadili.

Na Gradežu smo imeli možnost spoznati različne vrste vodnjakov in tako ugotovili, kako so vodo pridobivali včasih, kar nam je Marko Šavli zelo dobro demonstriral.

Ko je bilo slabše vreme, smo preko poučnih slikanic in pravlji ter poizkusov vodne pare in oblaka iz brivske pene ter pogovorov spoznavali, kako voda kroži, od kjé prihaja, za kaj vse jo potrebuje-

Erasmus+ izobraževanje na Finskem

PETRA KLJUN FOTO: ARHIV DRUŠTVA

V aprilu sem se v okviru programa Erasmus+ udeležila strokovnega izobraževanja za učitelje v glavnem mestu Finske, Helsinkih, kjer sem spoznala finski in estonski šolski sistem – oba uvrščena med najboljše po lestvici PISA.

Erasmus+ izobraževanje je trajalo pet dni: najprej je bila na vrsti teoretična predstavitev obeh sistemov, nato je sledil ogled dveh šol (Mattlidens skola, Espoo na Finskem in Jüri Kool, Tallin v Estoniji), zadnji dan pa skupinska diskusija o prenosljivih praksah.

Finski sistem poudarja brezplačno šolanje, učenje skozi igro in naravo, zaupanje in sodelovanje učencev, učenje in podpora, ne pa nenehnega ocenjevanja. Obe obiskani šoli sta izpostavljali daljše učne ure (75 minut) z rednimi odmori, kjer učenci večino časa preživijo zunaj. V primeru slabega vremena se družijo na hodnikih, kjer jim šola omogoča različne aktivnosti, kot so namizni tenis, ročni nogomet, šah, sestavljanke, družabne igre, ter velike sedežne garniture za druženje. S 75-minutnim poukom so ugotovili, da učenci lažje ohranjajo zbranost in motivacijo za delo ter imajo manj predmetov v enem dnevu, učitelji pa učno uro izvedejo umirjeno, brez hitenja, z novimi pristopi poučevanja.

Predmetnik je zelo podoben našemu, le da dajejo velik poudarek praktičnim vsebinam, saj so raziskave pokazale, da se učenci tako po končanem 8-letnem šolanju lažje usmerijo v poklicno ali gimnazijsko izobraževanje. Zanimivo je to, da imajo učenci od 1. do 6. razreda poleg glavnih predmetov dve uri tedensko tudi predmet »home economic«, kjer se učijo šivanja, kvačkanja, priprave zdravih obrokov, izdelovanja izdelkov iz lesa in drugih materialov, finančne pismenosti, uporabe IKT tehnologije itd.

Finske šole z inovativnimi pristopi, trajnostno naravnostjo in velikim poudarkom na dobrobiti otrok in zaposlenih ustvarjajo okolje, kjer se otroci celovito razvijajo. Obisk Finske mi je omogočil spoznati narod, njihovo kulturo in vrednote, ki temeljijo na spoštovanju narave ter umirjenem načinu življenja. Z izmenjavo sem pridobila dragocene izkušnje in spoznala nove metode poučevanja.

Zahvaljujem se Osnovni šoli Primoža Trubarja Velike Lašče, ker sem lahko sodelovala pri projektu Erasmus+.

mo. Izdelali smo maketo kroženja vode v naravi.

Vode smo opazovali v različnih letnih časih in tako ugotavljali količino vode, rastline in okolico. Pozimi smo opazovali zamrznjene svečke in uživali na snegu, sestavili smo tudi izrazni ples vodnih kapljic ob klasični glasbi, pri čemer so bili otroci zelo ustvarjalni in so se sprostili,

hkrati pa so lažje razumeli potek kroženja vode.

Izdelali smo »Deževno sliko« na prostem.

Sestavili smo svojo skupinsko zgodbo z naslovom Srečna kapljica.

Veliko časa smo namenili pogovoru in seznanjanju s škodljivimi vplivi narave in s tem tudi naših voda.

Veliko časa smo preživeli v naravi, kjer so otroci ob raziskovanju doživljali veselje, sprostitve in povezanost z okoljem. Pridobili so nova spoznanja o pomenu varovanju vodnih virov ter razvijali pozitiven odnos do narave.

Projekt je bil za otroke prijetna in poučna izkušnja, polna raziskovanja, odkrivanja in zabave, in vse to v sami okolici vrtca.

Dan sonca v vrtcu: ustvarjanje in varna igra

Vrtec Sončni žarek

TADEJA IN ANJA FOTO: ARHIV VRTCA

Svetovni dan sonca vsako leto obeležujemo 28. maja. Ta dan je namenjen ozaveščanju o izjemnem pomenu sonca za življenje na Zemlji, hkrati pa nas opominja na pomembnost odgovornega sončenja in preventivne zaščite pred škodljivimi UV-žarki.

Tudi v našem vrtcu smo ta dan podrobneje spoznali in ga aktivno obeležili.

Otroci iz skupin Medvedi in Zajčki smo se najprej odpravili na krajši sprehod po Laščah. Ker pa vemo, da je lahko sonce zelo močno, smo poskrbeli za pravilno zaščitno opremo: klobuki in senci prijazna pokrivala, zaščitna krema za sončenje, udobna oblačila in primerna obutev.

Zabavo in učenje smo nadaljevali na vrčevskem igrišču, kjer so se zvrstile zanimive aktivnosti:

- **Ustvarjalnica:** poslikava unikatnih papirnatih kap.

- **Poskus z mavrico:** s pomočjo ogledala in vode smo ulovili sončne žarke in opazovali, kako nastane čudovita mavrica.

- **Poskus s topljenjem:** z lupo in močjo sonca smo opazovali, kako hitro se stopi maslo.

Med vsemi aktivnostmi smo poskrbeli, da so imeli otroci na voljo dovolj osvežilne tekočine, sami pa so si po želji izbrali igro na prijetnem soncu ali v hladni senci.

Imeli smo se čudovito in dan sonca smo zares uspešno ter poučno obeležili!

Nepozaben dan v vrtcu

MAŠA SAMSA FOTO: ARHIV VRTCA

Otroški živzav v skupinah Ribice, Račke in Metulji je za en dan zamenjalo vojaško raziskovanje. Obiskala sta nas starša dveh naših otrok, Diana in Jure, ki sta s seboj prinesla pravo vojaško opremo in otrokom predstavila svoj vsakdan v uniformi.

Zbranost otrok je bila izjemna. Skozi igro in praktične prikaze so se naučili veliko novega. Največ navdušenja je povzročila postavitve pravega vojaškega bivaka, ki so ga otroci takoj preizkusili. Spoznali smo kamuflažna oblačila, se pogovarjali preko radijskih postaj in

poskusili celo vojaško hrano.

Po besedah otrok je bil to »najboljši dan v vrtcu« – dan, poln novih spoznanj in nepozabnih vtisov, ki je navdušil tako otroke kot vzgojiteljice. Za piko na i je vsak otrok prejel svetlečo palčko, ki ga bo doma spominjala na ta poseben dan. Iskrena hvala staršema za njun čas, potrpežljivost in trud, s katerim sta otrokom približala ta plemeniti poklic.

Spoznavanje poklicev in hobijev v skupini Račke

KATJA INDIHAR FOTO: ARHIV VRTCA

V skupini Račke smo v preteklih dneh spoznavali različne poklice in zanimive hobije. Obiskali so nas gostje, ki so nam predstavili svoje delo in dejavnosti ter nam približali njihov vsakdan.

Spoznali smo poklic vojaka. V skupino je prišel g. Jure Deterding, ki nam je predstavil svoje naloge in pomen skrbi za varnost ter pomoč ljudem v različnih situacijah. S seboj je prinesel svojo opremo ter nam jo predstavil.

Reševalec, g. Klemen Jakob nam je pokazal in predstavil svojo uniformo in opremo, nam razložil kako pomembno je hitro ukrepanje ob nesrečah ter nuditi pomoč ljudem v stiski. Otroci so se navdušili nad reševalnim vozilom in si ga z veseljem ogledali. Še posebej všeč so jim bile modre utripajoče luči in različni zvočni signali (sirena).

V skupino je prišla tudi ga. Martina Košir Starec, ki nam je predstavila svoje delo kozmetičarke. Povedala nam je kaj vse počne pri svojem delu, ter otro-

ke tudi malce zmasirala. Otroci so ji z zanimanjem prisluhnili ter jo opazovali pri delu.

Poleg poklicev smo spoznali tudi hobi Agility. Predstavil nam ga je g. Boštjan Gubanec. Izvedeli smo, da gre za pasji šport, pri katerem pes skupaj z vodnikom premaga različne ovire. Otroci so z navdušenjem spremljali predstavitev in izvedeli veliko novega o sodelovanju med človekom in psom.

Vsem gostom se iskreno zahvaljujemo, da so si vzeli čas za obisk naše skupine, z nami delili svoje znanje in izkušnje ter otrokom omogočili zanimiva in poučna doživetja.

Uspehi Mavric na velikem in malem odru

NATAŠA HEYBAL IN MARTA ŠKULJ FOTO: ARHIV VRTCA

V letošnjem letu se obeležuje že 20. obletnica obstoja Mednarodnega festivala »IGRAJ SE Z MANO«, ki ga organizirata Center Janeza Levca Ljubljana in Društvo za kulturo inkluzije. Festival v živo se je odvijal v Ljubljani, na Kongresnem trgu in Parku Zvezda, od 26. 5. do 30. 5. 2026.

V vrtcu smo se vzgojiteljice večkrat odločile za sodelovanje na likovnem natečaju »IGRAJ SE Z MANO«, letos pa smo se z otroki iz skupine Mavrice z veseljem vključili v mednarodni glasbeni festival »IGRAJ«. Ob poslušanju posredovane glasbe Ni skrbi, ni poti smo ustvarjali, raziskovali zvoke, igrali na različne instrumente, peli ter dodali tudi svojo mero improvizacije. Skupaj smo pripravili glasbeno točko, jo posneli in organizatorjem poslali 30-sekundni videoposnetek. Po nekaj dneh nas je razveselila čudovita novica

– s svojo ustvarjalnostjo, glasbenim izražanjem in sodelovanjem smo postali zmagovalci na natečaju. Bili smo zelo veseli, da so izbrali prav nas.

Kot zmagovalci smo se udeležili nastopa na Kongresnem trgu, kjer smo imeli priložnost svojo ustvarjalnost predstaviti širšemu občinstvu. Ob tej posebni izkušnji nas je spremljala tudi pomočnica ravnateljice ga. Brigita Blažević, ki je z nami delila veselje in ponos ob tem uspehu. Za vso podporo in sodelovanje se zahvaljujemo tudi vsem staršem!

Prič smo se udeležili tudi Revije pevskih zborov v Levstikovem domu v Velikih Laščah, kjer smo občinstvu zapeli dve pesmi.

Upravljavci svetovnega kapitala: miti o globalnih elitah

Od Rothschildov do BlackRocka – kako se je moč premaknila od dinastij k institucijam

GORAZD ZADNIK

Zakaj svet še vedno verjame v »skrite elite«

V času, ko se informacije širijo hitreje kot kadar koli prej, bi pričakovali, da bo prostor za mite o »globalnih elitah« izginil. A zgodilo se je nasprotno. Nikoli ni bilo toliko podatkov – in nikoli toliko zmede. Svet financ je postal tako kompleksen, da se večina ljudi v njem počuti izgubljeno. Številke, kot je 10 bilijonov USD, so za povprečnega človeka nepredstavljive, zato se zdi, kot da govorimo o abstraktnih količinah brez povezave z resničnostjo.

V takšnem okolju miti uspevajo. Imajo obraz, ime in zgodbo. Resnica pa je razpršena, tehnična in pogosto dolgočasna. Ko se zgodi finančna kriza ali politični pretres, ljudje nagonsko iščejo »nekoga v ozadju«, ker je svet brez nadzora psihološko težje sprejemljiv kot svet, v katerem vse vodi ena sama skrita elita.

Sodobne finančne institucije k temu nehotе prispevajo. So neosebne, tehnične in nevidne. Upravljajo premoženje milijonov ljudi, a jih skoraj nihče ne razume. Ta nevidnost ustvarja prostor za projekcije, strahove in teorije, ki zapolnijo praznino.

Ta članek razčleni, kako se je moč premaknila od klasičnih finančnih dinastij 19. stoletja do sodobnih upravljavcev kapitala, ki danes upravljajo največje količine premoženja v zgodovini. In predvsem: kaj je res, kaj je mit in zakaj je razumevanje te razlike ključno za razumevanje sodobne geopolitike in ekonomije.

Rothschildi: rojstvo finančne dinastije in začetek mitologije

2.1. Mayer Amschel Rothschild in pet sinov. Zgodba Rothschildov se začne v Frankfurtu konec 18. stoletja, v času počasnih informacij in trdih meja. Mayer

Amschel Rothschild je razumel nekaj, kar je bilo za tisti čas skoraj subverzivno: da je informacija vrednejša od zlata. Zgradil je mrežo zaupanja, hitrosti in osebnih stikov, ki jo je prek svojih sinov razširil v pet evropskih prestolnic.

Njihova prednost ni bila le kapital, temveč predvsem hitrost informacij. Vzpostavili so enega najhitrejših kurirskih sistemov v Evropi, ki je pogosto prehitel celo diplomatsko pošto. V času, ko so novice potovale s konji in ladjami, je bila to prednost, ki je nihče ni mogel ujeti.

Poleg tega so razvili tehnike, ki bi jih danes imenovali finančni inženiring: prenos kapitala prek menic, zavarovanih v celotni mreži bratov. V svetu lokalnih bank so delovali globalno – in to je bilo revolucionarno.

Resnična moč v 19. stoletju

V 19. stoletju so Rothschildi postali najvplivnejša finančna družina v Evropi. Financirali so:

- britansko vlado v napoleonskih vojnah,
- gradnjo železnic,
- industrijske projekte,
- državne obveznice,
- infrastrukturne preboje.

Delovali so v času, ko centralne banke še niso imele današnje vloge, zato so bile države pogosto odvisne od zasebnih bankirjev. V takšnem okolju je imela družina, ki je lahko zagotovila milijone funtov v nekaj dneh, izjemno moč.

Ko so se pojavile centralne banke in nove institucije, se je njihova realna moč zmanjšala – mit pa je ostal.

Realna vrednost danes

Danes Rothschildi niso več globalni imperij. Družina je razpršena, kapital

razdeljen, poslovne veje ločene. Njihovo premoženje se ocenjuje na približno 10–20 milijard USD – veliko za družino, a zanemarljivo v primerjavi s sodobnimi institucijami:

- BlackRock: 10 bilijonov USD
- Vanguard: 8 bilijonov USD
- State Street: 4 bilijoni USD

Če bi želeli tekmovati s sodobnimi upravljavci kapitala, bi morali svoje premoženje povečati za več stokrat.

Zakaj so postali mit

Mit o »vladarjih sveta« izhaja iz:

- zgodovinskega antisemitizma,
- diskretnosti družine,
- spletne mitologije,
- nostalgije po preprostih razlagah.

V času, ko je bil svet manj kompleksen, je bila ideja o eni družini, ki vodi finance, psihološko bolj sprejemljiva kot današnja resničnost, kjer moč ni več osebna, temveč strukturna.

2.5. Mit: »Rothschildi imajo v lasti 4,5 kratnik svetovnega proračuna držav«

Eden najbolj vztrajnih spletnih mitov trdi, da naj bi Rothschildi imeli v lasti »4,5 kratnik svetovnega proračuna držav« ali celo »500 bilijonov USD«. Ta številka se pojavlja v več različicah, a ima vedno enako strukturo: je popolnoma izmišljena, matematično nesmiselna in ekonomsko nemogoča.

Zakaj je to nemogoče?

Prvič, svetovni državni proračuni skupaj znašajo približno 25–30 bilijonov USD. Če bi imela ena družina 4,5 kratnik tega, bi to pomenilo: $4,5 \times 30$ bilijonov = 135 bilijonov USD.

To je več kot celoten svetovni BDP, ki znaša okoli 100 bilijonov USD.

Drugič, realne ocene premoženja družine Rothschild so med 10 in 20 milijardami USD. Mit je torej napihnjen za faktor: $135\,000$ milijard $\times$ 20 milijard = 6 750 milijard USD.

Tretjič, številka »500 bilijonov USD (500.000 milijard USD)« izhaja iz napačne pretvorbe med ameriškim trillion in evropskim bilijon. Splet je napako spremenil v »dejstvo«.

Četrtič, globalni finančni sistem je ocenjen na približno 450 bilijonov USD (450.000 milijard USD). Mit torej trdi, da ima ena družina več premoženja, kot ga sploh obstaja na svetu.

Petič, mit preživi zato, ker je psihološko privlačen: ljudje si lažje predstavljajo eno družino, ki »vodi svet«, kot pa kompleksno mrežo institucij, skladov, regulacij in algoritmov.

Od evropskih dinastij do ameriškega vzpona

Evropa je imela bankirje. Amerika je imela industrialce.

V drugi polovici 19. stoletja so se v

ZDA pojavili Rockefeller, Morgan, Carnegie in Vanderbilts – industrijski velikani, ki so preoblikovali ameriško ekonomijo. Njihova moč je izvirala iz industrije, infrastrukture in tehnoloških inovacij, ne iz mednarodnega bančništva.

Ko je ZDA vstopila v 20. stoletje kot industrijska velesila, se je zgodil premik: kapital se je institucionaliziral. Dinastije so začele izgubljati pomen. Institucije so začele prevzemati primat.

Prehod v institucionalno dobo

V drugi polovici 20. stoletja se je kapital premaknil iz rok posameznikov v roke institucij, ki upravljajo premoženje milijonov ljudi. Ta prehod ni bil naključen – bil je posledica treh velikih zgodovinskih procesov.

Prvič, po drugi svetovni vojni so države začele uvajati obvezne pokoj-

ninske sheme, ki so ustvarile ogromne reke dolgoročnega kapitala. Ko se prebivalstvo stara, pokojninski skladi rastejo – in potrebujejo profesionalno upravljanje.

Drugič, globalizacija je povezala trge. Kapital se je začel premikati čez meje brez trenja. Skladi iz Kanade vlagajo v Azijo, skladi iz Evrope v ZDA, skladi iz Avstralije v Latinsko Ameriko. Za takšno mrežo potrebuješ infrastrukturo, standardizacijo in globalne upravljavce.

Tretjič, regulacije (Basel, Solvency) so bankam omejile tveganja in jih potisnile v varnejše, pasivnejše naložbe. To je ustvarilo prostor za upravljavce premoženja, ki so lahko prevzeli vlogo dolgoročnih skrbnikov kapitala.

Institucije niso več le igralci na trgu – postale so trg sam. Njihove odločitve vplivajo na pokojnine, državne dolgovе, naložbe in stabilnost valut.

BlackRock, Vanguard in State Street: arhitekti sodobnega kapitala

Upravlja približno 10 bilijonov USD tujega premoženja. Njegova moč temelji na:

- ETF-jih iShares,
- globalni prisotnosti,
- tehnološki platformi Aladdin,
- vzponu pasivnega investiranja.

Aladdin je srce BlackRocka – sistem, ki izvaja stresne teste, simulacije kriz, analize tveganj in optimizacijo portfeljev za banke, sklade, zavarovalnice in celo vlade. Ko neka država želi oceniti, kako bi dvig obrestnih mer vplival na njen dolg, to pogosto izračuna Aladdin.

ETF-ji so BlackRocku dali globalni doseg. Ko vlagatelj kupi ETF S&P 500, kupi deleže v 500 podjetjih naenkrat – in BlackRock te deleže drži v njegovem imenu. To je pasivna, a izjemno obsežna oblika lastništva.

BlackRock ne upravlja svojega kapitala, temveč sredstva pokojninskih skladov, zavarovalnic, državnih skladov in milijonov malih vlagateljev. Je skrbnik, ne lastnik. Postal je infrastruktura – ne zato, ker bi posedoval svet, temveč zato, ker svet uporablja njegove algoritme in produkte.

Vanguard

Upravlja približno 8 bilijonov USD. Njegova posebnost je edinstvena struktura lastništva: je v lasti svojih vlagateljev, pre-sežki pa se vračajo v obliki nižjih stroškov. Vanguard je postal pionir pasivnega investiranja in največji lastnik številnih ameriških podjetij – ne zaradi moči, temveč zaradi zaupanja milijonov varčevalcev.

State Street

Upravlja približno 4 bilijone USD. Je predvsem skrbniška in operativna infrastruktura globalnega finančnega sistema. Brez njega skladi, indeksi in institucionalni portfelji preprosto ne bi mogli delovati.

Zakaj so postali tako veliki

Trije megatrendi:

1. Pasivno investiranje – vlagatelji kupujejo indekse, ne posameznih delnic.

2. Pokojninski sistemi – največji vir dolgoročnega kapitala.

3. Globalizacija kapitala – kapital se premika čez meje brez trenja.

To ni zarota. To je strukturna evolucija finančnega sistema.

Trije veliki miti sodobnega kapitalizma

Sodobni upravljavci premoženja – BlackRock, Vanguard in State Street – so postali osrednji del spletne mitologije. Ker upravljajo bilijone dolarjev, jih mnogi dojemajo kot »skrite vladarje sveta«, v resnici pa večina teh trditev temelji na napačnem razumevanju pasivnega investiranja, institucionalnega lastništva in razmerij med upravljanjem ter dejanskim nadzorom.

Spodaj so trije najpogostejši miti, ki krožijo po družbenih omrežjih.

Mit 1: »BlackRock obvladuje svetovne vlade«

Ta mit se je razširil predvsem po tem, ko je BlackRock svetoval nekaterim državam pri obnovi ali upravljanju tveganj. Iz tega je nastala ideja, da »vodi države iz ozadja«.

Zakaj je mit napačen:

- BlackRock nima izvršilne moči.
- Je zunanji izvajalec, ne odločevalec.
- Vlade uporabljajo še desetine drugih svetovalcev (McKinsey, BCG, Deloitte ...).
- Svetovanje ≠ odločanje.
- Pogodbe so javne, transparentne in časovno omejene.
- BlackRock ne more sprejemati zakonov, proračunov ali političnih odločitev.

Zakaj mit preživi: Ker je psihološko privlačno verjeti, da obstaja »globalni dirigent«, ki vleče niti. Svetovalne pogodbe se napačno interpretirajo kot »prevzem države«, čeprav gre za tehnično pomoč, ne za politično moč.

Mit 2: »Vanguard in BlackRock sta lastnika vseh podjetij na svetu«

Na spletu krožijo grafi, ki prikazujejo, da sta Vanguard in BlackRock »lastnika vsega«. Ti grafi so resnični – a napačno interpretirani.

Zakaj je mit napačen:

- Pasivni skladi NE izbirajo podjetij.
- Kupujejo tisto, kar je v indeksu – nič več, nič manj.

- Ne odločajo o strategiji podjetij.
- Ne morejo odpustiti direktorjev.
- Ne morejo prevzeti podjetij.
- Ne glasujejo po lastni volji, temveč po pravilih, ki odražajo interese vlagateljev.

Ključna razlaga: Pasivni skladi so ogledalo trga. Če je Apple 7 % indeksa S&P 500, bo tudi v ETF ju 7 %. To ni »kontrola«, temveč matematika.

Zakaj mit preživi: Ker ljudje ne ločijo med »upravljanjem« in »lastništvom«. Ker so grafi lastništva videti dramatično, čeprav prikazujejo le pasivne deleže.

Mit 3: »Trije skladi imajo 90 % svetovnega premoženja«

To je eden najbolj razširjenih memov. Pogosto ga spremlja graf, ki prikazuje, da imajo BlackRock, Vanguard in State Street »v lasti 90 % vsega«.

Zakaj je mit napačen:

- Graf prikazuje deleže v ameriških indeksih, ne svetovnega premoženja.
- Prikazuje pasivne deleže, ne kontrole.
- Prikazuje institucionalne skrbnike, ne dejanske lastnike.
- Prikazuje ZDA, ne sveta.
- Realnost:
- BlackRock upravlja 10 bilijonov USD (≈ 2 % svetovnega finančnega sistema).
- Vanguard upravlja 8 bilijonov USD ($\approx 1,7$ %).
- State Street upravlja 4 bilijone USD ($\approx 0,9$ %).
- Skupaj: manj kot 5 % svetovnega finančnega sistema.
- Za primerjavo: Globalni finančni sistem je ocenjen na približno 450 bilijonov USD (450.000 milijard USD).
- Zakaj mit preživi: Ker je številka »90 %« dramatična. Ker ljudje ne razumejo razlike med »upravljanjem« in »posedovanjem«. Ker splet nagraduje senzacionalizem, ne natančnost.

Zaključek: od dinastij do algoritmov

V dveh stoletjih se je finančna moč premaknila:

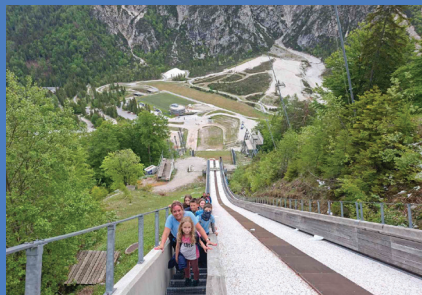
- od dinastij
- k industrijskim imperijem,
- k institucijam in algoritmom.

Moč 21. stoletja ni več osebna. Ni v rokah družin ali posameznikov. Je v strukturi, v institucijah, v kapitalu, ki se premika prek meja, in v algoritmihi, ki ga usmerjajo.

Ko razumemo strukturo, razumemo tudi svet – brez mitov, brez legend, samo z dejstvi.

Planinski tabor mladinskega odseka PD Velike Lašče

ANAMARIJA RIGLER FOTO: ARHIV PD

Po pohodu ob obali smo se člani mladinskega odseka skupaj z otroki veselili priprav na večdnevni tabor. Zadnji teden pred odhodom nam je precej slaba vremenska napoved zadala kar precej skrbi. Do zadnjega trenutka nismo vedeli, ali ga bomo sploh lahko izpeljali. Tukaj bi radi poudarili odlično sodelovanje s starši in vsemi vpletenimi v organizacijo. Zadnji trenutek smo se ob hitri pripravi »načrta B« odločili, da tabor vseeno izpeljemo. Naša odločitev je bila na koncu poplačana z odličnim vremenom brez kapljice dežja – razen prvi večer, ko smo tako ali tako imeli preveč dela z razporeditvijo sob, pripravo večerje in zabavo.

V petek, 15. 5. 2026, smo se po pouku odpravili v Rateče, v Planinski dom UKC. Tam smo ostali do nedelje popoldne. Raziskovali smo Zelence, odšli v Nordijski center Planica in dosegli vrh kraljice Planice – velikanke. Čeprav se to morda ne sliši nič kaj takega, so otroci ob več kot tisoč stopnicah dojeli strmino in

mogočnost te letalnice. Preostali prosti čas so otroci vso svojo energijo porabili na igrišču. V soboto zvečer nas je s svojim obiskom, odličnim izobraževalnim programom in ganljivo izpovedjo počastil gorski reševalec, gospod Jurij Jeršin.

Kot za vse obroke dan poprej in potem so sledile skupna priprava večerje ter družabne igre.

V nedeljo pa smo, ozirajoči se na vse okoliščine in počutje ter zmožnost, otrokom dali na izbiro: ali dan preživijo ob športnih igrah ali se odpravijo na pohod. Vodniki smo želeli, da se otroci počutijo kar se da dobro. In tako smo se razdelili v dve skupini. Ena skupina je z velikim veseljem odšla na športno igrišče, druga skupina, ki je vključevala mlade planinke višjih razredov, pa je odšla na pohod. Želeli smo osvojiti vrh Tromeje, vendar pa smo po oceni časovnih razmer zavili po manj poznani poti, kjer smo se naužili

ravno tako čudovitih razgledov, kot bi jih imeli na vrhu.

Druženje na taboru smo zaključili veseli ter aktivni in se srečni vrnili domov.

Za lepšo organizacijo se člani MO zahvaljujemo gospodu županu, Matjažu Hočvarju, ki je priskrbel del sofinanciranja Občine Velike Lašče za tabor, gospe Sonji Rigler s prevozi Finson ter gospodu Boštjanu Škulju, ki je bil naš masterchef in v kuhinji odlično vodil naše mlade planince.

Gasilska orientacija mladine v Mohorju

TOMI JAKŠA FOTO: ARHIV PGD

V soboto, 23. maja, je v Rutah, na tančnej v vasi Mohorje, potekalo veliko gasilsko tekmovanje iz orientacije za mladino treh gasilskih zvez: Ig, Škofljica in Velike Lašče.

Tekmovanja se je udeležilo kar 151 ekip trojic iz treh občin, skupaj pa je bilo na dogodku približno 700 ljudi. Za tako majhen kraj je bila organizacija tako obsežnega dogodka velik logistični in organizacijski zalogaj.

Tekmovanje je potekalo v organizaciji PGD Rob in Gasilske zveze Velike Lašče, pri izvedbi pa so sodelovala tudi vsa gasilska društva iz naše občine.

Prvič se je zgodilo, da so Rute gostile tako veliko gasilsko tekmovanje, ki je

trajalo skoraj vso soboto. Kljub velikemu številu tekmovalcev, mentorjev, spremljevalcev in obiskovalcev je prireditel pokazala, da lahko tudi manjši kraj s pravo organizacijo, sodelovanjem in prostovoljskim duhom uspešno izpelje tako zahteven dogodek.

Regijska orientacija mladine v Preserju

Ekipa, ki so na tekmovanju v Mohorju osvojile prva in druga mesta, so se uvrstile na regijsko tekmovanje v orientaciji, ki je potekalo v Preserju. Naša zveza je zastopala 10 ekip iz gasilskih

društev Velike Lašče, Turjak, Rob, Veliki Osolnik in Rašča.

Vse ekipe so se odlično odrezale in dosegle lepe rezultate, kar je dokaz dobrega dela z mladimi gasilci v naši zvezi. Posebej pa so izstopali mladinci iz PGD Rob, ki so dosegli izjemen uspeh. V svoji kategoriji so med 22 ekipami osvojili odlično 2. mesto in se s tem uvrstili na državno tekmovanje v orientaciji.

Iskrene čestitke ekipi iz Roba v zasedbi Gal, Val in Žan ter mentorju Luki za uvrstitev na državno tekmovanje. To je vrhunski uspeh v močni konkurenci ter velik ponos za PGD Rob, Gasilsko zvezo Velike Lašče in celotno občino.

Pokal dobri sosedje

TOMI JAKŠA

V nedeljo, 24. maja, smo na Hrustovem pripravili prireditev Pokal Dobri sosedje 2026 – prvič, a kot kaže z željo, da postane tradicionalna. Sodelovale so vasi Hlebče, Jakičevo in organizatorska vas Hrustovo.

Udeleženci so se pomerili v različnih disciplinah: namiznem nogometu, malem nogometu na umetni

travi, metanju prostih metov, namiznem tenisu in pikadu. Posebna disciplina, namenjena samo otrokom, pa je bilo prekopavanje vrtno grede z lopato, »štihanje vrta«. Mladi so pri tej aktivnosti, kjer smo jih spodbudili, da so združili prijetno s koristnim delom in znanjem, res uživali. Najboljšim smo podelili pokale in zahvale.

Za odlično vzdušje smo poskrbeli prav vsi. Vsak je prispeval po svojih močeh – nekateri s hrano, drugi s pijačo, vsi pa predvsem z dobro voljo. Ob koncu prireditve smo si bili enotni, da bomo takšno druženje poskušali organizirati vsaj enkrat letno.

Posebna zahvala gre družini Podobnik za odlično organizacijo. Ne smemo pozabiti niti soseda Andraža, ki je odstopil precejšen del svojega posestva, da smo lahko izvedli večino disciplin. Zahvala gre tudi naši Darji, ki je poskrbela za izvrsten gamsov golaž. Zanj je prejela tudi posebno zahvalo organizatorja Marjana – za najboljši gamsov golaž daleč naokoli. Soseda Marica pa je poskrbela, da so vse naprave delovale, kot je treba, in da elektrike za cvrtnik ni zmanjkalo.

Na koncu lahko rečemo le: sosedje smo. In vsak je prispeval nekaj svojega, da smo upravičili ime pokala – Dobri sosedje.

Aktiven zaključek šolskega leta s simultanko Laure Unuk

V maju in juniju so se mladi šahisti iz Velikih Lašč udeležili kar nekaj tekmovanj z močno udeležbo. Šahovski zaključek sezone 2025 / 2026, pa je bil na dan pohoda po Velikolaški kulturni poti, 7.6.2026, ko so mladi šahisti odigrali turnir na prostem na Trubarjevi domačiji, obiskala pa jih je tudi najboljša slovenska šahistka Laura Unuk.

DAVID STEVANIČ FOTO: ARHIV KLUBA

Adama, katerega rejting po tem turnirju znaša 2022. Peter z 1961 točkami ni daleč zadaj. Med poletnimi počitnicami bodo tako lahko ob pravilni pripravi ter nastopih na raznih mednarodnih tekmovanjih v tujini in Sloveniji že v igri za osvajanje šahovskih nazivov.

Šahovski vrhunec pa je bil zagotovo turnir in simultanka na dan pohoda po Velikolaški kulturni poti v nedeljo 07.06. Prve izvedbe turnirja se je udeležilo kar 26 šahistov iz Velikih Lašč in okolice. Prvi dve mesti sta odšli v roke domačinoma Adamu Mihiču in Andreju Janši, tretji pa je bil Ribničan Jure Hlebec. Še več oči je po zaključku turnirja pritegnil obisk Laure Unuk, najboljše slovenske šahistke vseh časov. Z mladimi šahovskimi upi je naredila nekaj fotografij in podala nas-

vete za nadaljnjo šahovsko pot. Odigrala je tudi simultanko na 15 ploščah, ki je privabila ogromno gledalcev. Na koncu je kljub težki borbi na določenih šahovnicah vse partije suvereno zaključila z zmago. Ta obisk se bo mladim šahistom in šahistkam prav gotovo vtisnil v spomin in jim dal zagona za naprej.

Vse kaže, da se šah v Velikih Laščah vse bolj razvija. Poleg poznanih imen, ki se že redno udeležujejo zelo močnih šahovskih tekmovanj, v ozadju pridno dela in se razvija tudi nova generacija šahistov. V OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče namreč že 2. leto deluje šahovska šola, kjer se pripravljajo novi talenti. Posebne zahvale gredo tudi vodstvu osnovne šole, ki izkazuje pripravljenost za sodelovanje in za razvoj šaha.

Začelo se je med prvomajskimi prazniki, ko se je 3. maja zaključil močen mednarodni turnir Ljubljana chess festival, na katerem je odlično nastopil Bor Žužek. Izmed 107 tekmovalcev je zaključil na 32. mestu in si priboril skoraj 50 novih rejtingških točk v počasnem šahu.

Ob koncu meseca med 22. in 24. majem je tako kot lani v Radencih potekala kadetska liga do 16 let. Zopet so pod okriljem Šahovskega društva Kočevje v 1. ekipi nastopili: Bor Žužek, Adam Mihič in Peter Mihič. Čeprav so zmagali 4 partije od 5 kol to ni bilo dovolj za uvrstitev na stopničke, na koncu so pristali na 4. mestu. Poraz so doživeli le v zadnjem kolu proti zmagovalni ekipi ŠK Tajfun Ljubljana. Lansko leto so se z enakim izkupičkom prebili v sam vrh, kar kaže na precejšnjo nestabilnost 5 krožnih tekmovanj pri katerih na koncu velikokrat odloči tudi sreča. Vsekakor pa je bil za fante to pomemben turnir, še posebej za Bora, ki je prestopil mejo 2100 točk in

Presenetilo nas je novo življenje

ZDENKA ZABUKOVEC FOTO: ZDENKA ZABUKOVEC

V soboto, 9. maja, smo se članice in člani Društva za ohranjanje dediščine udeležili strokovne ekskurzije na Gorenjsko.

Kmetija in sirarna

Najprej smo se ustavili na sodobno vodeni kmetiji in v sirarni Pustotnik v Gorenji vasi, kjer nas je sprejela prijazna domača hči Katarina Brence, ki je študirala turizem in skrbi za administracijo. Najprej smo izvedeli nekaj podatkov iz zgodovine družine. Njena mama je bila Madžarka, ki se je kot zaljubljeno dekle preselila na kmete. Ko so pred 35 leti ugotovili, da bodo težko preživel le s kmetijo, je za pol leta odpotovala v Švico na šolanje za planšarsko sirarko. Po skromnih začetkih so kmetijo in sirarno ves čas dograjevali in modernizirali. Poleg staršev na kmetiji in v sirarni delajo še trije od štirih otrok ter bratova žena, pri čemer je vsak odgovoren za svoje področje. Sodelujejo še s petimi kmetijami in zaposlujejo 20 ljudi. Na dan od okoli 60 molznic dobijo od 1.200 do 1.400 litrov mleka.

Podrobno nam je razložila in razkazala sistem dela na kmetiji in v sirarni s petimi zorilnicami. Krmilni robot kravam v odprtem hlevu s terasami s pomočjo videonadzora sproti dodaja svežo hrano. Hlev čistijo krmilni roboti, tudi molža je robotska, čipirane krave si njen čas poljubno izbirajo, njihovo mleko je sproti

preverjeno, za boljše počutje imajo posebne praskalnike. Tudi s spremljanjem genetike skrbijo, da je čreda čim boljša in zdrava. Načrtujejo še dodatne posodobitve, zanimiva rešitev je spuščanje gnojevke neposredno v zemljo z vbodnimi noži. Moram poudariti, da na celotni kmetiji sploh ni bilo tipičnega smrada.

»Porodnišnica« in novo življenje

Za krave imajo t. i. porodnišnico z izhodom na pašnik. Po telitvi po nekaj dneh teličke dajo v t. i. igluje, krave pa ročno molzejo, ker imajo preveč mleka za enega mladička. Samičke obdržijo in jih za nekaj sezon dajo v vzrejo na drugo

hribovsko kmetijo do prve osemenitve, potem ostanejo doma. Samčke prodajo za meso.

Vse mleko obdržijo za pridelavo sira, 75 % ga prodajo sami. Tudi sirarna je vrhunsko opremljena; lani so pridelali 35 ton različnega sira, v ponudbi imajo še skuto, jogurt, maslo in drugo, vse brez škodljivih dodatkov. Njihove proizvode lahko kupimo tudi v zunanjem avtomatu, v lično opremljeni trgovini pa prodajajo še izdelke drugih okoliških pridelovalcev – moko, testenine, kašo, med, marmelado, piškote idr.

Pripravili so nam degustacijo različnih vrst sira, ki ga izdelujejo (tudi kozjega in ovčjega, za katerega mleko odkupujejo) – od mladega do sira pustotnika, ki zori 1,5 leta. Poskusili smo nekaj namazov in suhih mesnin, v ponudbi je bil še domač jabolčni sok.

Prav v času, ko smo uživali v okusni malici, nam je naš voznik prišel povedat, da bo ena krava vsak čas skotila. Ob našem prihodu do »porodnišnice« se je to že zgodilo in ganjeni smo jo lahko opazovali, kako je pridno umivala teličko.

Tragika v Tavčarjevi družini

V imenu Zavoda Poljanska dolina, upravljavca dvorca Visoko, ki je zdaj v lasti Občine Gorenja vas – Poljane, nas je tam sprejela vodnica Ivanka. Predstavila je glavne podatke iz zgodovine dvorca in njegovih lastnikov. Veliko pozornosti je namenila družini Kalan, navedla je še nekaj podatkov o nekdanjem gospodarstvu tam-

kajšnjih krajev. O dvorcu in Ivanu Tavčarju smo si lahko ogledali veliko slikovnega gradiva ter nekaj odlomkov iz Cvetja v jeseni.

Kar 800 let so bili lastniki dvorca freisinški škofje, poleg drugih je bila približno 250 let lastnica družina Kalan, leta 1893 pa ga je kupil pisatelj Ivan Tavčar. Vodnica nam je osvežila spomin na pomembne prelomnice v Tavčarjevem življenju. Poročen je bil z bogato dedinjo, 17 let mlajšo Franjo Košenini, ki je bila osrednja oseba ženskih gibanj. Bila je članica številnih narodnih, kulturnih in dobrodelnih društev, kot edina ženska pa je pred drugo svetovno vojno pridobila tudi naziv častne meščanke Ljubljane.

Sprehodili smo se po prostorih dvorca, ki so na ogled obiskovalcem – od stare kuhinje, v kateri so ob posameznih praznikih vedno kuhali določeno kosilo, do sedanje poročne dvorane, poimenovane po Tavčarjevi ženi Franji. Izvedeli smo, da so po nesrečnem umoru in samomoru z orožjem dveh Tavčarjevih vnukov (Ivan Tavčar je bil takrat že pokojni, z ženo sta imela pet otrok) dediči leta 1962 posestvo prodali Občini Škofja Loka. Od leta 1966 je bil lastnik rejec konj Marko Šinkovec, ki je prenovil stanovanjski objekt, napeljal vodovod in hlev preuredil v konjušnico, leta 1985 pa je spet postala lastnica loška občina, ki je do leta 1995 obnovila gospodarsko poslopje. Z razdelitvijo te občine na štiri manjše je Občini Gorenja Vas - Poljane leta 2009 uspelo pridobiti 100-odstotni lastniški delež. Leta 2012 so prenovili prvi razstveni prostor, leta 2016 pa še glavno poslopje in grobnico; dela sta sofinancirali Tavčarjevi potomki Metka in Ruda Zorc. V naslednjih letih so obnovitvena in restavratorska dela nadaljevali z občinskimi in državnimi sredstvi.

Krampi v avtomobilih

Zadnji ogled je bil namenjen podzemni slemenski utrdbi Rupnikove linije. V imenu Zavoda Poljanska dolina in Občine Gorenja vas – Poljane nas je pozdravil simpatični vodnik. Za začetek nam je kot zanimivost povedal, da dva zvonika v cerkvi sv. Ahaca na Malem Ločniku izvirata iz Leskovca v Poljanski dolini in da je »pri nas« nanju že pritrkaval.

Rupnikova linija je sistem utrdb, ki jih je v tridesetih letih 20. stoletja na ozemlju zahodne Slovenije za obrambo pred Italijo začela graditi Kraljevina Jugoslavija. Ime je dobila po generalu jugoslovanske kraljeve vojske Leonu Rupniku. Gradnja je bila zelo obsežna, saj je do leta 1939 utrdbo gradilo kar 40.000 ljudi, revnemu prebivalstvu okoliških krajev pa je prinesla tudi veliko možnosti za zaslužek. Ob nemškem napadu na Poljsko 1. septembra 1939 je gradnjo prevzela vojska – kar 20.000 vojakov. Po načrtih naj bi gradnjo končali leta 1947. Zaradi pomanj-

kanja finančnih sredstev, začetka 2. svetovne vojne in potrebe po utrditvi preostalih meja kraljevine so bili načrti leta 1940 močno skrčeni. Gradnjo velikih podzemnih utrdb so prekinili, osredotočili so se na manjše bunkerje in utrdbe, zato večina ni bila dokončana. Na začetku 2. svetovne vojne so bili mnogi objekti že zapuščeni. Po napadu so jih Italijani veliko tudi uničili in tako utrdbe na celotni liniji nikoli niso služile svojemu namenu. Nekatere so kljub temu ostale bolj ali manj nedotaknjene in jih je možno videti še danes. Po drugi svetovni vojni so bile utrdbe pozabljene, čeprav je nekatere začela uporabljati JLA. Širša javnost je zanje izvedela šele pred desetletjem. Danes je največ ostankov vidnih na Blegošu, Poreznu, Ratitovcu in prav na Golem vrhu v Poljanski dolini.

Ogledali smo si lahko načrte za obsežno in zahtevno gradnjo, drugo slikovno gradivo in mnogo izvirnih eksponatov, ki so ostali od takrat. Utrdba je sestavljena iz dveh nadzemnih bunkerjev ter galerij 25 metrov pod površjem. Glavna galerija je dolga 200 metrov, ob njej pa je razvejan sistem manjših galerij in dvoran, ki so bile predvidene za vojašnico z bolnišnico, skladišča idr.

Vodnik je omenil dva znana Slovence, ki izvirata iz Žirov – esejista in filozofa Miha Nagliča ter novinarko in pisateljico Mileno Miklavčič. O neslogi Poljancev in Žirovcev pa kroži »kruta« anekdota. Vsak pravi Poljanec v prtljažniku avtomobila vozi kramp. Če na cesti opazi avto v težavah, ki nakazuje, da je voznik Žirovec, nesrečniku ne bo pomagal, ampak bo vzel kramp in ga po možnosti še potolkel. Tako na vprašanje, ali so Žirovci Poljanci, odgovarjajo, da vse pove kramp.

Za konec smo se ustavili na kosilu v gostilni Na Vidmu v Poljanah, proti večeru pa smo se polni vtisov z zanimive ekskurzije vrnili na Gradež.

NAJEM AVTODOMA
✉ info@wanderwheelsnajemi.si
🌐 www.wanderwheelsnajemi.si
☎ 041 675 810
📍 Dobropolje

Občinsko prvenstvo v namiznem tenisu in občinsko prvenstvo dvojic v badmintonu

NIKO SAMSA FOTO: NIKO SAMSA

Po zaključku redne vadbe v šolskem letu 2025/2026 je Telesno vzgojno društvo Partizan Velike Lašče 28. maja 2026 organiziralo in izvedlo občinsko prvenstvo v namiznem tenisu. Tako ženske kot moški so tekmovali v skupni kategoriji.

Rezultati ženske:

- 1. mesto Alenka Zidar Zupan
- 2. mesto Ela Gale
- 3. mesto Tatjana Janko

Rezultati moški:

- 1. mesto Žiga Oblak
- 2. mesto Luka Zorko
- 3. mesto Niko Samsa
- 3. mesto Sebastjan Zidar

Občinsko prvenstvo dvojic v badmintonu je bilo 19. maja 2026. Tekmovali so v eni kategoriji. Tekmovalci niso poljubno izbrali sotekmovalca, ampak je bil par določen z žrebom. Najuspešnejši so bili:

1. mesto

Marko Koprivec
Franci Modic

2. mesto

Janez Jambrošič
Andrej Kastelic

3. mesto

Sebastjan Marolt
David Zakrajšek

Medobčinsko tekmovanje v namiznem tenisu

NIKO SAMSA FOTO: NIKO SAMSA

V soboto, 16. maja 2026, se je v Športni dvorani Velike Lašče srečalo deset ekip namiznega tenisa. TVD Partizan Velike Lašče je organiziralo in izvedlo medobčinsko tekmovanje po corbillonovem načinu. Najuspešnejše ekipe so bile:

- 1. mesto Krka 2
- 2. mesto TVD Partizan Velike Lašče
- 3. mesto Krka 1

6. Velikolaško-dobrepoljski pohod po Brodnikovi poti

KRISTJAN DVOŘÁK DRAŠLER, JZTK FOTO: ARHIV JZTK

Člani Turističnega društva Dobropolje so v sodelovanju s Planinskim društvom Velike Lašče in Javnim zavodom Trubarjevi kraji uspešno izvedli že 6. Velikolaško-dobrepoljski pohod po Brodnikovi poti.

Pohod je bil sprva načrtovan za soboto, 16. maja, vendar so ga zaradi neugodnih vremenskih razmer prestavili na 23. maj.

Gre za pohod po stopinjah Janeza Brodnika, rojenega leta 1813 v Ponikvah. S svojo vztrajnostjo, delavnostjo in neomajno voljo je pomembno zaznamoval domače okolje ter prispeval k razvoju kraja. Pot pohodnike vodi mimo številnih kulturnih in zgodovinskih znamenitosti velikolaško-dobrepoljskega območja ter jih seznaja z zanimivostmi iz Brodnikovega življenja.

Pohoda se je udeležila velika skupina pohodnikov, ki so polni zagona premagali približno 11 kilometrov dolgo pot.

Tudi letos se je zopet izkazalo, da so povezovanje društev, spoštovanje lokalne dediščine in ljubezen do gibanja v naravi pomemben del življenja.

GOZD za vse

TINA ŠTEBE

V Društvu za sonaravno življenje, podružnica Turjak smo se jeseni 2024 skupaj s partnerjem TREND VRTOVI iz Kočevja uspešno prijaviли na javni poziv za izbor projektov za uresničevanje ukrepov Strategije lokalnega razvoja LAS Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe (2021–2027) in tako uspeli zagotoviti sofinanciranje projekta Gradimo Okolje, Zdravo za vse, krajše GOZD za vse, iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v višini dobrih 7.300 eur. V sklopu projekta bomo uredili gozdni vrt, znotraj katerega bomo na učnem poligonu izvajali delavnice sonaravnih in trajnostnih metod samooskrbe, ki temeljijo na krepitvi biotske raznovrstnosti za zdravje vrta in pridelkov (permakultura, biodinamika, bioremediacija degradiranih okolij, krožna uporaba virov in druge sonaravne metode), ter delavnice različnih oblik gozdnega velnesa za krepitev našega zdravja. Vabljeni na naše dogodke, o katerih vas bomo sproti obveščali.

VELIKOLAŠKA TRŽNICA

Na trgu pred Levstikovim domom vsako drugo soboto.

4., 18. julij, 1., 15. in 29. avgust ter 12. september med 8. in 11. uro

Če bi še kdo želel prodajati na velikolaški tržnici, naj stopi v stik z nami www.velikolaska.si, 040 505 960

Člani našega društva se radi udeležujejo izletov, na katerih spoznavajo lepote naše majhne dežele in ugotavljajo, koliko pomembnih ljudi z različnih področij nam je skozi zgodovino dala. Večkrat za krajša potovanja uporabimo reden avtobusni ali železniški prevoz. Takrat spoznavamo muzeje in galerije ter središča posameznih mest, kamor se v lastni režiji verjetno ne bi odpravili. Vedno izvemo kaj zanimivega in novega. Nič zato, če veliko tudi pozabimo. Ostanemo posamezni vtisi, in če se ponovno odpravimo v isti kraj, zopet vidimo in doživimo kaj novega. Radi se družimo in se imamo lepo.

JOŽICA MAVSAR NOSAN FOTO: ARHIV DU

Dnevno varstveni center Karlovica

Vabilu Občine na aktivnost in druženje s starejšimi v dnevno varstvenem centru za starejše Karlovica, ki je potekalo 6. maja 2026 med 10. in 11.30, smo se odzvali tudi člani Društva upokojencev Velike Lašče (Ela Gale, Danica Levstek, Zdenka Cestnik, Joško Levstek in Andreja Pavšič). Ob našem prihodu je bilo na Karlovičici že zbranih 7 oskrbovancev (vsi stari čez 80 let) iz Doma starejših občanov Grosuplje (v nadaljevanju: DSO Grosuplje). Spremljala jih je gospa Maja s harmoniko, ki je prav tako zaposlena v DSO Grosuplje. Kmalu zatem so se nam pridružile še naše občanke: ga.

Vera Gorjup iz Roba (96 let), ga. Majda Peterlin iz Dolščakov (91 let), go. Marijo Vesel iz Velike Slevice (86 let) pa sta na druženje pripeljala hči Marija Zadnik (tudi članica DU Velike Lašče) in sin. Za pogostitev je poskrbela ga. Klara Varga, za kulturni program, dobro voljo in prijetno vzdušje pa vzgojiteljici in otroci iz Vrtca Sončni Žarek, enota Karlovica. Ob spremljavi harmonike so nam zapeli in zaplesali. Petju in plesu so se pridružili tudi nekateri starostniki. Po končanem programu so se otroci in starostniki predstavili s svojimi imeni. Oskrbovanci DSO Grosuplje so nam povedali, da se v domu ukvarjajo z različnimi dejavnostmi kot so petje, razni pogovori, izleti, urejanje visokih gred in sajenje rož.

Največ pozornosti posvečajo telovadbi, saj z njo ohranjajo mišično moč. Gospo Majo je zanimalo, kako bi otroci opisali in predstavili Karlovico. Povedali so, da je lepa, da so pa pri nas tudi medvedi, zato se raje zadržujejo za ograjo na vrtčevskem igrišču. Ga. Vera Gorjup nam je povedala, kako je bilo nekoč na Karlovičici, ko je imela v hlevih Kmetijska zadruška bike in je en bik pobegnil. Ta pobegli bik se je nato spopadel z avtobusom, ki je ravno takrat pripeljal. Vsi prisotni, posebej pa otroci, smo pogovorom z veseljem prisluhnili. Oskrbovanci DSO Grosuplje so nas povabili na obisk doma in njihovega dnevnega centra.

Sledila sta slovo in obljuba, da se kmalu spet srečamo.

Drugo medgeneracijsko srečanje v dnevnem varstvu Karlovica

ANDREJA PAVŠIČ FAJDIGA FOTO: ARHIV DU

Organizirano je bilo že drugo srečanje v dnevnem varstvu Karlovica. Tokrat so v izvedbi DSO Grosuplje pripravili tečaj peke kvašenih rogljičkov. Prisostvovala so dve varovanki DSO Grosuplje in 4 starejše gospe iz naše občine. Prisostvovala smo tudi 4 članice DU. Seveda so prišli še otroci iz vrtca Sončni žarek, enota Karlovica. Vsi smo se z veliko vnemo lotili priprave rogljičkov, ki smo jih nadevali z različnimi nadevi: z marmelado, salamo ali sirom. Prostor je zadušal po pečenih rogljičkih, ki smo jih vsi z veseljem poskusili. Tako se je zaključilo še eno prijetno srečanje. Lepo vabimo na podobna srečanja tudi ostale starejše, kjer se bomo z njimi družili tudi člani DU Velike Lašče ob različnih dejavnostih, da si popestrijo kakšno dopoldne.

Muzej krščanstva v Stični

V Nikovi organizaciji smo tokrat obiskali Muzej krščanstva v Stični. Samostan iz leta 1132 je edini še delujoči cistercijski samostan na Slovenskem. Spada med največje kulturne, sakralne in arhitekturne spomenike pri nas. Osrednji prostor stiškega samostana tvori križni hodnik, ki velja za enega najlepših gotskih hodnikov na Slovenskem. V samostanu danes živi še 13 menihov.

Muzej deluje v prostorih stare prelature. Stalna razstava obiskovalca seznani z začetki krščanstva na naših tleh v 3. stoletju in ga popelje skozi 1700 let staro zgodovino do leta 2000. Najnovejša stalna razstava odkriva čarobni svet srednjeveških rokopisov in njihovih ustvarjalcev.

Razstava različnih pripomočkov, ki so jih uporabljali v meniških delavnicah – čevljarstvo, kmetijstvo, zeliščarstvo in drugo – kaže na samooskrbo samostana. Poseben prostor je namenjen patru Simonu Ašiču, znanemu zeliščarju, in slikarskim delom patra Gabrijela Humeka.

Izlet v rudarsko mesto Idrija in muzej Ivana Cankarja Vrhnika

JELKA DANICA LEVSTEK FOTO: ARHIV DU

V maju smo se z Edijem Zgoncem podali v Idrijo, staro rudarsko mesto. Mesto in okolica ponujata veliko zanimivosti. Ob prihodu v mesto nas je na griču pozdravila cerkev sv. Antona s kalvarijo. Preko visečega mostu smo prispeli v mestni park in si ogledali največje še ohranjeno leseno kolo v Evropi – kamšt. To je črpalka, ki je črpala vodo iz rudnika živega srebra. Premer kolesa je 13,6 metra. Vodna črpalka na vodni pogon je v 1 minuti iz globine 283 metrov dvignila 300 litrov vode. Kamšt je postavljen ob Jožefovem jašku iz leta 1790 in je deloval 150 let. Delovanje take črpalke, ki ni bila edina, sta nadzorovala 2 kumstajgarja. Skrbela sta za mazanje vrtečih in gibljivih delov. Služba je bila dobro plačana, vendar sta morala biti vedno na voljo, če je prišlo v rudniku do kakšne nesreče.

Sprehodili smo se po starem mestnem jedru mimo vhoda v Antonijev rov in mestne hiše ter se povzpeli na grad Gewerenegg. Med letoma 1522 in 1533 so ga zgradili lastniki za potrebe rudnika. Na gradu nikoli ni prebivala

plemiška družina. V njem so bili skladišče živega srebra in hrane, saj pozimi dostop do Idrije ni bil mogoč, pa tudi zapori in upravni prostori rudnika. Grad je lepo obnovljen in v njem se danes nahajajo Mestni muzej ter prostori glasbene šole. Ogledali smo si razstavo o idrijski čipki in dediščini živega srebra. Potežkali smo lahko 10 kg težko rudo, ki vsebuje okoli 80 % živega srebra.

Okrepčali smo se z idrijskimi žlikrofi in njihovo tipično juho.

Seveda smo se ustavili tudi pri Divjem jezeru, ki je največji kraški izvir v Sloveniji. Globoko je 164 m, dolgo 60 m in široko 30 m. Ob njem raste veliko redkih rastlin – teveje, kranjski jeglič in druge. Iz jezera teče 55 m dolga reka Jezernica.

Naša končna postaja je bila Vrhnika. Tam nas je pričakal »Ivan Cankar« v svoji tipični opravi in nas popeljal po starem delu kraja ter seveda v hišo na Klancu. Ivan Cankar se je rodil leta 1876 kot osmi od dvanajstih otrok v obrtniško-proletarski družini trškega krojača. Po maturi je na Dunaju študiral tehniko, vendar se je kmalu prepisal na slavistiko. Po odhodu z Dunaja je živel v Sarajevu, pozneje pa se je dokončno vrnil v Ljubljano, kjer je po daljši bolezni tudi umrl. Bil je slovenski pisatelj, pesnik, esejist in politik.

Maj in junij v Robu – ustvarjalnost, sodelovanje in nova doživetja

IRENA KASTELIC FOTO: ARHIV DRUŠTVA

Robarske Čajanke smo tudi letos poskrbele, da je bilo v središču Roba živahno in ustvarjalno. Na Vagi smo mihodolcem predstavile svoje številne prostočasne dejavnosti, ki bogatijo naš vsakdan in ohranjajo tradicijo našega kraja. Obiskovalci so si lahko ogledali material za pletenje košar, že izdelane košare in peharje, pripomočke za izdelavo zobotrebcev ter ročno izdelane zobotrebnice – pri nas jim rečemo kar klinčki. Predstavile smo tudi pletene in kvačkane izdelke iz volne, klekljane mojstrovine, ročno štrikane prtičke in še marsikaj, kar nastaja izpod naših rok.

V začetku maja je bila naša fara še posebej praznična, saj smo obhajali prvo sveto obhajilo treh deklic. Ker je to pomemben dogodek za celoten kraj, smo se odločile, da prispevamo svoj del k prazničnemu vzdušju. Spletle smo vence za okrasitev mlajev pred cerkvijo ter okrasitev cerkvenega vhoda, kar je prostoru dalo še posebej slovesen in toplec pečat.

Začetek junija pa je bil namenjen spoznavanju narave in druženju. V lastni organizaciji smo se odpravile v park Zeleni gaj v idilični hribovski vasi Mamolj nad Litijo. Lastnik parka, Miha Kos, nas je v dobrih dveh urah popeljal skozi izjemen svet rastlin – v parku raste okoli 2000 različnih vrst, predvsem dreves z vseh koncev sveta. Obču-

dovale smo redke in endemične rastline, harmonijo med floro in favno ter sobivanje rastlin z živalmi v ribnikih in zelenih oazah. Navdušile so nas skrbno zasnovane naravne ureditve, ki ponujajo zavetje žuželkam, pticam in malim živalim. Sprehod po parku je bil pravo doživetje barv, oblik in vonjav, hkrati pa priložnost, da smo izvedele veliko novega.

Čeprav smo starejše gospe, nas radovednost in želja po učenju še vedno vodita naprej. Rade spoznavamo nove kraje, se učimo novih veščin in si širimo obzorja. Prav to nas povezuje in daje našemu druženju poseben čar.

FRIZERSKI SALON
LUM
KJER SE SREČATA
LEPOTA IN UMETNOST

Frizerski salon LUM

TURJAK 17, 1311 TURJAK

DELOVNIK PO DOGOVORU
ZA NAROČANJE POKLIČITE NA
TEL.: +386 41 327 751

MOŽNOST TUDI FRIZERANJA NA DOMU

E-MAIL.: FRIZERSKI.SALON.LUM1@GMAIL.COM

INSTAGRAM.: @FRIZERSKISALONLUM

NASTJA HORVAT S.P.

Blagoslov traktorjev pri Sv. Gregorju

MILAN GLAVONJIĆ FOTO: MILAN GLAVONJIĆ

V organizaciji Strojnega krožka Urban, ki j letos praznuje 30 let delovanja je prvo nedeljo v maju na igrišču pod župnijsko cerkvijo pri Svetem Gregorju potekal 14. blagoslov traktorjev in traktoristov.

Obred je namenjen prošnji svetega Izidorja, zavetnika traktoristov oz. poljedelcev in kmetov, za zaščito in varnost pri delu. Stroji različnih kategorij po velikosti, moči in letniku, nekaj unimogov in druge kmetijske mehanizacije, med njimi tudi visoko tehnološki stroji z GPS-om, avtomatiko in pametnimi sistemi za natančno kmetovanje, spravilo lesa iz gozda in celo gradbeništvo, je proti najvišji točki naselja brnelo v strnjeni koloni iz Ribniške doline čez Ortnek, iz sosednjih Velikih Lašč pa je hrumenje številčnejše družčine z državnimi zastavami na kabinah nase opozarjalo že od Velike Slevice navzgor. Našteli so jih 200, kar je največ doslej. Ko so ugasnili motorje in sestopili na asfaltno podla-

go, jih je v takte popoldanskega druženja popeljala folklorna skupina Grmada iz bližnjih Velikih Poljan. Nekdanji predsednik strojnega krožka Urban Milan Kaplan in tudi plesalec v Grmadi je bil navdušen nad mehanizacijo, ki je od vsepovsod priromala na Slemenca. »Brez nas kmetov ne bi bilo niti države. To je menda vsakomur jasno. Drugo je vprašanje, koliko smo spoštovani, da ne rečem še kaj,« je prisotnim dejal Kaplan, ki pravi, da pred začetkom kmetijske sezone preprosto

potrebujemo žegen od zgoraj. Žeganje »traktorskega voznega parka« si je omislil domači župnik pri svetem Gregorju Andrej Mulej, tudi član stojnega krožka Urban, povrh pa še gasilec. Je verjetno eden redkih župnikov, ki ima tudi sam traktor. »V zadnjem letu ali dveh sem si omislil celo starodobnika, traktor Fendt z letnico mojega rojstva, 1962. Za delo uporabljam manjši traktor Kubota, brez katerega si danes težko predstavljam vsakdan,« je ponosno povedal. Strojniki že vrsto let vodenje krožka zaupajo Matjažu Stritarju, ki je bil prav tako hvaležen traktoristom »vseh prostornin«, da so se udeležili blagoslova, ki je bil hkrati priložnost za množično druženje, izmenjavo izkušenj in pogovore o opravih bodisi na zemlji bodisi v gozdu. »Nekajkrat na leto se podružimo tudi na izletih. V načrtu imamo obisk kakšne tovarne traktorjev v tujini. Pred tem pa organiziramo še mini izlet s traktorji, s t. i. letno kuhinjo na prikolicah, ko se približno dvajset mož odpravi na nekoliko daljši krog po domačih krajih,« je dejal Matjaž, ki dodaja, da se je članstvo krožka ustalilo med 80 in 90 člani. Pred blagoslovom je prisotne Marjan Dolenshek s Kmetijsko-gozdarskega zavoda Ljubljana, ki je med drugim svetovalec za kmetijsko tehniko in tajnik zvez strojnih krožkov Slovenije, nagovoril o uporabi oz. neuporabi varnostnih pasov v traktorjih. »Pas življenje rešuje tudi traktoristom,« jih je spomnil.

Živeti je lepo!
Oratorij 2026

Dragi otroci, lepo vabljeni na
Oratorij v Velike Lašče,
ki bo potekal od 24. 8. do
28. 8. 2026 od 9.00 do 16.00

V zgodbi spoznamo petletno siroto Heidi, za katero skrbi njena teta Deta. Ko ta dobi novo službo, se vrne v rodno Vasico, da bi jo predala njenemu dedku, ki živi na planini kot samotar. Sprva je do Heidi zadržan, vendar njena prijaznost in veselje do narave omilita njegovo srce. Deklica se v koči takoj udomači in spoprijatelji s kozami ter pastirjem Petrom in njegovo slepo babico. Skupaj uživajo v preprostem življenju v gorah. Toda življenje ni tako enostavno in preprosto. Kako se zgodba nadaljuje, boste izvedeli na oratoriju.

Prijave na oratorij do 10. avgusta – oratorijvelikelasce@gmail.com ali v župnišču. Prijavnica bo na voljo na spletnem mestu Župnije Velike Lašče

Zahvala gasilcem PGD Turjak

MATEJA MAVEC FOTO: ARHIV PGD TURJAK

Iskreno se zahvaljujem gasilcem Prostovoljnega gasilskega društva Turjak in Jamarski reševalni službi (JRS RC Ljubljana) za njihovo strokovnost, požrtvovalnost, potrpežljivost, pogum in tehnično vrhunsko izpeljano intervencijo pri reševanju mojega kučka Montyja dne 31. 5. 2026, ki je nesrečno padel v približno 25 metrov globoko brezno Krnica – Turjak. Intervencija je bila izjemno zahtevna, saj je bil dostop do Montyja blokiran z ozkimi meandri in nevarnimi trhlili hlodi, ki jih je bilo treba najprej odstraniti. Reševalci so morali v jami z macolo, dletom in sekiro polne tri ure neutrudno širiti skalno ožino, da so sploh dosegli prestrašenega kučka. Ta dogodek je dokaz, da za vas, srčne ljudi, nobeno življenje ni nepomembno. Hvala vam za vsako minuto truda, za vaš pogum in neizmerno veliko srce.

PGD TURJAK Valbi na
GASILSKO
Veselicico
Z ANSAMBLOM
TOMAŽA ROTA OD
20:00
&
DJ RUDI SIEGER **29. AVGUST**

OTROŠKI GASILSKI
Festival OD
17:00

BOGAT SREČELOV
NAPIHLJIVA IGRALA
USTVARJALNE DELAVNICE
POSILKAVA OBRAZA
PRVI POSREDOVALCI
OGLED VOZIL

Mreža življenja

TINA ŠTEBE FOTO: FREEPIK

Naj vas kar takoj vprašam: na kaj pomislite, ko slišite izraz biotska raznovrstnost?

Na metulja na Barju, neko oddaljeno znanstveno idejo ali na kaj vam bližnjega? Morda na čebelo na vaših cvetlicah, kačjega pastirja, ki lovi komarja, ali rastline, ki se med seboj pogovarjajo preko podzemnega interneta, ki ga preko svojih korenin tvorijo z nam nevidnimi glivami pod zemljo?

Danes vemo, da biotska raznovrstnost ni zgolj raznolikost življenja na Zemlji, temveč naravno ravnovesje številnih različnih organizmov, ki zagotavljajo zdrava življenjska okolja in njihovo stabilno delovanje. Zaradi človekovega vpliva na Zemljo se soočamo s krizo biotske raznovrstnosti in s tem povezanimi negativnimi spremembami našega okolja. Vse bolj spoznavamo, kako tesno smo organizmi povezani med seboj v t. i. mreže življenja in včasih kar usodno soodvisni. Bolj ko to spoznavamo, bolj ohranjanje biotske raznovrstnosti prepoznavamo kot eno glavnih vrednot.

Slovenci imamo srečo, saj smo uspeli ohraniti visoko stopnjo biotske raznovrstnosti oziroma biodiverzitete, kar nam zavidajo številni zahodni narodi. Posebnost biotske raznovrstnosti v Sloveniji se kaže v sorazmerno velikem številu rastlinskih in živalskih vrst ter različnih ekosistemov na majhni površini. Evidentiranih je bilo okoli 22.000 vrst, ki naj bi živele na tem območju, ocenjeno število vrst pa se giblje med 50.000 in 120.000. Brazilija, ki je 420-krat večja od Slovenije in je po številu višjih rastlin s 55.000 znanimi vrstami najbogatejša država na svetu, ima »le« 18-krat več vrst kot Slovenija s 3.100 vrstami.

Ste vedeli, da je v Sloveniji ohranjanje biotske raznovrstnosti vključeno v Ustavo? Tako pomembna je za človeka, druga bitja, naše gospodarstvo in blagostanje. Pri tem je ključna skrb za naša tla. Tla so naravni sistemi, ki podpirajo obstoj življenja na tem planetu – od ptic in čebel zgoraj do črvov in gliv spodaj. V Društvu za sonaravno življenje želimo širiti znanje in izkušnje o tem, kako lahko z bolj ali manj preprostimi spremembami naših navad zaživimo bolj povezani z naravo in njenimi procesi ter jo s tem tudi ščitimo in negujemo tako kot ona nas. Poseben poudarek že od vsega dajemo zdravju tal. Kaj to sploh je in kako ga lahko izboljšamo?

Z novimi prenovami še bližje kupcem in lokalnemu okolju

KZ VELIKE LAŠČE FOTO: JAKOB INDIHAR

V Kmetijski zadrugi Velike Lašče smo po prenovah naših trgovin v Velikih Laščah, na Turjaku, v Loškem Potoku in Novi vasi zadovoljni z odzivom kupcev. Posodobitve niso prinesle le sodobnejše podobe prodajnih prostorov, temveč tudi okrepljeno vlogo trgovin pri vsakodnevni oskrbi domačega okolja.

Prenovljene trgovine smo zasnovali pregledneje in funkcionalneje, z novo opremo ter poudarkom na kakovostni ponudbi iz lokalnega okolja. Še naprej ostajamo tesno povezani z domačimi pridelovalci in rejci, katerih izdelki imajo v naših trgovinah pomembno mesto.

Največjo spremembo smo izvedli v trgovini v Velikih Laščah, kjer smo tekstilni in galanterijski oddelek preselili v zgornje nadstropje, celoten objekt pa povezali v sodobno urejeno trgovino Spar partner. S tem smo kupcem omogočili bolj pregledno nakupovalno izkušnjo, hitrejšo

orientacijo med policami ter širšo izbiro izdelkov po dostopnih cenah, dopolnjeno z rednimi akcijskimi ponudbami.

Pomemben del naše ponudbe ostaja lokalno pridelano in predelano meso. Sodelujemo z domačimi rejci iz okoliških krajev, kupcem pa ponujamo tudi izdelke pod blagovno znamko Velikolaške mesnine, ki nastajajo v lastni predelavi. Poleg mesnih izdelkov v naših trgovinah ponujamo še mlečne izdelke, moko, kruh in pekovsko pecivo, sadje, zelenjavo ter druge izdelke lokalnih ponudnikov.

Kupci so prenovljene trgovine zelo dobro sprejeli. Namen prenov ni bil zgolj

estetska posodobitev prostorov, temveč ustvarjanje prijetnega in sodobnega nakupovalnega okolja, prilagojenega potrebam ljudi v lokalni skupnosti.

Konec aprila smo na novi lokaciji pri pošti ponovno odprli tudi ZTC bar, ki obiskovalcem po nakupih ponuja prostor za druženje ob kavi ali drugi osvežitvi.

V Kmetijski zadrugi Velike Lašče bomo tudi v prihodnje razvijali ponudbo, podpirali lokalne pridelovalce in nadaljevali izboljšave, s katerimi želimo utrditi pomen zadruge v domačem okolju.

Zadruga smo ljudje. Skupaj gradimo lokalno zgodbo.

lokalno, domače, naše
**VELIKO
LAŠKE**
mesnine

www.kzlasce.si

ZA POPOLN
PIKNIK
OKUS, KI ZDRUŽUJE.

Obiščite nas v vseh naših prenovljenih trgovinah: VELIKE LAŠČE, TURJAK, LOŠKI POTOK in NOVA VAS

UREJANJE VRTOV ŠTORMAN
 ENEJ ŠTORMAN S.P.

☎ **040 784 656**

✉ storman.enej@gmail.com 📍 Videm Dobropolje

Sajenje,
 košnja,
 obrezovanje sadnega drevja,
 obrezovanje grmovnic in dreves,
 ...

KNUT
 ŠVEDSKE TOPLOTNE ČRPALKE

**ZRAK – VODA
 TOPLOTNE ČRPALKE**

S SPOŠTOVANJEM DO SPOMINOV.

SPOMIN, KI OSTANE.

IZDELAVA NAGROBNIKOV PO MERI

 KAKOVOST vrhunski materiali	 NATANČNOST do najmanjše podrobnosti	 TRADICIJA že od leta 1965	 OSEBNI PRISTOP svetovanje in izvedba
---	---	---	--

MATEJ ☎ **031 889 757** | ALEŠ ☎ **041 338 163**

SKENIRAJTE
 ZA VEČ
 INSPIRACIJ

📍 Mahovnik 76, 1330 Kočevje | 🌐 www.kamnosestvo-erjavec.si | ✉ info@kamnosestvo-erjavec.si

Nova pridobitev v gozdnem živalskem parku na Orlah

V sklopu projekta LAS - Orle dediščina in doživetja so na Orlah postavili novi krmilnice za damjake, ki ob svoji primarni vlogi bogatita tudi doživetje obiskovalcev.

Krmilnice so izdelane iz smrekovega lesa, damjakom pa bodo nudile senčno zavetje in prostor za hranjenje v gozdnem živalskem parku. V kratkem bodo obiskovalci lahko izkusili tudi nočno opazovanje živali z daljnogledi znamke Hikmicro - temu je namenjeno višje nadstropje krmilnice. V gozdnem živalskem parku trenutno domuje 15 damjakov, njihovo število pa se iz leta v leto povečuje.

Dogodka otvoritve krmilnic se je udeležilo okoli 60 obiskovalcev, med njimi tudi župan občine Škofljica Primož Cimerman in podžupan Bojan Božič. Zapeli so MPeZ Češnje, kratkemu kulturnemu programu in govoru podžupana pa je sledila pogostitev. Velja omeniti tudi, da so krmilnice izdelali v lokalnem podjetju Tesarstvo Mehlin, s katerim Gostilnica Orle sodeluje že vrsto let.

Sofinancira
Evropska unija

I FEEL
SLOVENIA

USTVARJAMO AVTOMATIZIRANO PRIHODNOST!

Iščemo motivirane in odgovorne posameznike
ter zunanje ekipe s področij:

ELEKTROTEHNIKE

MEHATRONIKE

STROJEGRADNJE

PROGRAMIRANJA

ELEKTRO PROJEKTIVE

Postani del mlade razvojne ekipe
v visoko tehnološkem podjetju v Grosuplju.

Prijavi se na: blubit.si/zaposlitev

Blubit

microera

Microera Jože Šilc s.p.
Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16
☎ 051 358 762
✉ info@microera.si
www.microera.si

- paketi NAJ po enotni ceni že od 10,99 €/mesec
 - paketi NEO po enotni ceni že od 32,99 €/mesec
- *več na www.telekom.si

DELOVNI ČAS
PON - PET 8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00
SOBOTA 8.30 - 11.30

TelekomSlovenije

AVTOSERVIS
Rigler
INFO@RIGLER.SI WWW.RIGLER.SI

SERVIS VSEH VRST TER ZNAMK VOZIL
BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO
AVTOMOBILSKA ASISTENCA IN POMOČ NA CESTI
SERVIS IN POLNENJE AVTOKLIME
VULKANIZERSTVO IN AVTOOPTIKA
KLEPARSKA TER LIČARSKA POPRAVILA
PRANJE IN KEMIČNO ČIŠČENJE
MENJAVA AVTOSTEKEL
POGODBENI SERVIS TER CENILNO MESTO
ZA VSE ZAVAROVALNICE

VSE KAR VAŠE VOZILO POTREBUJE

GENERALI
POGODBENI SERVIS

triglav
POGODBENI SERVIS

SAVA
ZAVAROVALNICA
POGODBENI SERVIS

Triglav Asistenca

PODGORICA 19
1312 VIDEM-DOBREPOLJE
041-580-295, 041-990-868

Kdaj poklicati številko 112 in kdaj Zdravstveni dom Ribnica?

ZDRAVSTVENI DOM
DR. JANEZA ORAŽMA
RIBNICA

V Zdravstvenem domu Ribnica opažamo, da občani ob življenjsko ogrožajočih stanjih še vedno pogosto namesto na številko 112 pokličejo splošno telefonsko številko zdravstvenega doma.

112

POKLIČITE VEDNO
OB ŽIVLJENJSKO
OGROŽAJOČIH STANJIH

Zdravstveni dom Ribnica je vključen v mrežo Dispečerske službe zdravstva, kar pomeni, da morate v primeru življenjsko ogrožajočih stanj vedno poklicati številko 112.

Le tako lahko dispečer aktivira najprimernejšo in najbližjo ekipo nujne medicinske pomoči ter po potrebi tudi druge intervencijske službe.

V najnujnejših primerih bo dispečer z vami ostal na telefonski liniji do prihoda ekipe ter vam dajal navodila za pomoč.

Številko 112 pokličite vedno, kadar gre za življenjsko ogrožajoča stanja, ki zahtevajo oskrbo na kraju dogodka, kot so:

zastoj srca ali dihanja

huda alergijska reakcija

nenadna izguba zavesti

epileptični napad

nenadna ohromelost dela telesa

vročinski krči

huda bolečina v prsnem košu

prometne nesreče

dušenje

hude poškodbe in krvavitve

DEŽURNA SLUŽBA
ZDRAVSTVENEGA DOMA
RIBNICA
PRI TEŽAVAH, KI NISO
ŽIVLJENJSKO OGROŽAJOČE

Dežurno službo Zdravstvenega doma Ribnica pa pokličite ali obiščite pri zdravstvenih težavah, ki niso življenjsko ogrožajoče, vendar vseeno zahtevajo zdravniški pregled ali nasvet, na primer pri:

dlje časa trajajoči vročini kljub
zdravilom za zniževanje
temperature

bolečinah

manjših poškodbah

poslabšanju kronične bolezni

ZDRAVSTVENI DOM RIBNICA
24-URNA DEŽURNA SLUŽBA
NUJNE MEDICINSKE POMOČI

Zdravstveni dom Ribnica bo še naprej zagotavljal 24-urno dežurno službo nujne medicinske pomoči.

S pravilno izbiro telefonske številke lahko skupaj prispevamo k hitrejši obravnavi najnujnejših primerov in učinkovitejšemu delovanju dežurne službe.

PRIBA

OKNA V SVET, VRATA V UDOBJE!

www.pribaokna.si | 051 402 780

MEGADOM
UREŠNICE IDEJE CENEJE!

TUDI NA SPLETU:

USTVARITE SVOJ ZUNANJI RAJ
Izjemna ponudba vrtnega pohištva!

MEGADOM | RIBNICA | 01/8351 640

STEKLARSTVO

PETER HREN, S.P.
GRADEŽ 14, 1311 TURJAK
GSM: 031/356 668
TEL: 01/7881 366

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

Za varno prihodnost vaše lastnine in vas samih - zavarujte se z nami!

ZAVAROVALNO ZASTOPANJE

Boštjan Rojc s. p.

Trubarjeva cesta 67, 1315 Velike Lašče
m: 031 777 945, e: info@bostjanrojc.si
www.bostjanrojc.si

 SAVA
ZAVAROVALNICA

 PRVA
PRVA Osebná zavarovalnica, d.d.

 GENERALI

*Leti na krilih ljubezni
v svet svojih želja,
kamor tvoje srce želi,
kajti tvoja duša je prosta.*

MAMI V SLOVO
KRIČKA
ANA IVANA

Hvala vsem, ki ste se prišli posloviti
in pospremit najino mamo na
zadnjo pot v njenem življenju.
Z bratom in najinima družinama
vam še enkrat izrekamo hvaležnost.

*Usoda ni prizanesla, te večkrat ranila,
a nisi se vdala, pogumno si živela.
Zdaj, ko utrujeno srce je zaspalo,
v večnem miru našlo bo, kar je iskalo.*

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage sestre,
mame, tašče in babice

NADICE USENIK
– Bčnikove

iz Krvave Peči 17
(16. 6. 1957 – 29. 5. 2026)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami delili žalost,
izrekli tolažilne besede ter jo pospremili na njeni zadnji
poti. Hvala vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za
darovano cvetje, sveče ter za vsak stisk roke in besedo
sožalja. Hvaležni smo tudi vsem, ki so ji v času njenega
življenja stali ob strani in ji kakorkoli pomagali.
Posebna zahvala velja pogrebni službi Marko Zakrajšek,
velikolaškemu župniku Luku Demšarju za lepo opravljen
obred, pevcem za ganljivo petje, trobentaču za čutno
odigrano Tišino ter sosedu Srečku Knafeljcu za lepo pesem
v slovo. Iskrena hvala vsem, ki ohranjate lep spomin nanjo.
V neskončni hvaležnosti,

Vsi njeni

POE ZIJA

Bodi veter le za jadra!

Kadar veter se igra,
v krošnji zibelko ima,
v mehkih travah valovi,
tiho v noč zašelesti.

Ko se z jutrom pebudi
in meglico razprši,
vroča lica nam hladi,
potno čelo osuši.

Bodi veter le za jadra,
v tebi naj ne bo vihar,
naj drevo se le priklanja,
vsak pod njim naj mirno sanja.

Naj vsak, kdo koga rad ima,
močno naj k sebi stisne ga,
takrat, ko misli, da je sam,
naj veter boža ga prek ram.

Če sprejeti bomo znali,
kar nam naloži vsak dan,
lažje nam bo razumeti,
vse viharje preživeti.

Vedno so bili viharji,
mnogo je bilo solza,
vendar lahni veter vsako
solzo posušiti zna.

Nataša Vybiralik Klinc

Nagradna križanka

Nagrajenec križanke iz Troble številka 4 je Franc Marolt.

SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	VELIKA AVSTRAL- SKA PTICA	RIMSKA VOJAŠKA ENOTA	GLAVNO MESTO S. MAKE- DONIJE	TINA ROBNIK	ANGLEŠKI JUNAK ... HOOD	SESTAVI- NA ZE- MELJSKE- GA PLINA	KLICNA OBLIKA IMENA MARKO
SKRAJ- NOST							
DEŽ							
ČUTILO ZA SLUH				TOČILNI- CA, BIFE			
DEL JUGO- VZHODNE EVROPE	NASELJE PRI TRSTU GL. MESTO TURČIJE						
						STARA DEŽELA V MEZO- POTAMIJI	KVARJE- NJE
TROBLA	REKA, KI TEČE SKOZI MENGEŠ	DETE	MESTO NA JUGU VOJVODI- NE	NAZIV	SLAVKO PENGOV	REKA NA SEVERU FRANCJE	MESTO V FRANCIJI VDOR V PROSTOR
ŽENSKA, KI PO- PISUJE							SKANDIN. M. IME, OLAF ANGLOFIL
ŽIG						MENJA- ČICA	
FOTO- GRAF HODALIČ					POSPRAV- LJAVEC HOTEL- SKIH SOB		NEPOKOJ
VRTENJE TELOVAD- CA OKROG DROGA				GOVOR- NIK	LJUB- LJANA V RIMSKI DOBI		ČUDO- DELNA POSODA
AMERIŠKA PLOŠČIN- SKA MERA					MOŠKI POTOMEC	ORIANA FALLACI	LOJZE SLAK PEVEC LESKOVAR
TROBLA	SVOBODA	ASTRO- NAVTKA URADNI SEZNAM					POLITIČ- NO ZA- TOČIŠČE
							LUKA ELSNER
							OTO VRHOVNIK PISATELJ. BLYTON
NASPRO- TOVANJE FAŠIZMU							PRESOJA ESTER LEDECKA
							VRSTA, LINIJA KALCIJ
RENIJ			OSCAR NIEMEYER		ODSTRA- NITEV DLAK		
			EDVARD RUSJAN		DRŽA		
PREBI- VALEC OGRSKE					DEL PRI- STANIŠČA MESTO NA FINSKEM		ŠPANSKI TENIŠKI IGRALEC (RAFAEL)
SNOV ZA IZDELAVO SIRA						ALUMINIJ KAJNOV BRAT	
TAMAR SVETLIN			SEZNAM POGLAVIJ V KNJIGI ID				
PEVEC PESTNER				REDOV- NIŠKO OBLAČILO AL PACINO			
ZG. DOM AMERIŠ- KEGA PAR- LAMENTA					ITALIJAN. PISATELJ (UMBER- TO)		
OBMOČJE OB EKVA- TORJU					ZDRAVILO		

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali ga oddajte v tajništvu občine oziroma pošljite na naslov trobla@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do 9. septembra 2026. Izžrebanec bo prejel nagrado in bo objavljen v Trobli št. 5.

Koledar prireditev

junij / julij / avgust / september

Sobota, 27. junij, 18.00

Velike Lašče

**PARADA OB 130 LETNICI
IN GASILSKA VESELICA
PGD VELIKE LAŠČE**

(PGD Velike Lašče)

Petek, 3. julij, 20.00

**ŠPORTNO IGRIŠČE V
DVORSKI VASI**

**GASILSKA VESELICA –
PGD DVORSKA VAS –
MALA SLEVICA**

(PGD Dvorska vas – Mala Slevica)

**Sobota, 11. julij, 18.00 – parada,
20.00 – veselica**

Gasilski dom v Robu

**GASILSKA VESELICA
Z MAMBO KINGS IN
STOLETNICA DRUŠTVA
PGD ROB**

(PGD Rob)

Nedelja, 12. julij, 18.00

Trubarjeva domačija

**KNJIŽNICA POD
KROŠNJAMI – 40 LET
TRUBARJEVE DOMAČIJE
SKOZI OBJEKTIV
NIKOLAJA SAMSE**

(JZTK)

Petek, 17. julij, 20.00

Trubarjeva domačija

**POLETJE NA TRUBARJEVI
DOMAČIJI – ARTISTIK**

(JZTK)

Sobota, 18. julij, 20.00

Dolnje Retje

**GASILSKA VESELICA
PGD DOLNJE RETJE**

(PGD Dolnje Retje)

Sobota, 25. julij

Julijske Alpe

KANIN

(PD Velike Lašče)

Nedelja, 26. julij, 16.00

Trubarjeva domačija

**KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI
– LITERARNA SKUPINA**

(JZTK)

Petek, 31. julij, 20.00

Trubarjeva domačija

**POLETJE NA TRUBARJEVI
DOMAČIJI – KOČEVSKA
ORKESTRA**

(JZTK)

Sobota, 1. avgust

Julijske Alpe

ZADNJIŠKI OZEBNIK

(PD Velike Lašče)

Nedelja, 2. avgust, 10.00

Cerkev Marijinega rojstva

Velike Lašče

**DAN GOSPODINJ OB GODU
SV. MARTE**

(DPŽ)

Nedelja, 2. avgust, 10.00–12.00

Trubarjeva domačija

**KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI
– USTVARJALNA DELAVNICA
Z DRUŠTVOM FINTA**

(JZTK)

Petek in sobota, 7. in 8. avgust

Julijske Alpe

TRIGLAV

(PD Velike Lašče)

Petek 14. avgust, 20.00

Trubarjeva domačija

**POLETJE NA
TRUBARJEVI DOMAČIJI –
ANA IN POTNIKI**

(JZTK)

Nedelja, 16. avgust, 16.00

Trubarjeva domačija

**KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI
– LITERARNA SKUPINA**

(JZTK)

Sobota, 22. avgust, 20.00

Karlovica

**GASILSKA VESELICA:
PGD KARLOVICA**

(PGD Karlovica)

Nedelja, 23. avgust, 15.00

Trubarjeva domačija

**KPK – ZAKLJUČEK
S PRAVLJIČNO
USTVARJALNO
DELAVNICO**

(JZTK)

Četrtek, 27. avgust

Grad Turjak

OTVORITEV

**PRENOVLJENEGA GRADU
TURJAK**

(Ministrstvo za kulturo)

Petek, 28. avgust, 20.00

Trubarjeva domačija

**POLETJE NA TRUBARJEVI
DOMAČIJI – ZBOR
KOMBINAT**

(JZTK)

Sobota, 29. avgust, 18.00

Turjak

**GASILSKA VESELICA
– PGD TURJAK**

(PGD Turjak)

Sobota, 5. september

Mali Dolomiti (ITA)

**MONTE PASUBIO IN POT
52 PREDOROV**

(PD Velike Lašče)

Sobota, 12. september

Neznano

IZLET V NEZNANO

(PD Velike Lašče)

Sobota, 12. september

Trubarjeva domačija

**PRAZNOVANJE 40 LET
TRUBARJEVE DOMAČIJE**

(JZTK)

Prijava na velikolaške novičke: www.velikolaska.si